

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 27. LISTOPADA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 193

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

INTERVJU

JOSIP HORVAT

Zadovoljstvo u poticanju stvaralaštva

PREDSJEDNIK TADIĆ S PREDSTAVNICIMA NACIONALNIH ZAJEDNICA

"Kviskoteka" ponovno na malim ekranima

Sjednica HNV-a

Na referendum po savjesti

Književna večer u Somboru
Predstavljeno KLD "Rešetari"

**»MAMICA JE UMRLA DVA PUTA«: SCENA IZ PREDSTAVE S KOJOM JE
KAZALIŠTE »PETAR HEKTOROVIĆ« S HVARA GOSTOVALO U LJUTOVU**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR I

V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:

Zvonimir Perušić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.

List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Život je čudo

Radni dani još jednog tjedna su prošli, bar za one koji se ne bave novinarskim poslom ili onim profesijama koje iziskuju radni angažman i za dane vikenda. Ipak, i za jedne, a i za druge, konac tjedna prigoda je da se rezimiraju događaji u proteklom tjednu, a vikend je prilika za mnoge i da pročitaju svoje omiljene novine na miru i s guštom, uz sve druge čari koji donose subota i nedjelja. Dakle, protekli je tjedan za nama i u svakom slučaju, život je bio negdje jučer, život je negdje i danas i život će biti negdje i sutra. Možda ovakav iskaz zvuči pomalo lirski, pjesnički, i zato, osvrnimo se na protekle događaje koji su za nama, ali i na one koji su pred nama.

Prošle subote održana je sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici. Nakon rasprave u kojoj je bilo puno kritika na predloženi tekst Ustava, na sjednici je odlučeno da vijećnici HNV-a prepuštaju pripadnicima hrvatske zajednice da svatko ponaosob odluči o tome hoće li izaći na predstojeći referendum o Ustavu Republike Srbije, te da po svojoj savjesti donese odluku hoće li podržati prijedlog Ustava. Na istoj sjednici razriješen je Izvršni odbor HNV-a na čelu s predsjednikom Lazom Vojnić Hajduk, iako zamjerke nisu obrazlagane. Za novu predsjednicu Izvršnog odbora HNV-a izabrana je mr. Slavica Peić. Vijećnici su tako odlučili glede Izvršnog odbora Vijeća, možda se moglo i sačekati i ne inicirati smjenu, jer se bliže izbori za novi saziv Vijeća, ali vrijeme je pred nama i ono će pokazati kvalitetu rada novog sastava Izvršnog odbora HNV-a.

Treba reći kako su izbori, ali i smjene, događaji koji karakteriziraju društveno-politički život u cijelom svijetu, kao jedna od tekovina demokracije, jer na koncu ipak odlučuju oni koji glasuju. Sjetimo se, primjerice, jednog događaja iz tzv. velikog svijeta, kada je britanski državnik Winston Leonard Spencer Churchill, koji je kao premijer uspješno vodio Ujedinjeno Kraljevstvo u Drugom svjetskom ratu kao pobjedničku stranu, na prvim poslijeratnim izborima pretrpio težak poraz od kandidata Laburističke partije Clementa Attlesea. Poslije poraza laburista na općim izborima 1951. godine, Churchill je ponovno postao premijer. »Život je čudo«, kao što je to rekao i pokojni premijer dr. Zoran Đinđić, i vjerujem da se možemo složiti s tom lirski izrečenom konstatacijom i nastaviti slijed naših misli uz rečenicu Miroslava Krleža: »Mora da je negdje put otvoren do zvijezda«.

Sljedećeg tjedna, 1. i 2. studenoga proslavit ćemo svetkovinu Svih Svetih i Dušni dan. Posjetit ćemo naša groblja i oživjet naša sjećanja. I lijepo je to napisao Antun Gustav Matoš: »Cilj života nije ni znanje ni moć, već dobrot. Život je lijep samo zbog smrti, a smrt je lijepa nalazi li se preko groba misterij jednak suzi ljudske svete ljubavi«. Odgovor drami smrti tražili su mnogi umjetnici, a Ivo Andrić je napisao i sljedeće: »Neka su blagoslovljene odluke tvoje po kojima dolazimo na svijet i odlazimo s njega jer smo se naradili i namučili. Ogromni su i neshvatljivi planovi tvoji i jasno je da ih ne možemo dogladati, ni smjera ni svrhe, i da ih moramo mirno primati. Ali teško je biti čovjek, Gospode!«

Z. S.

Blizi se blagdan Svih Svetih: posjetit ćemo grobove najmilijih,
odnijeti cvijeće, zapaliti svijeće i pomoliti se za njihovu dušu

ČETVRTAK, 19.10.

Deklaracija Skupštine Kosova

Skupština Kosova usvojila je u četvrtak posebnu deklaraciju u kojoj je osudila spominjanje Kosova u preambuli novog Ustava Srbije kao i organiziranje referenduma o Ustavu na teritoriju Kosova. Kosovska skupština takvo ponašanje srpske države smatra »ustavnom agresijom« prema Kosovu, navodi se u deklaraciji u kojoj se dodaje da skupština očekuje od Kontaktne skupine i Europske unije da donošenje Ustava Srbije s Kosovom u preambuli ocijene jednostranim aktom koji neće utjecati na politički status Kosova. Kosovski zastupnici ističu kako će referendum o Ustavu Srbije na teritoriju Kosovu biti »ilegalan« i da neće imati pravne učinke.

Ulazak u NATO

Predsjednik Stjepan Mesić danas je na novinarski upit može li Hrvatska ući u NATO 2008., odgovorio da je to moguće, ali da je bitno ispuniti NATO-ove standarde.

Hrvatska je preustrojila vojsku, ali ju je nužno opremiti suvremenim oružjem, jer se u vojsku nakon rata malo ulagalo, ocijenio je dodavši kako neke prostore bivše JNA ne treba prodavati, nego dati u koncesiju, a novac od toga ulagati u opremanje vojske.

Glede odbijanja Haaga da Hrvatska bude prijatelj Suda Mesić je novinarima u Našicama, gdje je otvorio novi pogon u Našicecimentu, rekao da se »to moglo i očekivati«. Cilj je prijatelja suda da prikupljanjem svih dokaza i činjenica presuda bude pravedna, a to se, kazao je, mora obaviti nepristrano.

PETAK, 20.10.

NATO o Kosovu

Članovi Vojnog odbora NATO-a, po završetku jednodnevnog posjeta Kosova, izjavili su da podupiru rješavanje statusa te pokrajine to kraja godine i poručili da na Kosovu neće tolerirati nikakvo nasilje. Zamjenik predsjednika Vojnog odbora NATO-a general Thomas Baptista izjavio je na konferenciji za novinare na prištinskom aerodromu da NATO poštuje stajališta međunarodne zajednice o rješavanju statusa Kosova. »Mi želimo da se do kraja 2006. godine pronađe rješenje statusa u skladu s rokovima Kontaktne skupine«, rekao je Baptista. Zapovjednik KFOR-a general Roland Kather izjavio je da KFOR neće tolerirati nikakvo nasilje na Kosovu. »KFOR će očuvati mirno i sigurno okruženje na Kosovu«, rekao je Kather.

Lobiranje

Washingtonska lobistička tvrtka »Barbour Griffith & Rogers«, blisko povezana s Republikanskom strankom, izabrala je klijenta kojeg neće biti lako »prodati« američkoj vladi, ali koji barem dobro plaća, piše u petak The Washington Post. Potpisani ugovor s vladom Srbije na 60.000 dolara mjesečno od 28. srpnja 2006. do 31. siječnja 2009., tvrtki bi trebao ukupno donijeti 1.8 milijuna dolara. Za 60.000 dolara mjesečno Barbour Griffith će »pružiti strateško savjetovanje i taktičko planiranje u vanjskopolitičkim pitanjima koja se tiču Srbije pred vladom SAD«, stoji u ugovoru koji je tvrtka priložila svom dossieru inozemnih stranaka u Ministarstvu pravosuđa.

Ugovor sklopljen u vrijeme vođenja složenih pregovora o Kosovu i napora da se približi EU te problema nesuradnje s Haagom, u ime vlade Srbije potpisao je ministar za međunarodne ekonomske odnose Milan Parivodić.

SUBOTA, 21.10.

Tadić o Mladiću

Srbijanski predsjednik Boris Tadić izjavio je u subotu da nema nikakvih informacija da se odbjegli haški optuženik Ratko Mladić nalazi u Beogradu ili njegovoj okolini, kako je ustvrdila glavna haška tužiteljica Carla del Ponte u razgovoru za francuski list Liberation.

»Nemam takve informacije. Iako energija koja se ulaže u lociranje i hvatanje svakog optuženika, uključujući i Mladića, mora biti veća nego u prošlosti«, rekao je Tadić i najavio ozbiljne razgovore s ljudima koji vode srbijanski akcijski plan suradnje s Haškim sudom zato što Srbija »sada ne smije stati«.

Del Ponte o Mladiću

Bivši vojni zapovjednik bosanskih Srba Ratko Mladić, koji je u bijegu od 1995. godine »nalazi se u Srbiji, u Beogradu ili u okolini tog grada«, izjavila je Carla del Ponte u subotu u intervjuu za francuski Liberation. Ona je u ponedjeljak, nakon sastanka u Luksemburgu s liderima EU-a, jasno kritizirala »stvaran nedostatak političke volje Beograda« u suradnji s Haškim sudom. Zbog toga su čelnici Unije odlučili da pregovori Beograda i Bruxellesa o sklapanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju neće biti obnovljeni.

Uhićenja u Osijeku

Zbog sumnje da su počinili ratni zločin protiv srpskih civila u Osijeku krajem 1991. i početkom 1992., uhićeno je šestoro bivših pripadnika Samostalne uskočke satnije, izvijestila je danas na izvanrednoj konferenciji za novinare osječko-baranjska Policijska uprava.

Načelnik te Policijske uprave Vladimir Faber izvijestio je da je policija u Istražni centar Županijskoga suda u Osijeku privela šest, a ne 30-ak osoba, kako se nagađalo u medijima.

NEDJELJA, 22.10.

Listopad u Iraku

Listopad je mjesec s najtežim američkim gubicima u ratu u Iraku ove godine, s 80 poginulih u prva tri tjedna, a sve veći je i broj žrtava među iračkim civilima kojih prosječno dnevno gine više od 40, izvijestio je u nedjelju CNN.

Najteži mjesec u 2006. do sada je bio travanj sa 76 poginulih, a od početka invazije američka je vojska imala najteže gubitke u studenom 2004., tijekom ofenzive u Falludji, kada je izgubila 137 ljudi.

Od početka rata u Iraku je poginulo 2.786 američkih vojnika i sedam civila zaposlenih u vojsci.

Dražen Petrović

Na današnji dan 1964. godine u Šibeniku je rođen hrvatski košarkaški reprezentativac i jedan od najboljih košarkaša svijeta Dražen Petrović.

Još kao dječak zavolio je košarku. Sa šesnaest godina postao je igrač Šibenke, a s nepunih osamnaest nastupa za reprezentaciju tadašnje Jugoslavije. Godine 1984. prvi put sudjeluje na Olimpijskim igrama, gdje se okitio prvom od triju olimpijskih medalja.

Poginuo je u prometnoj nesreći kraj bavarskoga grada Ingolstadta 7. lipnja 1993. godine.

PONEDJELJAK, 23.10.

Glavaš bez imuniteta

Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskog sabora skinulo je danas zastupnički imunitet Branimiru Glavašu, na zahtjev Državnog odvjetništva (DORH), a zbog proceduralnih razloga odgodilo je raspravu o sličnom zahtjevu Županijskog suda u Zagrebu. Zahtjev za skidanjem Glavaševa imuniteta DORH je podnio na

prijedlog osiječkoga Županijskog državnog odvjetništva, koje Glavaša sumnjiči da je umiješan u likvidacije civila u Osijeku krajem 1991.

Prihvaćajući zahtjev DORH-a, Povjerenstvo je odlučilo da se protiv Glavaša u tom slučaju može provesti istraga, te da ga se može i pritvoriti, zbog opasnosti od utjecaja na svjedoke i posebno teških okolnosti kaznenog djela za koje ga se sumnjiči.

O skidanju Glavaševa imuniteta Povjerenstvo je odlučilo s jednim suzdržanim glasom, onim HDZ-ove zastupnice Ivane Sućec-Trakoštanec, dok su njezini stranački kolege i SDP-ovka Ivana Posavec-Krivec bili za odluku. HSP-ovac Pero Kovačević prije glasovanja je napustio sjednicu.

Bez popuštanja

Hrvatska i Srbija imaju bilateralni sporazum o slobodnoj trgovini od kojeg srpska strana pokušava odustati problematizirajući dvije teme - duhan i naftu, ali Hrvatska neće popustiti njezinim uvjetima, izjavio je u ponedjeljak u Zagrebu premijer Ivo Sanader.

Sa Srbijom mi imamo već bilateralni sporazum o slobodnoj trgovini i oni pokušavaju od tog sporazuma odustati na način da problematiziraju dvije teme: duhan i naftu. Mi nećemo popustiti, ne dolazi u obzir, rekao je Sanader odgovarajući na pitanje novinara hoće li Hrvatska prihvatiti proširenje Srednjoeuropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA) pod još boljim uvjetima za Srbiju, odnosno je li Hrvatska spremna dodatno popustiti Srbiji.

»Pacta sunt servanda, znači ono što je potpisano treba vrijediti, i to je ono na čemu ćemo inzistirati i kod svih drugih zemalja«, rekao je hrvatski premijer.

UTORAK, 24.10.

Mesić u Makedoniji

Predsjednik RH Stjepan Mesić, koji se nalazi u dvodnevnom službenom posjetu Makedoniji, u utorak navečer je, zajedno s predsjednikom Makedonije Brankom Crvenkovskim, nazočio skupštini Zajednice Hrvata.

Predsjednik Mesić je u obraćanju Hrvatima u Makedoniji izrazio zadovoljstvo što se nalazi na njihovoj skupu te je naglasio da u hrvatsko-makedonskim odnosima iznimno važnu ulogu imaju Hrvati u Makedoniji kao i Makedonci koji žive u Hrvatskoj.

Napominjući kako Hrvati u Makedoniji nemaju status etničke skupine, Mesić je istaknuo kako se nada da će se to pitanje uskoro riješiti u sklopu unapređivanja bilateralnih odnosa dviju zemalja, kao i puta kojim se obje zemlje kreću prema ujedinjenoj Europi.

U Makedoniji, prema zadnjem popisu, živi oko 2500 Hrvata, a u Zajednicu, koja ima ogranke u Bitoli, Štipu, Ohridu i Strugi, učlanjeno ih je više od tisuću.

Lipponen

Hrvatska je ostvarila veliki napredak u procesu pristupanja Europskoj uniji i ako nastavi s potrebnim reformama mogla bi se u nju integrirati do 2009. godine, izjavio je u utorak u Helsinkiju predsjednik finskog parlamenta Paavo Lipponen nakon sastanka sa svojim hrvatskim kolegom Vladimirom Šeksom.

Hrvatska jako dobro napreduje prema članstvu u EU, screening je završen, pregovaračka poglavlja se otvaraju i mislim da je Hrvatska u mnogočemu već sada spremna za članstvo u Uniji«, rekao je Lipponen čija zemlja do kraja ove godine predsjedava Europskom unijom. »Mislim da je realno očekivati da će Hrvatska biti spremna 2009. godine, ali pod uvjetom da nastavi provedbu započetih reformi, naglasio je Lipponen.

SRIJEDA, 25.10.

Napad na Jevrema Brkovića

Crnogorski književnik Jevrem Brković ozlijeđen je a njegov pratitelj ubijen u napadu koji su na njega izveli nepoznati napadači u utorak navečer u Podgorici, javljaju danas crnogorski mediji.

Kako javljaju podgorički mediji, pozivajući se na policijske izvore i očevice, trojica maskiranih mladića napala su Brkovića na ulazu u zgradu u Novaka Miloševa u kojoj stanuje. Njegov pratitelj Srdan Vojičić (35) pokušao mu je priskočiti u pomoć ali su na njega napadači pucali i ubili ga. Brković je izjavio da je napad na njega i ubojstvo njegovog tjelohranitelja »djelo ubojica i mafijaša

koji su se prepoznali u posljednjem romanu koji je napisao«.

Brković je nedavno objavio roman »Ljubavnik Duklje« u kojem je prikazao javni život u Crnoj Gori i mnoge osobe posredno optužio za kriminal.

S A D R Ź A J

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

Smjena obavljena, obrazloženje izostalo6-9

Boris Tadić u Subotici pozvao sve građane da glasuju za novi Ustav

Otvaramo nova vrata u Europu10,11

Empirijsko sociološko istraživanje o političko-kulturnom profilu bunjevačkih Hrvata

Etnička svijest naših ljudi22,23

U subotičkom Narodnom kazalištu nova predstava na hrvatskom jeziku

»Fritzspiel« na repertoaru od sredine studenoga37

Mali maratonci

Marija i Ivan stigli na cilj57

Dujizmi

- *Kriminalaca ima puno, ali malo u zatvoru.*
- *Birokrat nije čovjek od pera, već od papira.*
- *Kod nas ništa osim neuspjeha ne uspijeva.*

Duje Runje

Sjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća

Smjena obavljena obrazloženje izostalo

*Na sjednici HNV-a 21. listopada u Subotici, vijećnici glasovanjem donijeli odluku o smjeni predsjednika Izvršnog odbora HNV-a Laze Vojnić Hajduka * Za predsjednicu Izvršnog odbora Vijeća izabrana mr. Slavica Peić * Rasprava o prijedlogu Ustava Republike Srbije*

Piše: Zvonko Sarić

Vijećnici Hrvatskog nacionalnog vijeća prepuštaju pripadnicima hrvatske zajednice da odluče hoće li izaći na predstojeći referendum o Ustavu Republike Srbije, te da po svojoj savjesti donesu odluku hoće li podržati prijedlog Ustava. Ovako je, nakon rasprave u kojoj je bilo puno kritika na predloženi tekst Ustava i na kojoj se nekoliko vijećnika zalagalo za bojkot referenduma, odlučeno na sjednici HNV-a koja je održana 21. listopada u Subotici.

Na istoj je sjednici dužnosti predsjednika Izvršnog odbora HNV-a razriješen Lazo Vojnić Hajduk, a na ovu je dužnost izabrana mr. Slavica Peić.

PROMJENA DNEVNOG REDA:

Sjednica je započela raspravom o prijedlogu skupine vijećnika za dopunu dnevnog reda, kojim se traži rasprava o uskraćivanju povjerenja predsjedniku Izvršnog odbora HNV-a Laze Vojnić Hajduka i izbor novog predsjednika i članova Izvršnog odbora. Taj je prijedlog stigao u ured HNV-a u propisanom roku tri dana prije početka sjednice HNV-a, a zahtjev za razrješenje pismeno je obrazložen sljedećim zamjerkama: prekoračivanje ovlasti, netransparentno upravljanje i poslovanje, neprovođenje odluka Vijeća, nereguliranje poslovanja Vijeća niti ureda Vijeća, te nereguliranje poslovnih odnosa Vijeća s drugim pravnim ili fizičkim osobama.

Neposredno prije početka sjednice, skupina vijećnika dostavila je još jedan prijedlog za dopunu dnevnog reda kojim se traži rasprava o razrješenju predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekaonića, ali kako taj prijedlog nije dostavljen 24 sata prije početka

sjednice, kako je propisano Poslovnikom Vijeća, nije se niti razmatrao.

KRITIKA JE BILO, ALI NE I DIJALOGA: Na samom početku član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za informiranje Zvonimir Perušić rekao je glede prijedloga za dopunu dnevnog reda čiji

ove točke sasvim sigurno nisu propusti u radu Izvršnog odbora HNV-a. Ne kažem da Izvršni odbor radi bezgrešno, ali potpuno sam uvjeren da eventualni propusti nisu razlogom da se u ovom kritičnom momentu, samo mjesec i pol dana prije isteka mandata, Izvršni odbor smjenjuje,

Na referendum prema savjesti: sa sjednice HNV-a

je predmet rad Izvršnog odbora, da je Hrvatsko nacionalno vijeće u dubokoj krizi, a hrvatska je zajednica u Vojvodini pred totalnim rascjepom.

»Razlog za stavljanje na dnevni red

da se Hrvatsko nacionalno vijeće dovodi u stanje šoka i da se provocira razlaz u hrvatskoj zajednici. Za takvo što postoji jedan drugi razlog, koji s radom Izvršnog odbora HNV-a nema nikakve veze. Ovo mogu potvrditi činjenicom da nikada nitko službeno nije zatražio razgovor s Izvršnim odborom HNV-a, kako bi mu ukazao na propuste u radu, na eventualne pogreške. Kritika je bilo na sastancima na koje članovi Izvršnog odbora HNV-a nisu pozivani, ali dobronamjernog razgovora, dijaloga nije bilo«, rekao je Zvonimir Perušić i istaknuo kako je za svakog onog, tko želi dobro hrvatskoj zajednici, takav razgovor bio pravi put za ukazivanje na pogreške i za mogućnosti da se one otklone.

RAZGOVOROM RIJEŠITI PROBLEME: »Ovo je pokušaj da se, bez pret hodno i najmanjeg napora da se o problemima razgovara, da se pokuša pronaći izlaz, stvar presiječe na sjednici HNV-a, ne obazirući se na posljedice. Neshvatljivo

Priopćenje za javnost Laze Vojnića Hajduka

Tužba zbog povrede Statuta i Poslovnika HNV-a

Glede događanja na posljednjoj sjednici i smjene predsjednika Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, Lazo Vojnić Hajduk izdao je sljedeće priopćenje:

»Zbog grubog kršenja pravnih dokumenata HNV-a, pokrenuo sam postupak podnošenja sudske tužbe o povredi Statuta i Poslovnika HNV-a učinjene na 12. sjednici HNV-a 21. listopada 2006. godine. Povredom Statuta i Poslovnika HNV-a nanesena je velika moralna i materijalna šteta predsjedniku i članovima Izvršnog odbora HNV-a. U tužbi se traži poništenje odluke o izglasavanju nepovjerenja predsjedniku IO HNV-a, poništenje odluke o izboru novog predsjednika IO HNV-a, te da IO HNV-a nastavi s radom do izbora i konstituiranja novog Izvršnog odbora HNV-a.«

je da se evo već drugi put zaredom, istovremeno traži smjena postojećeg i izbor novog Izvršnog odbora. Toga nema nigdje u parlamentarnoj praksi i to pokazuje da je cilj samo jedan: rušiti zbog rušenja», rekao je Zvonimir Perušić.

»Ja bih osobno volio čuti argumentaciju za ono što se predbacuje Izvršnom odboru HNV-a. Volio bih to čuti, jer znam da imamo odgovore na mnoga, a možda čak i na sva pitanja. Predlažem, zbog svega što sam već rekao, a bez namjere da itko mijenja stav, mišljenje, opredjeljenje, da pokušamo smiriti strasti i da još jednom otvoreno i iskreno razmotrimo u čemu je naš problem. Predlažem, dakle, da danas ne raspravljamo o ovim točkama dnevnog reda. Predlažem da to privremeno skinemo i da hitno, već u ponedjeljak, održimo sastanak na kojemu će zajedno za stol sjesti svi ključni ljudi hrvatske zajednice. Da sjednemo i otvorimo sve probleme. Da iskreno i časno porazgovaramo o svemu što nas muči. Da vidimo što mi to loše radimo, gdje tko griješi i da pokušamo pronaći minimum zajedničkih interesa.«

IZBORI SE BLIŽE: Zvonimir Perušić je predložio razgovor bez unaprijed donesenih zaključaka.

»Ako uspije, vratit ćemo se na HNV i reći da smo postigli dogovor, da smo usvojili kodeks ponašanja i da ćemo ga se držati u interesu zajednice. Ako ne uspije, opet ćemo se časno vratiti na HNV i reći da nismo uspjeli i onda idemo na raspravu o Izvršnom odboru. Nemojmo sudjelovati u daljnjem trovanju hrvatske zajednice, jer izbori dolaze, ne samo za HNV. Dolaze izbori na svim razinama, pa i na općinskoj, koja je za nas možda i najbitnija. Posvađani, podijeljeni, raspolučeni, na izborima ćemo izgorjeti. Nigdje nas neće biti. Ako nam je to cilj, onda je to tragedija.

Nije prošao prijedlog da se o problemima u hrvatskoj zajednici otvoreno razgovara: Zvonimir Perušić

Nadam se ipak da nije», rekao je Zvonimir Perušić, apelirajući da vijećnici podrže njegov prijedlog za razgovor o aktualnim problemima.

Vijećnik *Petar Kuntić* je u daljnjem tijeku rasprave rekao kako se još ne zna točno kada će biti održani izbori za novi saziv HNV-a te da on smatra kako će vijećnici u ovome sazivu još dulje vrijeme obnašati svoje dužnosti, a s tom konstatacijom se složio i vijećnik *Bela Tonković*, dok je vijećnik *Bela Ivković* rekao kako smatra da se inicijativa za smjenu predsjednika Izvršnog odbora HNV-a ne treba razmatrati, jer ubrzo slijede izbori za novi saziv Vijeća, a upitao je zašto neki od vijećnika

dolaze samo na one sjednice na kojima je na dnevnom redu nečija smjena, a ne i onda kada treba raspravljati i odlučivati o važnim pitanjima za hrvatsku zajednicu. Vijećnik *Joza Kolar* naglasio je da se svi problemi trebaju rješavati na sjednicama Vijeća, a rješavanje problema može se ostvariti samo putem razgovora.

Većinom glasova vijećnika prijedlog rasprave o uskraćivanju povjerenja predsjedniku Izvršnog odbora HNV-a i o istovremenom izboru novog predsjednika i članova Izvršnog odbora uvršten je na dnevni red.

Predsjednik Izvršnog odbora Lazo Vojnić Hajduk zatražio je da se u zapisniku konstatira kako je time prekršen Poslovnik Vijeća, jer se na istoj sjednici ne mogu naći na dnevnom redu točke o uskraćivanju povjerenja predsjedniku Izvršnog odbora i o imenovanju novog predsjednika, jer su te dvije točke u koliziji.

O USTAVU I REFERENDUMU: U nastavku sjednice, predsjednik Vijeća Josip Z. Pekanović otvorio je raspravu o prijedlogu Ustava Republike Srbije. Vijećnik *Petar Kuntić* je pročitao priopćenje Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini glede pojedinih ustavnih rješenja, u kojemu se među ostalim navodi kako je izostavljeno pravo na tzv. garantirane mandate za manjine na državnoj razini, kao i pravo manjina na odgovarajuću zastupljenost u javnim službama, tijelima državne vlasti i lokalne samouprave, uz zaključak da DSHV ostavlja svojim članovima i simpatizerima da po svojoj savjesti odluče o izlasku na referendum, kao i da po svojoj savjesti odluče kako će glasovati.

Josip Z. Pekanović je pročitao Izjavu povodom Referenduma o novom Ustavu Republike Srbije, koju su ispred komisije Pravednost i mir, potpisali *msgr. Stanislav Hočevar*, beogradski nadbiskup i metropolit, predsjednik komisije, i *vlč. dr. Andrija*

Upozoravao na kršenje procedure: Lazo Vojnić Hajduk

Kopilović, tajnik te komisije, u kojoj se među ostalim navodi kako Katolička crkva poziva vjernike da dobro informirani, budući su proučili prijedlog Ustava, sudjeluju na referendumu i donesu odluku po svojoj savjesti, kako bi time pomogli čitavom društvu da dođe do neophodnih pozitivnih povijesnih i humanih pomaka i unapređenja dijaloga u nacionalnom, regionalnom i europskom okviru.

ZA I PROTIV: Vijećnik *Zdenko Đaković* predložio je da Vijeće donese preporuku o bojkotiranju referenduma i da pozove hrvatsku nacionalnu zajednicu da ne izađe na birališta.

»Mi Hrvati smo preko svoje institucije HNV-a, i DSHV-a tražili da imamo predstavnika u komisiji za izradu Ustava. To se nije desilo. Netko je u naše ime osmislio ono što je najbolje za nas. Tražili smo i da imamo vijećnika u parlamentu Srbije, ali ni to nije prošlo, a Vojvodina je po novom Ustavu svedena na malo veću lokalnu samoupravu. Upravo zbog rješenja statusa Vojvodine, radikali su zaprijetili bojkotiranjem referenduma, a sve vladajuće stranke i oporba u parlamentu Srbije prihvatile su zahtjev radikala za ovakvim rješenjem statusa Vojvodine. Ustav se trebao stvarati u razgovoru sa svim političkim strankama i predstavnicima svih nacionalnih manjina, pa se tek nakon takve rasprave trebalo ići na referendum«, rekao je među ostalim *Zdenko Đaković*, obrazlažući svoj prijedlog da se hrvatski narod u Srbiji pozove na bojkot referenduma.

Jesu li za izgrađivanje mišljenja dokazi potrebni ili nisu: Marinko Jadrijević

manjine u Republici Srbiji i sa stajališta aktualne situacije hrvatske nacionalne manjine i naglasio kako međunarodni dokumenti, prije svega Europska konvencija o ljudskim pravima, Okvirna konvencija o zaštiti nacionalnih manjina i Europska povelja o regionalnim jezicima, a u slučaju hrvatske zajednice u Srbiji i Međudržavni sporazum između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije o zaštiti hrvatske, odnosno srp-

prava ne može se govoriti o napretku u odnosu na bivše propise. Kvaliteta ovog segmenta Ustava mora se mjeriti po tome, u kojoj mjeri on prihvaća propise međunarodnih akata koje sam naveo i koji obvezuju i Republiku Srbiju. Analiza pokazuje da Ustav prihvaća od svih njih 65 posto izravno i potpuno, a 35 posto djelomice ili uopće ne«, rekao je među ostalim *Bela Tonković* i istaknuo kako su u Ustavu predviđena prava koja se u domaćoj praksi jamče duže vrijeme, a od prava stečenih poslije raspada komunizma neka se predviđaju, kao što su pravo na političko organiziranje i međudržavnu kontrolu, neka se dijelom predviđaju, samo kulturna autonomija, ne i teritorijalna, a neka se uopće ne predviđaju, kao što su izravni politički mandat ili financiranje iz proračuna.

»Temeljem iznesene analize možemo reći da ovaj Ustav u korpusu prava nacionalnih manjina preuzima propise navedenih međunarodnih dokumenata, koji su obvezujući i za Republiku Srbiju, samo dijelom, ali ne i u potpunosti. Bez obzira na rečeno, mislim da treba pozvati narod da iskoristi svoje pravo na izjašnjavanje, ali ne trebamo utjecati na odluku glasanja na referendumu«, zaključio je *Bela Tonković*.

ODLUČITI PO SVOJOJ SAVJESTI: Vijećnik *Grgo Kujundžić* rekao je kako bi se glede referenduma trebala donijeti jasnija odluka od formulacije da svatko glasuje po svojoj savjesti, dok je predsjednik Vijeća *Josip Z. Pekanović* pozvao vijećnike da na predstojećem referendumu podrže novi Ustav, koji i pokraj nedostataka, globalno rješava problematiku prava nacionalnih manjina, a prema informacijama koje je, po njegovim riječima, dobio od premijera *Vojislava Koštunice* naknadnim će zakonima biti riješena određena pitanja, kao što je pitanje pozitivne diskriminacije, čime bi nacionalnim manjinama bila osigurana mjesta u skupštini Srbije.

Na području ljudskih i manjinskih prava nema napretka u novom Ustavu: *Bela Tonković*

Stajalište da referendum treba bojkotirati zastupali su i vijećnici *Antun Kajić*, *Stipan Stipić* i *Josip Ivanković*.

Vijećnik *Bela Tonković* je u svome izlaganju rekao kako vijećnici HNV-a trebaju raspravljati o Ustavu Republike Srbije u perspektivi interesa hrvatske nacionalne

ske i crnogorske nacionalne manjine, daju temelj, okvir i sadržaj korpusa manjinskih prava hrvatske zajednice u Srbiji kao integralnog dijela korpusa općih ljudskih prava.

»Na području ljudskih i manjinskih

Vijećnik *Marinko Jadrijević* rekao je među ostalim da vijećnici nisu ništa zgriješili pa da traže savjet od nadbiskupa i da on ne zna zašto bi trebali uzimati naputak nadbiskupa u obzir i da HNV ne treba donositi nikakav proglas glede referenduma, jer se HNV ne bavi politikom i vijećnici nisu kompetentni donijeti takav proglas, na što je vijećnik *Zdenko Đaković* pojasnio kako upravo iz Ustava proizlaze i prava hrvatske nacionalne manjine glede obrazovanja i informiranja na materinjem jeziku, kao i službene uporabe jezika, a o tim pravima hrvatske nacionalne manjine skrbi HNV, te je to razlog zbog kojega se vijećnici trebaju izjasniti o prijedlogu Ustava Republike Srbije.

Preč. *Josip Pekanović* iznio je prijedlog da HNV podrži izjavu neke od političkih stranaka, a na koncu rasprave, glasovanjem je prihvaćeno da se kao stav HNV-a prihvati zaključak iz priopćenja DSHV-a glede novog Ustava, te da HNV prepusti pripadnicima hrvatske zajednice da odluče hoće li izaći na predstojeći referendum o Ustavu i da po svojoj savjesti donesu odluku hoće li podržati prijedlog Ustava.

Vijećnici su na sjednici prihvatili, pod posebnom točkom, Izvješće o ostvarivanju prava na službenu uporabu jezika i pisma nacionalnih manjina u AP Vojvodini, koje je sačinilo Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, nakon čega je predsjednik HNV-a *Josip Z. Pekanović* podnio kratku informaciju o predstojećim izborima vijećnika Hrvatskog nacionalnog vijeća, istaknuvši kako Zakon o nacionalnim vijećima u Republici Srbiji tek treba biti donesen, a do donošenja tog zakona HNV će raditi u sadašnjem sastavu. Glede izbora za novi saziv Vijeća, *Petar Kuntić* je predložio da vijećnici daju preporuku da se u nove izbore ide s jedinstvenom listom, a vijećnik *Josip Ivanković* je rekao kako taj prijedlog nije dobar, jer je jednoumlje ionako suviše dugo trajalo u vrijeme komunističkog i režima Miloševića.

Slavica Peić

BEZ DOKAZA ZA IZNESENE PRIMJEDBE: U daljnjem tijeku sjednice, tajnica ureda HNV-a *Aleksandra Lipozenčić* pročitala je prijedlog skupi-

ne vijećnika kojim se traži uskraćivanje povjerenja predsjedniku Izvršnog odbora *Lazi Vojnić Hajduku*, a vijećnik *Milivoj Prčić* je zatražio da podnositelji ove inicijative argumentirano obrazlože svaku zamjerku koje su navedene u obrazloženju prijedloga, jer su zamjerke paušalne, a dokazi nisu prezentirani.

»Prijedlog za smjenu predsjednika Izvršnog odbora Vijeća prema Poslovniku Vijeća mora biti obrazložen i mora se otvoriti rasprava. Nadam se da je ovo demokratska sredina i da će mi se pružiti prilika

nije prezentiran plan i program rada.

Član Izvršnog odbora Vijeća *Zvonimir Perušić* rekao je da se, prema dokumentima HNV-a, radi o zahtjevu za razrješenjem kompletnog Izvršnog odbora.

»Očekivao sam danas jednu odgovornu raspravu o radu Izvršnog odbora i da će se o našem radu tražiti informacije, a nisam čuo niti jedno pitanje. Imali smo pogreška za ovih godinu i pol dana, ali gdje su dokazi za ove iznesene primjedbe? Pitajte nas i mi ćemo vam reći gdje smo griješili«, rekao je *Zvonimir Perušić*.

Problemi se mogu riješiti samo razgovorom: Joza Kolar

odgovoriti na optužbe, ali se prvo pitam gdje su dokazi za te optužbe?«, rekao je *Lazo Vojnić Hajduk*.

Vijećnik *Ladislav Suknović*, prvi potpisnik ove inicijative, rekao je kako prijedlog ne iziskuje detaljno obrazlaganje, a zadovoljava formu i proceduru, dok je vijećnik *Zdenko Đaković* također tražio od predlagачa da obrazloži inicijativu za smjenu predsjednika Izvršnog odbora Vijeća.

Protiv iznošenja obrazloženja bio je vijećnik *Marinko Jadrijević*.

»Poznajemo situaciju i tko bi raspravljao o stotinu sitnica i neakvih kobasica. Nema potrebe da Lazo bilo što dokazuje. Za moje mišljenje mi ne trebaju dokazi«, rekao je *Marinko Jadrijević*.

Vijećnik *Joza Kolar* je rekao kako je apsurdno i sramno opet spominjati »neke kvasice«, jer je vijećniku *Jadrijeviću*, nakon isto neprimjerene rasprave na prošloj sjednici u Petrovaradinu, već objašnjeno da je riječ o organiziranju i sponzoriranju večere prigodom ovogodišnjeg Šokačkog prela u Bačkom Bregu.

Vijećnik *Grgo Kujundžić* je rekao da se eventualne pogreške prvo trebaju dokazati, a onda i otkloniti i upitao se hoće li novi sastav Izvršnog odbora bolje obavljati svoja zaduženja, a što se ne može znati dok

Zamjerke iz obrazloženja prijedloga za uskraćivanje povjerenja predsjedniku Izvršnog odbora HNV-a nisu obrazložene, a vijećnici su glasovanjem donijeli odluku o smjeni predsjednika IO HNV-a *Laze Vojnić Hajduka*. Glasovalo se javno, a za razrješenje je bilo 19 vijećnika, protiv 6, dok su se 3 suzdržala.

Predsjednik HNV-a je za predsjednicu Izvršnog odbora HNV-a predložio mr. *Slavicu Peić*, koja se obratila vijećnicima rekavši kako je prihvatila odgovornost i da će tražiti odgovornost za ispunjenje ambicioznog plana.

»Prvi korak bit će analiza poslovanja Izvršnog odbora, drugi korak bit će reforma strukture HNV-a koja je glomazna, a treba povećati efikasnost odbora i odjela HNV-a i povećati zastupljenost žena u radu Vijeća. Potrebno je i izmijeniti poslovničke, a neophodno je da Vijeće konkurira na što više raznih natječaja. Također je potrebno naći bolji termin za emitiranje »TV tjednika« na YU ECO televiziji jer je ovaj koji se najavljuje, u 22 i 30 neprihvatljiv. Potreban je timski rad«, rekla je *Slavica Peić*, nakon čega je sa 19 glasova za i 8 suzdržanih izabrana za predsjednicu Izvršnog odbora HNV-a.

Boris Tadić u Subotici pozvao sve građane da glasuju za novi Ustav

Otvaramo nova vrata u Europu

Donošenje zakona koji će regulirati rad manjinskih nacionalnih vijeća jedan je od prioriteta zakona koji Srbija treba donijeti, izjavio je predsjednik Republike Srbije

Jedan od prioriteta zakona koji se u Srbiji treba donijeti je zakon koji će regulirati rad nacionalnih vijeća. Također, posebno je važno da pripadnici nacionalnih zajednica, svih nacionalnih

manjina, imaju mogućnost iskazati svoju političku volju i svoje političke ideje kroz rad našeg parlamenta. I u tom smislu potrebno je u budućnosti mijenjati izborni zakon koji danas imamo.

Ovo je, među ostalim, izjavio predsjednik Republike Srbije Boris Tadić na konferenciji za novinare u Subotici u ponedjeljak 23. listopada, nakon sastanka s predstavnicima lokalne samouprave na čelu s

gradonačelnikom Gézom Kucserom i triju manjinskih nacionalnih vijeća – hrvatskog, mađarskog i bunjevačkog. Uz to, Boris Tadić je rekao i kako političke stranke u Srbiji trebaju pronaći načina da uključe predstavnike nacionalnih manjina u rad Narodne skupštine Srbije.

BOLJI OD PRETHODNOG: Predsjednik Republike Srbije pozvao je sve građane da na referendumu glasuju za novi Ustav, naglasivši kako je ovaj predloženi »kudikamo bolji od prethodnog Ustava«.

»Neovisno o tome je li novi Ustav idealan ili nije, on ima tu karakteristiku da je bolji od prethodnog, a taj prethodni našu zemlju u međunarodnom smislu čini nekredibilnom«, rekao je Tadić. »Umanjuje kredibilitet naše zemlje jer se nismo ni makar ustavno ni u pravnom smislu distancirali od Miloševićeva vremena.

To čitava Europa, u koju mi želimo ući, očekuje od nas. Tako da ukoliko ne donesemo ovaj novi Ustav, ja mogu točno zamisliti kako će izgledati nastupi ili naslovi u nekim međunarodnim medijima: Srbija je glasovala za Miloševićev ustav. To je jedan od razloga na koji pozivam sve građane da glasuju za novi Ustav.«

USTAV VODI U IZBORE: Osvrćući se na kritike pojedinih dijelova teksta novoga Ustava, Boris Tadić je rekao da će se on u

budućnosti, ako bude potrebe, lakše mijenjati nego postojeći.

»Ovim Ustavom prije svega otvaramo mogućnosti za nove izbore«, dodao je Tadić. »Novim izborima otvaramo nova vrata prema europskim integracijama Srbije, integracijama u Europsku uniju i time otvaramo mogućnosti za bolji život naših građana.«

T. P.

Skupni sastanak

Predsjednik Boris Tadić u subotičkoj Gradskoj kući razgovarao je na zajedničkom sastanku s predstavnicima Općine Subotica, Općinskog vijeća, te mađarske, hrvatske i bunjevačke nacionalne zajednice. Hrvatsku zajednicu predstavljali su predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović, predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, v.lč. dr. Andrija Kopilović, Lazo Vojnić Hajduk i Zvonimir Perušić.

U Subotici obilježena 50. obljetnica revolucije u Mađarskoj 1956.

Prisjećanje na žrtve otpora sovjetskoj dominaciji

»Nadajmo se da će granica ponovo biti otvorena, ali ne za prihvrat izbjeglica, nego zbog toga da i Srbija uzdignute glave uđe u zajednicu europskih naroda«, rekao je, prigodom otkrivanja spomen-ploče na Paliću, lider Saveza vojvođanskih Mađara József Kasza

Otvorenjem izložbe fotografija u Gradskoj kući, a potom i otkrivanjem spomen-ploče na Paliću, u Subotici je prošloga četvrtka 19. listopada, počelo obilježavanje 50. obljetnice Revolucije u

bodom, demokracijom i ravnopravnošću. »Nadajmo se da će granica ponovo biti otvorena, ali ne za prihvrat izbjeglica, nego zbog toga da i Srbija uzdignute glave uđe u zajednicu europskih naroda«, rekao je

Svečanosti otkrivanja spomen-ploče na Paliću nazočili su i predsjednik Skupštine Vojvodine *Bojan Kostreš*, predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *Lászlo Jozsa*, gradonačelnik Subotice *Géza Kucsera*, te predstavnici nekoliko lokalnih samouprava iz Vojvodine i Mađarske, kao i udruga koje obilježavaju spomen na revoluciju iz 1956.

Spomen-ploča u velikom parku na Paliću nalazi se na mjestu jednog od ukupno 24 prihvatna centra, koliko ih je bilo u tadašnjoj Jugoslaviji, za oko 20.000 izbjeglica iz Mađarske 1956. i 1957. godine. Najveći dio njih, oko 12.000, ubrzo je otišao u neku od zemalja Zapada ili prekooceanske države, jedan dio se vratio u Mađarsku, dok ih je oko 2.000 ostalo u SFRJ, mahom u Vojvodini.

U povodu obilježavanja mađarske Revolucije, narednoga dana u petak 20. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće održana je znanstvena konferencija pod nazivom »Međunarodni aspekti revolucije 1956. u Mađarskoj«, te središnja svečanost na kojoj su predane plakete godišnjice.

Iste večeri, u velikoj dvorani Otvorenog sveučilišta, prikazan je i film redateljice *Márte Mészáros* »Nesahranjeni pokojnik«, koji je posvećen predsjedniku tadašnje Vlade Republike Mađarske *Imreu Nagy*.

L. O.

Mađarskoj 1956., jednog od prijelomnih događaja suvremene povijesti te zemlje kojim su iskazane demokratske težnje mađarskog naroda u otporu prema komunizmu i borba protiv sovjetske dominacije.

Prigodom otkrivanja spomen-ploče u velikom parku na Paliću, predsjednica Parlamenta Republike Mađarske *dr. Katalin Szili* je istaknula kako ova spomen-ploča odražava zajedništvo Srbije i Mađarske, što za sve može značiti zajednička Europa.

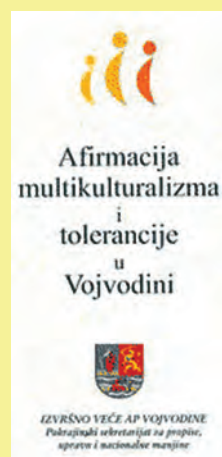
Predsjednik Narodne skupštine Republike Srbije *Predrag Marković* je, ističući uzajamnu podršku i suradnju dviju država, rekao da je divljenje herojskog borbi u mađarskoj državi '56. istodobno prisjećanje na njihove žrtve i prilike zbog kojih su mnogi morali napustiti svoju zemlju.

Predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara *József Kasza* je podsjetio na povijesne događaje koji su, kako je naglasio, odražavali htijenje naroda za slo-

Kasza, dodajući da su se za iste ciljeve borili i revolucionari 1456., 1848. i 1956. godine.

Nakon Zrenjanina, ovog vikenda

Kup tolerancije u Novom Sadu

U Zrenjaninu je protekloga vikenda održan četvrti krug »Kupa tolerancije 2006«, prenosi Beta. Oko 500 učenika osnovnih i srednjih škola iz Kikinde, Novog Bečeja, Žablja, Titela, Nove Crnje, Žitišta, Sečnja i Zrenjanina takmičilo se u košarci, odbojci, malom nogometu i stolnom tenisu.

Ovo sportsko natjecanje učenika, koje se održava u okviru projekta pokrajinske vlade »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«, za vikend 28. i 29. listopada, održat će u Novom Sadu.

Cilj akcije je približavanje i međusobno upoznavanje i druženje pripadnika različitih nacionalnih i etničkih zajednica u Vojvodini.

Sanacija mosta koji povezuje Bogojevo i Erdut

Nova odgoda otvaranja mosta preko Dunava

Tijekom izvođenja sanacije, pojavili su se nepredviđeni problemi, koji su produljili radove i svi su izgledi da će vlakovi krenuti tek u prosincu

SONTA – Iako je Ministar za kapitalne investicije Vlade Srbije *Velimir Ilić* još proljetos, prigodom posjeta Somboru i Apatinu najavio da će željeznički most preko Dunava, koji povezuje Bogojevo i Erdut, nakon 7 godina prekida biti pušten u promet najkasnije u rujnu, došlo je do nove odgode. Ova prometnica, jedina željeznička veza velikog dijela Vojvodine s Hrvatskom, oštećena je u jednom od naleta NATO-bombardera 1999. godine.

Sanacija mosta je započeta ljetos, a predviđena vrijednost radova veća je od 700.000 eura. Donacije Kraljevine Belgije i Norveške u iznosu od 400.000 eura osigurala je vlada Republike Hrvatske, a ostatak

će se namiriti iz proračuna Srbije. Tijekom izvođenja sanacije, pojavili su se nepredviđeni problemi, koji su produljili radove i svi su izgledi da će vlakovi krenuti tek u prosincu. Po riječima direktora sektora

za tehnologiju i razvoj »Mostogradnje« *Siniše Brusina* ovaj most je izgrađen od više dijelova, a ima i velikih razlika u konstrukciji na hrvatskoj i srbijanskoj strani, što je iziskivalo dodatne radove i kontrole, koje nisu predviđene projektom.

Svršetak građevinskih radova očekuje se početkom studenoga, nakon čega će biti provedene potrebne provjere, koje će trajati dvadesetak dana. Kako je potrebno i da se uskladi vozni red između željeznica Srbije i Hrvatske, a u obje države isti se mijenja u prosincu, očekuje se da će željeznički promet na ovoj relaciji profunkcionirati tek koncem godine.

I. Andrašić

Novoimenovana veleposlanica Nizozemske u RH boravila u Vukovaru

Nastavljeni razgovori oko uspostave trajekta Vukovar-Bač

»Pokušat ćemo napraviti plan budućeg djelovanja u kojemu će strane podijeliti odgovornosti, kako bi one bile jasne. Svi mi koji u njemu sudjelujemo dajemo veliku potporu projektu na svim razinama«, rekla je veleposlanica Trooster

Prošli tjedan, *Božo Galić*, predsjednik Gradskog vijeća grada Vukovara *Nikola Toth* te zamjenici gradonačelnika *Vladimir Emedi* i *Svetislav Lađarević*, primili su novoimenovanu veleposlanicu Kraljevine Nizozemske u RH, *Chatarinu Mariu Trooster*, s kojom su razgovarali o nastavku realizacije trajekta Vukovar-Bač, kojega u cijelosti financira nizozemska vlada.

»Susrest ćemo se također i sa stručnim institucijama kako bismo u što kraćem roku mogli uspostaviti vezu, jer držimo kako je trajekt simbol pomirbe i važan za uspostavu veze između ljudi koji žive tako blizu jedni pored drugih. Pokušat ćemo

napraviti plan budućeg djelovanja u kojemu će strane podijeliti odgovornosti, kako bi one bile jasne. Svi mi koji u njemu sudjelujemo dajemo veliku potporu projektu na svim razinama«, rekla je veleposlanica Trooster.

Zastoj u realizaciji uslijedio je zbog tehničkih problema. Vukovarsko-srijemski župan *Božo Galić* upoznao je visoku gošću s zemljovidnim položajem, stanovištvom, gospodarskom i političkom situacijom u Vukovarsko-srijemskoj županiji te izrazio zadovoljstvo potporom koju je u ime svoje zemlje Troosterova iskazala za sve projekte Vukovarsko-srijemske županije, a posebno gospodarske. Što se

tiče hrvatske strane, realizacija trajekta Vukovar-Bač već je počela pripremama za izgradnju prilaza trajekta te osposobljavanjem kandidata za posadu trajekta, a kako je istaknuo vukovarski dogradonačelnik *Vladimir Emedi*, čelnici općine Bač izrazili su želju da vukovarske komunalne tvrtke uredi i prilaz za trajekt na bačkoj strani. Prema prvoj procjeni cijena izgradnje trajekta iznosila bi oko 1,5 milijuna eura. Predloženo je da se do izgradnje trajekta privremeno uspostavi skelni prijelaz kako bi prometna komunikacija s obje strane profunkcionirala već za nekoliko mjeseci.

Igor Kušeta

Promocija izdanja zagrebačkog Zavoda »Politička kultura« u Subotici

Promocija izdanja Nakladno-istraživačkog zavoda »Politička kultura« iz Zagreba, održat će u subotu 28. listopada, u dvorani 213 Otvorenoga sveučilišta, s početkom u 17 i 30 sati. U okviru prezentacije izlagat će gosti iz Zagreba: na temu zaštite nacionalnih manjina govorit će *prof. dr. Siniša Tatalović*, savjetnik predsjednika RH za pitanja političkog sustava i profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu, a na temu politička kultura, *prof. dr. Radule Knežević*, direktor Nakladno-istraživačkog

zavoda »Politička kultura« i također profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu.

Moderatori su *prof. dr. Boško Kovačević*, ispred subotičkog Otvorenog sveučilišta, i *mr. Davor Vidiš*, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici.

Organizatori predstavljanja su Generalni konzulat RH u Subotici, te Hrvatsko akademsko društvo i Otvoreno sveučilište iz Subotice.

D. B. P.

Josip Horvat, predsjednik Likovnog odjela i član Uprave HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice

Zadovoljstvo u poticanju stvaralaštva

*Kada uspijem potaknuti nečiju kreativnost i talent i kada to za posljedicu ima umjetničko djelo, koje pruža ugođaj i drugima, ja sam sretan čovjek * Jedan od najznačajnijih uspjeha rada pri Odjelu mi je sudjelovanje u organizaciji samostalne izložbe Stipana Šabića u subotičkoj galeriji »Likovni susret«*

Razgovor vodio: Davor Bašić Palković

Posebnu dimenziju proslavi subotičke »Dužijance« u proteklih deset godina daje, među ostalim, i Međunarodna likovna kolonija »Bunarić«. Jedna od osoba zaslužnih za kontinuitet i razvoj kolonije svakako je i Josip Horvat koji je dopredsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance«, ali i predsjednik Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«, skupine iz čijeg je jednodnevnog slikarskog druženja u prirodi spomenuta likovna kolonija nastala. Skupa s razvitkom kolonije razvijao se i rad Odjela (popularno zvanih »likovnjaka«), danas u Subotici i šire prepoznatljivih po veoma aktivnom anagažmanu na polju amaterskog slikarstva. O tome svakako najbolje govori i nedavno izrečena Horvatova rečenica »Likovnjaci, jeste li se umorili?« Odgovor na ovo, ali i neka druga pitanja vezana za rad »likovnjaka«, kao i za rad HKC »Bunjevačko kolo« upravo slijede...

HR: Kažite nam na početku Vaš angažman u Likovnom odjelu?

S radom Likovnog odjela upoznat sam od samih početaka, budući da sam kao suorganizator, odnosno sponzor prvog saziva Likovne kolonije »Bunarić« 1997. godine, dao svoj doprinos održavanju. Bio sam počasni gost, te sam imao priliku uvidjeti stvaralačku snagu umjetnika Likovnog odjela, koji su tamo sudjelovali. To me je potaknulo da pripomognem jer sam smatrao, baš kao i danas, da se tu događa nešto što je lijepo i što pruža poseban događaj i drugima. U to vrijeme koloniju je u ime Upravnog odbora Centra vodio pravnik Josip Gabrić. Budući da je on odlazio

iz zemlje, zamolio me je da ga pokušam zamijeniti na toj dužnosti, što sam prihvatio. Nakon nekoliko godina organizacijskog rada pri Odjelu, 2000. godine, izabran sam za predsjednika, na dužnost koju i danas, nadam se, uspješno obavljam.

HR: Poznato je da se broj članova Odjela u međuvremenu povećao. Koji su razlozi toga, budući da su se Odjelu priključili i članovi nekih drugih likovnih udruga iz Subotice?

Stupivši na dužnost predsjednika, predložio sam da se određene stvari izmijene, da se više poradi na edukaciji naših članova, da se organiziraju posjeti galerijama, što je, pretpostavljam, bio glavni razlog da se pojedini članovi drugih udruga priključe našem Odjelu. Dobro osmišljena organizacija posjeta galerijama, jednodnevni izleti i mogućnost druženja, kao i osjećaj da se kod nas nešto dešava i radi... privukli su mnoge. Tako da se u razdoblju od vremena kada sam počeo dolaziti na sastanke Odjela, kada je u njemu bilo između 14-18 članova, taj broj solidno uvećao, te nas danas ima 30-ero.

HR: Osim slikara, u Likovnom odjelu rade i slammarke, a postojala je i sekcija šlinga...

Sekcija slamarki radi i vodi je voditeljica iste sekcije pri HKPD »Matija Gubec« iz Tavankute *Jozefina Skenderović*. Sekcija šlinga je postojala ali je, nažalost, zbog neosiguravanja adekvatnih uvjeta za rad - osvijetljenih prostorija i neriješenog grijanja - 2004. godine odlučila izaći iz HKC-a. To doživljam kao »tugu« u okviru mandata, koju nastojim riješiti, odnosno pronaći i angažirati osobu koja će obučavati članove koji se žele baviti šlingom. Ipak, iako se ovaj dio rada »ugasio«, nadam

ne imala svoj deseti saziv. Poznavajući njezinu genezu, kako koloniju vidite danas?

Likovna kolonija »Bunarić« je specifična kolonija koja čuva i njeguje amaterizam naših članova, ali u svoj rad uključuje i gostujuće umjetnike pretežito akademskog

slična slikarska okupljanja, bit će nastavljene i na budućim sazivima.

HR: Gostovanje slikara na ovoj likovnoj koloniji podrazumijeva uzvratna sudjelovanja slikara iz Likovnog odjela na kolonijama koje organiziraju udruge iz kojih dolaze vaši

zvanja. Naime, 2002. godine napravljen je iskorak kada smo u odnosu na prijašnje godine, kada je broj gostujućih umjetnika bio relativno mali, pozvali čak 16 umjetnika. Taj je saziv preokrenuo karakter naše kolonije. Isto tako u rad kolonije

gosti. Koliko su prema Vašem mišljenju takva iskustva, pokraj suradnje i druženja, bitna za napredak u radu »likovnjaka«?

Mislim da su to vrlo važna iskustva, s obzirom da oni tamo rade skupa s akademskim slikarima iz različitih zemalja, te tamo ponajviše ostvaruju svoj napredak. S druge strane, jako je lijepo vidjeti kada negdje u daljini naši umjetnici ostavljaju svoj stvaralački trag, primjerice, konkretno to što su neki ostavili traga za sva vremena, oslikavajući freske u blizini bratskog nam grada Olomouca u Češkoj. To je nešto što mi daje poticaj da stvaram kontakte, kako bismo omogućili našim slikarima da takvi kakvi jesu - iskreni, dobronamjerni i s onim što znaju - predstavljaju na svojim radovima ovdašnju kulturnu baštinu u drugim gradovima u zemlji, ali i inozemstvu.

HR: U tom kontekstu, kažite nam kakva je suradnja Likovnog odjela s likovnim udrugama u Hrvatskoj?

Dolazeći na čelo Odjela, postavio sam

Višedesetljetno organizatorsko iskustvo

Josip Horvat rođen je 1950. godine u Starom Žedniku. Završio je Višu školu za organizaciju rada u Novom Sadu. Radio je dvadeset godina u inženjeringu subotičke tvrtke »Sever« uglavnom na projektima investicionog karaktera kao koordinator ugovora inženjeringa i realizacije objekata vodoopskrbe.

Posljednjih petnaest godina radi kao privatni poduzetnik, vlasnik je poduzeća »Agrina«, koja se bavi poslovima vodoopskrbe - kondicioniranjem pitke i industrijske vode i tretmanom otpadnih voda. Član je Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Oženjen je, otac dviju kćeri.

se samo privremeno, mislim da smo sve drugo uspjeli podići na višu razinu.

HR: Likovna kolonija »Bunarić« je ove godi-

uspjeli smo uključiti i likovne umjetnike iz inozemstva, što joj je dalo međunarodni karakter. Sve ove odrednice, koje je na neki način čine drugačijom u odnosu na

sebi zadatak suradnje sa sličnim likovnim udrugama u Hrvatskoj. Prvi kontakti takve vrste ostvareni su s hrvatskom udrugom likovnih umjetnika amatera »Lika« iz Osijeka. Evo upravo smo se vratili s obilježavanja 30. godina ove udruge i drago nam je što smo uvršteni u njihov katalog tiskan za ovu obljetnicu. No, oni nisu jedini s kojima surađujemo. Od Daruvara, Slavanskog Broda, preko Virovitice, Vinkovaca, Čepina i Slatine, postoje udruge s kojima surađujemo. Sve

HR: Tu je svakako i podrazumijevajuća lokalna suradnja...

Poštujući rad i drugih likovnih udruga koje organiziraju kolonije, surađujemo s mnogima kao što su MKC »Nepkör«, sekcija Udruge umirovljenika, Grupa Q, te ostale likovne udruge koje u Subotici postoje već duže vrijeme. Suradnja se ogleda u tome što njihovi članovi gostuju na našim kolonijama, svake godine predstavnici najmanje dviju takvih udruga. Naravno, time

ne sekcije KPZH »Šokadija«. Kakav je odnos sa slikarima iz drugih hrvatskih udruga u Vojvodini?

Suradnja s hrvatskim udrugama u Vojvodini je također dio našeg plana aktivnosti. Po tome trebamo godišnje posjetiti najmanje dvije udruge, te se kao slikari predstaviti, i eventualno postići to da naš posjet bude poticaj da se i tamo animiraju umjetnici amateri te stvore odjeli za likovnu umjetnost. Prošle smo godine posjetili hrvatska kulturno-umjetnička društva u Bajmoku i Bačkom Monoštoru, ove je godine to bila Sonta, a u planu je kolonija u Bačkom Bregu.

Kada uspijemo potaknuti nečiju kreativnost i talent i kada to za posljedicu ima stvaralaštvo i umjetničko djelo, ja sam sretan čovjek.

HR: U Subotici redovito organizirate skupne te samostalnice izložbe svojih, ali i članova udruga s kojima imate suradnju?

Da, što se posljednjeg tiče, organizirali smo dvije izložbe amaterske slikarice *Cecilije Miler* iz Sombora. U našem godišnjem planu redovite su jedna proljetna i jedna jesenska skupna, kao i dvije samostalnice izložbe naših članova. S druge strane ima i takvih primjera da druge udruge organiziraju skupne izložbe naših članova u njihovim sredinama poput Martonoša, Čantavira, Sonte, što nama svakako imponira.

HR: Što se dešava s pedagoškim segmentom rada unutar Likovnog odjela, kojim bi se mladi talentirani naraštaji potaknuli i eventualno se usmjerili prema akademskoj naobrazbi? Konkretno, pokojni Stipan Šabić je svojedobno utjecao na takav razvojni put nekolicine danas akademskih umjetnika, upravo radeći u okviru HKC »Bunjevačko kolo«...

U radu odjela djeluju tri skupine – skupina učenika osnovne škole, srednjoškolska skupina i ova najstarija popularno zvana »likovnjaci«. Što se tiče pedagoškog rada s mladima, s najmlađom skupinom radio je dugo godina *Pajo Kečenović*, potom i *Geza Verebeš*. Trenutačno s najmlađima radi dizajnerica *Marija Vaci*. Sa srednjoškolskom skupinom jedno je vrijeme radio arhitekt *Ante Rudinski*, onda smo imali polugodišnji zastoj, a sada ponovno to nastojimo animirati. Marija Vaci je izrazila želju preuzeti taj dio posla, također. Mi svakako tražimo likovne pedagoge koji bi educirali naše umjetnike, intervenirali u tome što treba poboljšati i time podigli kvalitetu njihova rada. Stoga bih iskoristio priliku pozvati likovne pedagoge da dođu u Odjel,

nas one pozivaju i mi nismo uvijek u prilici odgovoriti na njihove pozive koliko ih ima, čak moramo kalkulatori svake godine koju ćemo udrugu pozvati na našu koloniju da bismo im se odužili.

HR: Pokraj Hrvatske kakva je suradnja Odjela s likovnim kolonijama u drugim državama?

Tu svakako prednjači Olomouc u Češkoj i gradovi u njegovom okruženju. Također, surađujemo i s likovnim udrugama u Slovačkoj, posebice s udrugom u gradu Detva. To je velika udruga koja svake godine priređuje dvije do tri likovne kolonije, koje čak imaju, po mom mišljenju, i pomalo komercijalni karakter. Što se tiče Bosne i Hercegovine imamo višegodišnju suradnju s HKD »Napredak«, osobito s njihovom podružnicom u Tuzli, na čijim su likovnim kolonijama u posljednje četiri godine sudjelovali i naši slikari. Isto tako važno je istaknuti i dobru suradnju koju imamo s kulturnom zajednicom distrikta Brčko.

opet postizemo da i naši umjetnici budu pozvani na njihove kolonije.

HR: Sukladno sredini u kojoj radite u radu Odjela i na sazivima kolonija odražava se upravo i multikulturalnost ovih naših prostora...

U umjetnosti nema razlike. Stvara je onaj koji za to ima talenta, koji pripada prvenstveno umjetnosti. U našem odjelu ima članova različitih nacionalnosti, te multikulturalnost ove sredine nastojimo njegovati i kroz odjel. Drago mi je što su to primijetili i drugi, konkretno Europski centar za mir i razvoj s uredom u Somboru pozvao je naše članove na njihovu prvu koloniju prošle godine. Na ovu koloniju bili su pozvani predstavnici udruga iz nekoliko gradova na granicama različitih zemalja, a koje u svom radu odražavaju multikulturalnost svojih sredina. To nam je svakako bila posebna čast.

HR: Nedavno ste boravili u Sonti gdje su vaši članovi »podučavali« tamošnje slikare iz likov-

da pomognu na tom planu našim amaterskim slikarima. Upravo takav pedagog bio je *Stipan Šabić*, koji je slikarima nesebično pomagao, i njegovim odlaskom to nismo uspjeli adekvatno nadomjestiti.

HR: Kao udruga definitivno prednjačite u broju tzv. jednodnevnih likovnih kolonija...

Da, postigli smo to da nas ljudi sami zovu da gostujemo kod njih. Primjerice, 21. ovog mjeseca pozvani smo na Palić kog vlasnika hotela »Palićka kruna«, koji nam nudi raditi, ovoga puta, dva dana.

HR: Kao član Upravnog i Izvršnog odbora HKC-a, u kojem rade i drugi odjeli, kažite kako ste zadovoljni situacijom i radom u Centru?

Pokraj Likovnog odjela moja zaduženja obuhvaćaju i organizaciju velikih manifestacija – u proteklih sedam godina dopredsjednik sam Organizacijskog odbora »Dužijance« i u proteklih pet godina predsjednik Organizacijskog odbora »Velikog prela«. S obzirom da su to dvije najveće manifestacije u organizaciji Centra, poznate su mi financijske prilike; novčana sredstva su, naime, stalno nedovoljna, uvijek se ide na dopunu sa sponzorima, uvijek se ta situacija nateže... Ipak, i pokraj toga važno

je istaknuti da se u Centru dešavaju dinamične promjene nabolje, pojedini odjeli poput Dramskog su ponovno zaživjeli, imamo i novi Glazbeni odjel. Članovi ovih odjela, ponajviše Folklornog i Glazbenog, često nastupaju na događajima koje organizira Likovni odjel. To su otvorenja izložaba i kolonija, kada je to prilika da se oni predstave. Pokraj njih nastojimo također uključiti i druge kulturne institucije i udruge u našem gradu da sudjeluju u tim programima – Subotički tamburaški orkestar, učenike Muzičke škole i druge iz kulturnog života našeg grada. Svi mi skupa nastojimo obogatiti kulturni život našeg grada.

HR: Pokraj članstva u Moderno galerije »Likovni susret«, predsjednik ste i Upravnog odbora Zavičajne galerije »dr. Vinko Perčić«, čiji je Statut na posljednjoj sjednici SO Subotice usvojen. Kažite nam nešto više o predstojećim planovima koje ovu Galeriju očekuju kao samostalnu ustanovu?

Jako mi je drago što je Statut »prošao«, mi smo to očekivali, a žao mi je što to nije »prošlo« ranije, na sjednici u lipnju, jer bismo mi već mnogo toga uspjeli odraditi, preciznije dovesti planirana sredstva u

realizaciju ono za što su potrebna, a to je cjelokupni popravak objekta prema projektu. Ovako smo malo zakasnili, dovedeni smo u rujan, te budući da dolazi zima neke stvari, koje se tiču građevinskih radova, nećemo uspjeti realizirati.

HR: Koje su djelatnosti Galerije predviđene Statutom?

To su čuvanje, obrada, izlaganje i promoviranje kolekcije umjetničkih predmeta dr. Vinka Perčića i kao drugo, promoviranje likovnih autora i likovnih fenomena pravaca slikarstva.

HR: Što Vam se čini kao najznačajniji pothvat u Vašoj organizacijskoj djelatnosti pri Odjelu do sada?

Svakako je to sudjelovanje u organizaciji samostalne izložbe Stipana Šabića u subotičkoj galeriji »Likovni susret«, koja je bila prije pet godina. Prihvatio sam se tog posla u suradnji s ravnateljicom galerije *Olgom Šram*. To ću svakako pamtit po tome, što su posjetitelji, kako bi vidjeli izložbu, na ulazu u galeriju čekali u redu od petnaestak metara. To je moj prvi korak u nastojanju da prikažem kolike su moje organizacijske sposobnosti, i pomalo sam ponosan na to.

Prezentacija istraživanja javnog mnijenja Srbije

Postoje li negativni odnosi nacija

Prema istraživanjima CeSID-a svaki četvrti građanin Republike Srbije ne želi da ima nikakve, pa ni najudaljenije, odnose s Hrvatima, dok nešto manje od polovine ne izražava distancu ni na jednom socijalnom odnosu

Piše: Olga Perušić

Centar za slobodne izbore i demokraciju CeSID-a realizirao je peto u nizu istraživanje u okviru projekta »Izgradnja proeuropske demokratske kulture, kroz jačanje kapaciteta kreatora javnog mijenja«, čija je prezentacija održana i u Subotici. Istraživački tim kojeg su činili Srećko Mihailović, Zoran Stojiljković, Đorđe Vuković, Dragan Popadić, Zoran Lučić, Marko Blagojević, Miloš Mojsilović i Marko Ivković, prikupili su i analizirali podatke terenskog tipa, koji su dobiveni putem intervjua »licem u lice«.

Anketiranje je izvedeno u periodu od 26. kolovoza do 5. rujna 2006. godine na reprezentativnom uzorku od 1634 punoljetnih građana, čime je pokriven cijeli teritorij Srbije, bez Kosova i Metohije.

ETNOCENTRIČNOST: Jedan od prvih zaključaka istraživačkog tima je izražena razlika među građanima Srbije glede odnosa prema naciji. Većina građana ističe ličnu vezanost za naciju kojoj pripada, dok stavove koje otvoreno izražavaju etnocentrizam, po kom se vlastita nacija veliča na račun tuđih nacija, prihvata manjina građana. Ipak, promatrajući s najuopćenije razine, građani se pitaju o spremnosti da stupaju u različite socijalne odnose s pripadnicima drugih skupina, gdje oni pokazuju izraženu socijalnu distancu prema tuđim etničkim skupinama. Indikator poremećenih međunarodnih odnosa je i veoma rašireno nepovjerenje većinskog naroda u lojalnost manjinskih naroda zajedničkoj državi.

»Veze etnocentrizma sa socio-demografskim karakteristikama i stavovima su uglavnom očekivane, onakve kakve su dobivane i u ranijim istraživanjima. Etnocentričnost je najviše raširena među poljoprivrednicima, domaćicama, ali i među radničkim zanimanjima. Također, veoma je raširena među niskobrazovanim i religioznim građanima. Nisu nađene razlike u etnocentrizmu s obzirom na pol i uzrast. Etnocentrizam je povezan i s političkim opredjeljenjima, pri čemu je važno neprestano imati na umu kako se najvjerojatnije uvijek radi o

obostranom, a ne o jednosmjernom utjecaju. Najmanji etnocentrizam pokazale su pristalice LDP, DS i G17+, dok su najizraženiji etnocentrizam pokazivali simpatizeri SRS i NS, dok DSS u podjednako mjeri privlači i nisko i visoko etnocentrične građane. Prilikom zaključivanja, i ovdje se stalno treba čuvati pretjeranih pojednostavlivanja. Među pristašama svih političkih stranaka bilo je, ne u zanemarljivom broju, i izrazito etnocentričnih i ispod prosječno etnocentričnih, ali je njihova proporcija varirala od stranke do stranke«, pojašnjava menadžer CeSID-a, Zoran Stojiljković.

Etnocentrizam je bio povezan s manjim vrjednovanjem demokracije, ali ne i sa

proces, otprilike podjednako osnažile i stranke s etnocentričnom retorikom i stranke koje se takvoj retorici suprotstavljaju.

SVIJEST GRAĐANA: Osim tvrdnji koje su ušle u indeks etnocentrizma, upitnik je sadržao i grupu pitanja kojima se mjerila varijabla nacionalne svijesti. Rezultati istraživanja pokazali su kako većina građana ima izraženu nacionalnu svijest. Tri četvrtine se, potpuno ili djelomice, slaže s tvrdnjom kako su veoma vezani za svoju naciju, polovina, 54 posto, izjavljuje kako su spremni žrtvovati se za interes i dostojanstvo svoga naroda, a nešto manje od polovine, točnije 38 posto, izjavljuje da nacionalne interese uvijek treba staviti

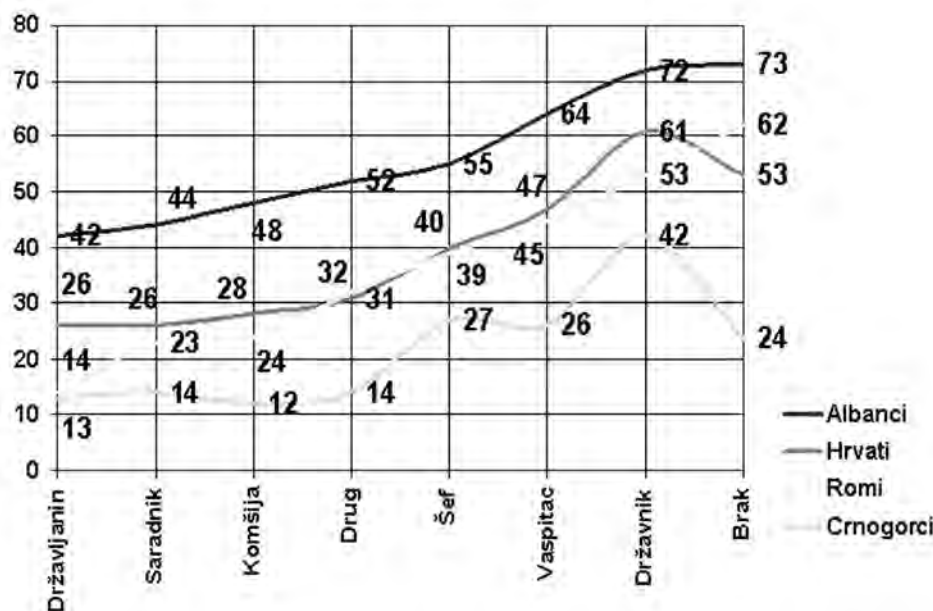

Cesid je realizirao istraživanje javnog mnjenja – anketiranje je provedeno na uzorku od 1634 punoljetnih građana

stupnjem političkog aktivizma. Dobiveni rezultati sugeriraju kako bi bilo neoprezno zamišljati kako su građani, koji su nezadovoljni svim postojećim strankama ili oni koji ne žele da izlaze na izbore ili su neodlučni, u značajnoj mjeri različiti po svom etnocentrizmu od pristaša različitih stranaka. Obično se pretpostavlja da su neaktivni i neodlučni značajno manje etnocentrični, jer su navodno nezadovoljni nedemokratskom i nacionalističkom politikom koja se vodi. Rezultati, također, sugeriraju kako bi se uključivanjem ovih građana u izborni

ispred vlastitih. S druge strane, tek trećina ispitanika – 30 posto, prihvaća da nacionalna pripadnost samo opterećuje čovjeka, a njih 20 posto smatralo je kako im je njihova nacionalnost sasvim nebitna i da je isticanje nacionalnih obilježja izraz primitivizma.

»Nacionalna svijest ticala se pridavanja značaja vlastitoj naciji, važnosti koja se pridaje vlastitom nacionalnom identitetu, spremnosti da se veliki značaj prida nacionalnim interesima i nacionalnoj pripadnosti. Čak i veoma razvijena nacionalna

Etnička distanca prema nacionalnim manjinama

svijest ne mora da vodi ka etnocentrizmu tj. negativnom stavu prema drugim nacijama. Zato i tvrdnje nisu govorile potcjenjivački ni sumnjičavo o drugim nacijama već samo o privrženosti vlastitoj naciji. Teorijski, moglo bi se pretpostaviti kako nizak nacionalni identitet podrazumijeva i nizak etnocentrizam, ali i da visoko izražena nacionalna svijest nikako ne znači i visok etnocentrizam. Upravo zato se o nacionalnoj svijesti nekad govori i kao o tzv. dobrom nacionalizmu. Među onom trećinom s najmanje izraženom nacionalnom vezanošću, oko polovina njih spada i u one s najmanje izraženim etnocentrizmom, ali četvrtina njih i pored niske nacionalne vezanosti iskazuje visok etnocentrizam. Drugim riječima, među onima koji poriču da im je važna nacionalna pripadnost većina nema uvjerenje o superiornosti vlastite nacije, ali četvrtina i pored toga ima negativan stav prema pripadnicima drugih nacija. Unutar one trećine ispitanika s najizraženijom nacionalnom sviješću, četvrtina njih ima vrlo nizak etnocentrizam što znači da u njihovom slučaju ljubav prema vlastitoj naciji ne znači i diskriminiranje tuđih nacija, dok njih skoro polovina ima visoko izražen i etnocentrizam, tj. kod njih je privrženost vlastitoj naciji povezana sa negativnim odnosom prema drugim nacijama», ističe menadžer CeSID-a, Zoran Stojiljković.

ETIČKA DISTANCA: Jedna komponenta etnocentrizma bila je etnička distanca, protivljenje stupanju u socijalne odnose s pripadnicima druge etničke grupe. U upitniku je mjerena socijalna distanca prema sedam

naroda: Albancima, Bošnjacima, Hrvatima, Mađarima, Romima, Crnogorcima i Srbima. Ispitanici su se izjašnjavali o osam mogućih socijalnih odnosa.

Pokazalo se kako se, generalno gledano, najlakše prihvata da pripadnik druge grupe bude državljanin Srbije, a odnosi koji se najteže prihvataju su srodstvo putem braka i rukovodeći položaj u državi. Kao i u nizu istraživanja posljednjih godina, zabilježena je značajna etnička distanca, koja nije istog intenziteta prema svim nacijama. Ponovno je registrirana najveća distanca prema Albancima, u prosjeku se odbija pet od osam ponuđenih odnosa, a zatim prema Hrvatima, pa prema Bošnjacima i Romima, a onda prema Mađarima i Crnogorcima. Osim prema Albancima, distanca postoji i prema Hrvatima, koja na neki način polarizira građane. Svaki četvrti građanin ne želi da ima nikakve, pa ni najudaljenije, odnose s Hrvatima, dok nešto manje od polovine ne iskazuje distancu ni u jednom socijalnom odnosu. Najmanja je bila distanca prema Crnogorcima. Tako, svaki deseti ispitanik ne bi želio da ima nikakve veze s pripadnikom crnogorske nacionalnosti, a najmanje prihvaćen odnos nije, kao kod drugih grupa, bračna veza, već to da Crnogorac zauzme neki rukovodeći položaj.

MANJINSKE SKUPINE: Procjenom lojalnosti manjinskih skupina, ukazalo se kako jedan od uzroka međuetničkih trvenja treba tražiti i u međusobnom nepovjerenju koje postoji između većinskog i manjinskih naroda. Ovo nepovjerenje se jasno izražava u raširenom okrivljavanju manjinskih

skupina za nedovoljnu lojalnost. Nešto više od polovice svih ispitanika složilo se s tvrdnjom kako treba biti oprezan prema drugim narodima čak i kad nam se pokazuju kao prijatelji. Ovaj postotak je isti i za Srbe i za ne-Srbe. Kada se, međutim, pitaju o lojalnosti manjinskih naroda, pripadnici većinskog naroda pokazuju još veću rezerviranost.

Lojalnost se naročito jednodušno osporava Albancima, mada i za Hrvate i za Bošnjake važi većinski stav da uglavnom nisu lojalni građani. Među samim pripadnicima manjina zanemariv je broj onih koji za vlastitu grupu misli da nije lojalna. Tako 30 posto Mađara izjavljuje kako su Mađari lojalni Srbiji podjednako kao Srbi, 40 posto da su uglavnom lojalni, a samo 1 posto da nisu lojalni ili da uglavnom nisu lojalni, te je njih 29 posto izjavilo da ne zna. Među Bošnjacima, kojih je bilo 37, njih 22 posto je izjavilo kako su Bošnjaci lojalni Srbiji podjednako kao Srbi, 68 posto da su uglavnom lojalni, 3 posto da uglavnom nisu lojalni i 3 posto da nisu lojalni, a njih 5 posto je izjavilo kako ne zna.

»Etnocentrizam je značajno povezan s religioznošću«, kaže Zoran Stojiljković, što je kao rezultat poznato još iz ranijih istraživanja.

»Iako religije ne pozivaju na etničku netrpeljivost i predrasude prema drugima, činjenica je kako su u skorijoj povijesti visoki predstavnici vjerskih zajednica ne samo koristili vjeroispovijest za definiranje etničke skupine, već su i zastupali ekstremno etnocentrične stavove. U grupi vjernika koji se redovno pridržavaju vjerskih propisa relativno su najbrojniji oni s visokim etnocentrizmom. Kako se vezanost za crkvu smanjuje, tako se smanjuje i etnocentrizam, i tek u grupi onih koji izjavljuju da nisu religiozni, niti se pridržavaju vjerskih običaja, oni s niskom etnocentričnošću postaju apsolutna većina«, dodaje Zoran Stojiljković.

Glede etnocentričnih stavova političkih stranaka, najmanju su pokazale pristaše LDP, DS, G17+ i PSS, dok je najveći etnocentrizam nađen kod pristaša NS i SRS. Između ove dvije skupine, nalaze se pristaše DSS, i malo intenzivnije SPO i SRS. Oni koji ne podržavaju ni jednu stranku su, po svom etnocentrizmu, na sredini kontinuumu. Dakle, oni koji ne podržavaju nijednu od aktualnih stranaka ne razlikuju se po etnocentrizmu od stranački opredijeljenih i bilo bi pogrešno očekivati da oni nose izrazit etnocentrički ili ne-etnocentrički potencijal.

Okrugli stol na temu o antidiskriminacijskim mehanizmima

Jednaka prava, jednake mogućnosti

*Upoznavanje sa Standardima Europske unije za postizanje ravnopravnosti
među spolovima kao i o zakonskoj regulativi u našoj zemlji*

Ženski centar za demokraciju i ljudska prava u Subotici, u subotu 21. listopada organizirao je okrugli stol, na kojem je bilo riječi o antidiskriminacijskim mehanizmima na lokalnoj razini.

Na skupu su se razmotrile mogućnosti unapređivanja antidiskriminacijske legislative i mehanizama na temelju iskustava drugih država. U mnogim državama ovo pitanje je već riješeno i postoje tijela koja pomažu ljudima i rješavaju njihove probleme koji su vezani za diskriminaciju. Pokraj rješavanja problema oni i financiraju taj postupak, dok u našoj zemlji ovakav način pomoći još nije proveden.

ZAKON PROTIV DISKRIMINACIJE:

Na samom početku okruglog stola u ulozu domaćina, *mr. Mirjana Dokmanović* je nazočne upoznala s problematikom i uvela ih u spomenutu temu. Osim nje govorili su dipl. pravica *Milka Gabrić* ispred Ženskog centra za demokraciju i ljudska prava, koja je govorila o zakonskoj regulativi i nacrtima zakona koji uređuju oblast sprečavanja i eliminiranja diskriminacije. *Otilija Češljak Kis*, je u svom govoru pojasnila kakvo je stanje diskriminacije u Bugarskoj i na koji način oni rješavaju ovaj problem. O problemima, žalbama građana i rješavanju istih na nivou pokrajine, govorila je *Danica Todorov* zamjenica pokrajinskog ombudsmana, dok je na nivou općine Subotice govorio *Zlatko Marosiuk*, općinski ombudsman.

Nazočni su se mogli upoznati s Standardima Europske unije za postizanje ravnopravnosti među spolovima kao i o zakonskoj regulativi u našoj zemlji. Naime, Republika Srbija nema opći Zakon protiv diskriminacije, točnije nacrt ovoga zakona je izrađen 2003. godine i upućen je na raspravu, ali još uvijek nije ušao u skupštinsku proceduru. Nacrt ovoga zakona polazi od definicije diskriminacije i diskriminatornog postupka, što označava svako pravljenje razlike ili nejednako postupanje u odnosu na osobe ili skupine, koje se zasniva na rasi, boji kože, prećima, nacionalnom ili etničkom podrijetlu, jeziku, vjerskim ili političkim uvjerenjima, spolu, spolnoj opredijeljenosti, imovinskom stanju, rođenju, genetskim osobenostima,

zdravstvenom stanju, invaliditetu, bračnom stanju i drugim osobnim svojstvima. Zakon dalje uređuje i posebne slučajeve diskriminacije u postupcima pred državnim organima, u oblasti radnih odnosa, u pružanju javnih usluga, u oblasti vjerskim prava, zbog spola, spolne opredijeljenosti, diskriminacije djece, u oblasti obrazovanja i stručnog osposobljavanja, diskriminacija manjina, zbog političkog uvjerenja, osoba s posebnim potrebama i diskriminacijama s obzirom na zdravstveno stanje. U ovom zakonu predviđeni su i mehanizmi zaštite.

Na skupu su se razmotrile mogućnosti unapređivanja antidiskriminacije legislative

RAVNOPRAVNOST ZA SVE: Ono što se često javlja kao diskriminacija jest svakako diskriminacija nacionalnih manjina, kao i žena i mladih. Osnovnim odredbama ovoga zakona zabranjen je svaki oblik diskriminacije na nacionalnoj, etničkoj, rasnoj ili jezičnoj osnovi, prema licima koja pripadaju nacionalnim manjinama. Zakon detaljno uređuje prava nacionalnih manjina na očuvanje osobnosti i to: izborom i uporabom osobnog imena, pravo na uporabu materinjeg jezika, službeni uporabu jezika i pisma, pravo na njegovanje kulture i tradicije, školovanje na materinjem jeziku, uporabu nacionalnih simbola i javno obavješćavanje na jezicima nacionalnih manjina.

Naime, prilikom zapošljavanja poslodavac već u samom oglasu traži određeni

spol i do, te na taj način pravi diskriminaciju na osnovu spola. Isto se događa i vezano za dob, odnosno godine starosti, tako da najčešće osobe starije od 40 godine imaju problema prilikom zaposlenja. U ovom zakonu se propisuju jednaka prava prilikom zapošljavanja, socijalne i zdravstvene zaštite i ravnopravni tretman žena i muškaraca. Značajna je odredba zakona kojom se utvrđuje da žena i muškarac imaju pravo na jednaku zaradu za jednak rad i posao istog zanačaja kod poslodavca. Novina, za naše prilike je da se uvede vrednovanje kućnog rada, gdje zakonodavac predviđa da nezaposleno lice koje nije zdravstveno osigurano po bilo kom drugom osnovu, stiče pravo na isto, na osnovu rada u kući.

U Službenom glasniku Republike Srbije br. 33/206. od 17. travnja 2006. godine objavljen je zakon o sprječavanju diskriminacije osobama s invaliditetom, kojim se uređuje opći režim zabrane diskriminacije po osnovu invalidnosti. Zakon se zasniva na zabrani diskriminacije osoba s invaliditetom, poštivanjem ljudskim prava i dostojanstva osoba s invaliditetom, uključenost osoba s invaliditetom u sve sfere društvenog života na ravnopravnoj osnovi, uključnje u sve procese u kojima se odlučuje o njihovim pravima i obvezama kao i o načelu jednakih prava i obveza. Zakon pravi razliku između posredne i neposredne diskriminacije. Nadalje, zakon uređuje mjere za podsticanje ravnopravnosti osoba s invaliditetom, kao i mjere za podsticanje osnivanja službi podrške za osobe s invaliditetom i mjere za stvaranje pristupačnog okruženja. Ove dvije navedene mjere prema zakonu, primjenjivat će se od 1. siječnja 2007. godine.

Često puta ljudi nisu u potpunosti upoznati sa svojim pravima i mogućnostima, upravo zato postoji građanski branitelj, ombudsman koji ima zadatak štiti individualna i kolektivna prava i interese građana.

Željka Vukov

»Mala škola ljudskih prava i demokracije«

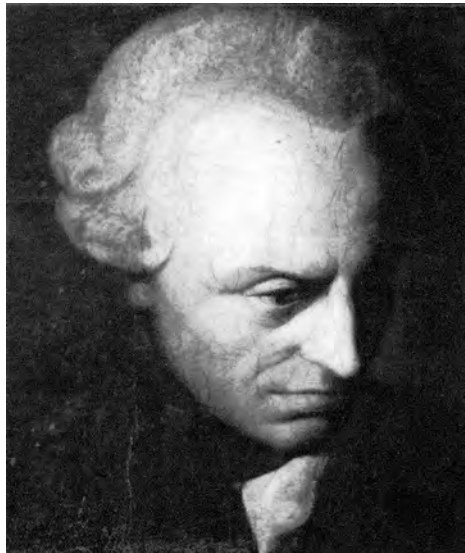
Razvoj i značaj ljudskih prava

Puna zaštita ljudskih prava jedan je i od uvjeta da bi se uopće pregovaralo u pristupanju EU, dok je za države kandidate ono uvjet za dobivanje financijske pomoći iz predpristupnih fondova EU

Piše: Davor Marko

Koncept ljudskih prava smatra se tekovinom zapadne civilizacije. Od prirodnih prava, koja su ljudima urođena, do teorije civilnih ili građanskih prava, koja su garantirana u okviru date društvene zajednice, razvojni je put kojim su se bavili mnogi zapadni mislioci. Prvi put se naznake ovog koncepta primjećuju kod poznatih teoretičara »društvenog ugovora« *Hobbese, Locka, Rousseaua i Kanta*. Prirodna prava čovjek stiče rođenjem i svaka ih individua posjeduje u jednakoj mjeri, no prirodno stanje nije ono koje je poželjno ili dovoljno da bi ta prava bila prepoznata i zaštićena.

Zbog toga što je »čovjek čovjeku vuk« (Hobbes) ili zbog težnje da zaštiti svoja osnovna prava – »slobodu, jednakost i imovinu« (Locke), neophodno je bilo stvoriti državu koja će poput »apsolutnog autoriteta« (Hobbesov »Leviatan«) ili »noćnog čuvara« (Lockova koncepcija) štiti

Immanuel Kant

prava svake individue ponaosob, ujedno i voditi računa o »općem dobru« zajednice (Rousseauov koncept »opće volje«). Za najvišu instancu u poštivanju ljudskih prava, ujedno i izvor cjelokupnog koncepta, Immanuel Kant je smatrao – ljudsko dostojanstvo.

UNIVERZALIZAM I KULTURNI RELATIVIZAM: Postoji dosta stvari koje zbunjuju u samoj koncepciji ljudskih

prava. Prvo je distinkcija između ljudskih i civilnih prava, u kojoj se ljudska prava izjednačuju s prirodnim i smatraju se inherentim svakom pripadniku ljudskoga roda. Sa druge strane civilna ili građanska prava su ona prava koja posjedujemo kao članovi konkretnog društva (pravo glasa na izborima i pravo da se polaže vozački ispit nakon navršene 18 godine su, dakle, civilna prava prije nego ljudska). Civilna prava podliježu određenim restrikcijama (građanin Hrvatske nema pravo glasa u Sloveniji, dok za građane Srbije ne postoji šansa da se zaposle u državnim službama neke od susjednih zemalja), dok su ljudska prava shvaćena kao prirodna – nepovrediva i ne podliježu restrikcijama niti u jednoj situaciji (pravo na život jedno je od osnovnih prava, nepovredivo u bilo kojem kontekstu).

Druga zanimljiva suprotstavljenost u konceptu ljudskih prava odvija se između univerzalizma i kulturnog relativizma. I dok se koncept ljudskih prava smatra univerzalnim i primjenjivim u svako doba na svakom mjestu, i u svakoj kulturi (jer polazi od univerzalnosti ljudskog bića), glavne zamjerke koje stižu od predstavnika kulturnog relativizma su da je taj koncept tekovina Zapadne civilizacije, da se on koristi kako bi se drugim i različitim kulturama nametnule zapadne vrijednosti, i da svaka kultura ponaosob čini specifičan okvir u kojem se ljudske vrijednosti prepoznaju, a prava štite. Odlike univerzalizma su jednakost, sloboda i individualnost, dok se kao osnovna karakteristika relativizma ističe – kolektivitet. Danas je ovaj polaritet izuzetno prisutan u debati između Zapada i Istoka, odnosa Zapada i Islama, pogotovu u kontekstu kontroverze teorije *Samuela Huntingtona* o »Sukobu civilizacijak«.

UNIVERZALNA DEKLARACIJA LJUDSKIH PRAVA: Koncept ljudskih prava se u današnjem, modernom, smislu razvio tek nakon Drugoga svjetskog rata. Nakon neuspjelih međuratnih inicijativa, poput *Woodrow Wilsonove* Lige naroda, u smiraj najkrvavije epizode XX. stoljeća, sporazumom vodećih svjetskih sila kreirana je Organizacija Ujedinjenih Naroda. Internacionalizaciji ljudskih prava dopri-

nio je njen osnovni dokument, Univerzalna deklaracija ljudskih prava. Promocija, protekcija i širenje svijesti o značaju ljudskih prava za današnji suživot u svijetu prožetom globalizacijom osnovni su ciljevi UN-a. Nakon ove globalne inicijative javljaju se i brojne regionalne, poput Vijeća Europe, Organizacije Europske sigurnosti (OESC-e), dok danas sve značajniju ulogu i mjesto u poštivanju i promociji ovoga koncepta ima Europska unija.

Samuel Huntington

Poštovanje i zaštita ljudskih prava smatra se jednim od kamena temeljaca današnje Europske unije i demokratskih principa koje zajednica europskih država promovira. Puna zaštita ljudskih prava jedan je i od uvjeta da bi se uopće pregovaralo u pristupanju EU, dok je za države kandidate ono uvjet za dobivanje financijske pomoći iz predpristupnih fondova EU. Tako su i Hrvatska i Srbija, do sada, bile korisnice nekolicine tih fondova, poput Interrega, CARDS-a, Youth, itd., gdje su temeljni uvjeti za dobivanje pomoći da zemlja primateljica pomoći poštuje demokratska načela, pravnu državu, ljudska prava i prava manjina te osnovne slobode i načela međunarodnog prava.

Koliki je međunarodnih značaj ovoga koncepta, dovoljno govori i činjenica da se 10. prosinca obilježava i slavi kao Međunarodni dan ljudskih prava.

Empirijsko sociološko istraživanje o političko-kulturnom profilu bunjevačkih Hrvata

Etnička svijest naših ljudi

*Sociološka je činjenica da jedan dio stanovništva svoj etnikum percipira i doživljava isključivo kao bunjevački * Politološka je pak činjenica da su Bunjevci u formalno pravnom smislu priznati kao posebni etnikum već samim time što im je sukladno pozitivni pravnim propisima omogućeno osnivanje Bunjevačkog nacionalnog vijeća*

Piše: mr. sc. Zlatko Šram

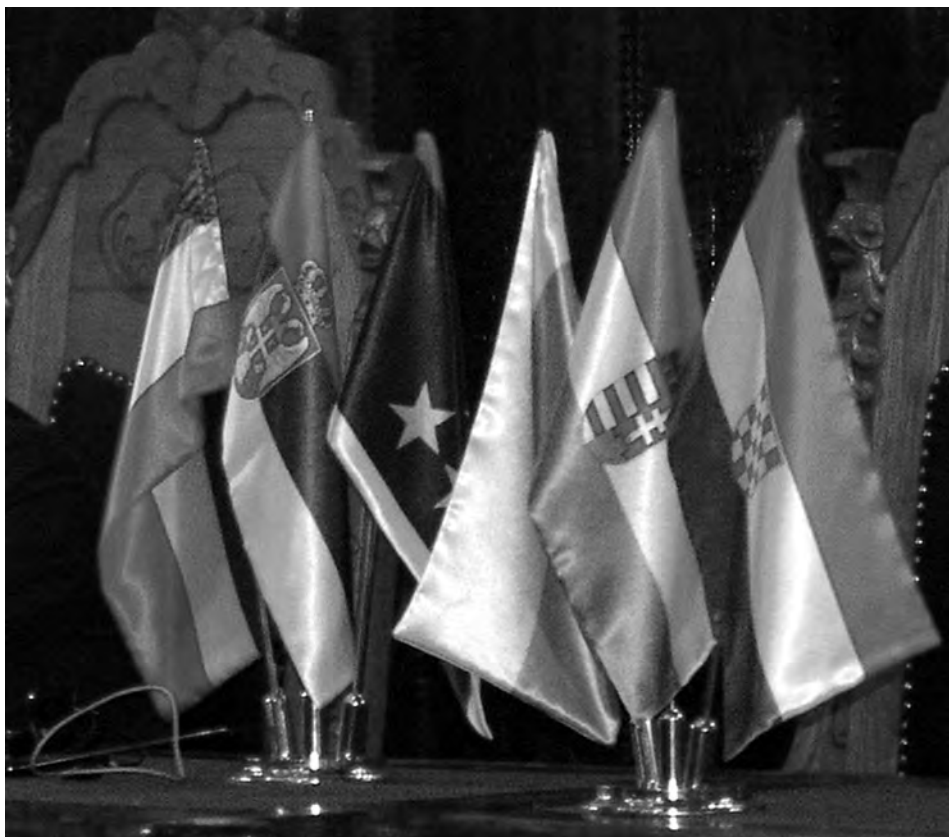
U političko-povijesnom kontekstu kad se bunjevački Hrvati na popisu stanovništva nacionalno izjašnjavaju ili kao Hrvati ili samo kao Bunjevci, i u tome ostaju dosljedni, izvršili smo jedno empirijsko sociološko istraživanje kako bismo utvrdili njihov političko-kulturalni profil. Sukladno teorijskoj konceptualizaciji nekih od dimenzija političke kulture, u ovom smo radu istraživali prostor nacionalnog identiteta, stranačkog identiteta, i prostor povjerenja u određene nacionalne ili etničke institucije.

znanstvenog uporišta, odnosno povijesno-političkih kriterija koji bi omogućili govor o nacionalnoj svijesti građana koji se na popisu stanovništva izjašnjavaju samo kao Bunjevci. Možemo međutim sa sociološkog i politološkog stajališta govoriti o jednoj vrsti bunjevačkog etničkog samoodređenja. Sociološka je činjenica da jedan dio stanovništva svoj etnikum percipira i doživljava isključivo kao bunjevački. Politološka je pak činjenica da su Bunjevci u formalno pravnom smislu priznati kao posebni etnikum već samim time što im

punoljetnih građana Subotice koji su se u 54 posto slučajeva izjasnili kao Hrvati, a 46 posto samo kao Bunjevci. Vidimo da smo imali izjednačen broj Hrvata i Bunjevaca. Ukupni uzorak je imao sljedeće sociodemografske karakteristike. Spol: 48 posto muških. Dob: (1) 18-30=24,3 posto; (2) 31-45=32,5 posto; (3) 46-55=21,1 posto; (4) 56-65=13,9 posto; (5) 66 i više godina=8,2 posto. Školska naobrazba: (1) nezavršena osnovna škola=5,8 posto; (2) osnovna škola=15,1 posto; (3) srednja trogodišnja škola za radnička zanimanja=26,0 posto; (4) srednja četvergodišnja škola=37,4 posto; (5) viša škola=8,7 posto; (6) fakultet=7,0 posto.

Uzorak je malo zakrivljen prema višim stupnjevima školovanja a što je uobičajeno za ovu vrstu istraživanja. Jedna druga važna strukturalna karakteristika uzorka jest ta što se Hrvati i Bunjevci međusobno značajno ne razlikuju u pogledu dobi i naobrazbe. Ovo međutim ne znači da se oni u tom pogledu međusobno statistički značajno ne razlikuju na razini opće populacije. Obrazovna ujednačenost poduzoraka Hrvata i Bunjevaca je rezultat činjenice da su obrazovaniji građani spremniji sudjelovati u anketnim istraživanjima. Ova je činjenica u biti irelevantna za naše istraživanje jer ono nema toliko karakter ispitivanja javnog mnijenja koliko se odnosi na ispitivanje strukturiranosti različitih stavova i relacija koje imaju s nekim drugim stavovskim konceptima ili pak sociodemografskim karakteristikama ispitanika. Anketno istraživanje na terenu organizirano je i izvršeno u srpnju 2005. godine pod rukovodstvom sociologa *Jasminke Dulić*, a za potrebe HNV-a.

ODGOVORI: Kako bismo utvrdili postoje li kod bunjevačkih Hrvata dvije homogene i međusobno suprotstavljene dimenzije etničke svijesti te u kojoj su mjeri one prisutne kod ispitanika koji se različito nacionalno izjašnjavaju, konstruirali smo dvije skale koje su se sastojale od devet tvrdnji i primijenili matematičko-statistički postupak poznat pod nazivom faktorska analiza. Od ispitanika je traženo da odgovore u kojem se stupnju slažu ili ne slažu sa svakom od navedenih tvrdnji, sa sljedećim izborom odgovora: (1) uopće se ne slažem, (2) uglavnom se ne slažem, (3) niti se slažem niti se ne slažem, (4) uglavnom

Zastava kao nacionalni simbol

U politološkoj se literaturi nacionalni identitet često navodi kao ključno pitanje za formiranje političkog identiteta uopće te u tom smislu predstavlja krucijalno političko vjerovanje ljudi. Nacionalni identitet, o čemu ćemo ovom prilikom govoriti, definirali smo pomoću sintagme »etnička svijest«. Ne nalazimo naime dovoljno

je sukladno pozitivni pravnim propisima omogućeno osnivanje Bunjevačkog nacionalnog vijeća. Prije negoli izložimo nalaze istraživanja u pogledu strukturiranosti i zastupljenosti specifičnih dimenzija etničke svijesti, moramo nešto reći o uzorku na temelju kojeg je izvršeno ovo istraživanje. **UZORAK:** Uzorkom je obuhvaćeno 489

se slažem, i (5) u potpunosti se slažem. Faktorska analiza je pokazala da postoje dvije homogene i unutarnje dosljedne dimenzije etničke svijesti. Prvu dimenziju smo nazvali »Bunjevačko etničko samoodređenje«. Ova dimenzija etničke svijesti sadrži zahtjev za uvođenjem bunjevačkog jezika u masmedije, škole, crkveno bogoslužje; podržava se bunjevačka nacionalna samobitnost koja se svodi na negiranje pripadnosti hrvatskom narodu; kao glavnim krivcima za nepriznavanje bunjevačke nacionalne samobitnosti drže se komunisti i *Josip Broz Tito*. Drugu dimenziju etničke svijesti koju smo nazvali »Hrvatska nacionalna samosvijest« definira zahtjev

za hrvatskim obrazovnim sustavom, informiranjem, kulturom, potreba za vezama s matičnom državom, i zahtjev za proporcionalnom zastupljenošću Hrvata u policiji i pravosuđu.

ZNAČENJE: Imajući u vidu političko-nacionalno značenje ovih dviju dimenzija etničke svijesti bilo bi logički pretpostaviti da se one nalaze u međusobno visokoj negativnoj korelaciji. Ova se očekivanja nisu potvrdila jer negativna korelacija između »Bunjevačkog etničkog samoodređenja i Hrvatske nacionalne samosvijesti« iznosi svega -19. Ovako niska negativna korelacija upućuje na činjenicu da kod dijela ispitanika koji su se nacionalno

izjasnili samo kao Bunjevci postoji hrvatska nacionalna samosvijest, i obrnuto, da kod dijela ispitanika koji su se nacionalno izjasnili samo kao Hrvati postoji bunjevačko etničko samoodređenje. Potvrđuju to uostalom i sumarni postotci Hrvata koji se »uglavnom« i u »potpunosti« slažu s tvrdnjama koje definiraju prostor bunjevačkog etničkog samoodređenja, odnosno Bunjevaca koji se »uglavnom« ili »u potpunosti« slažu s tvrdnjama koje definiraju prostor hrvatske nacionalne samosvijesti. Ovi su rezultati prikazani u tablicama 1 i 2.

Nastavit će se

Tablica 1

Tvrdnje koje definiraju prostor Hrvatske nacionalne samosvijesti i sumarni postotak ispitanika koji se djelomično i u potpunosti slažu s pojedinom tvrdnjom

Tvrdnja	Hrvati Slaže se (posto)	Bunjevci Slaže se (posto)
Hrvatski narod u Vojvodini treba imati svoju gimnaziju	55,0	32,6
Hrvatska djeca trebaju već u vrtićima učiti hrvatski jezik	52,4	31,3
Hrvati bi trebali obvezatno svoju djecu upisivati u škole u kojima se nastava drži na hrvatskom jeziku	48,4	29,5
Svoju nacionalnu povijest, kulturu i književnost hrvatska djeca trebaju učiti iz udžbenika napisanih u njihovoj matičnoj domovini	56,4	30,8
Hrvati trebaju imati pravo na javnim mjestima i skupovima istaknuti zastavu svoje matične države Republike Hrvatske	63,0	29,6
Hrvati u Vojvodini trebaju naučiti govoriti hrvatskim književnim jezikom	51,2	36,8
Hrvati trebaju imati svoj cjelodnevni program na Radio Subotici	53,5	31,7
Hrvati u Vojvodini se trebaju što je moguće više ekonomski i kulturno povezivati sa svojom matičnom državom	68,6	32,4
Hrvati moraju biti proporcionalno zastupljeni u policiji i pravosuđu	76,3	49,6

Tablica 2

Tvrdnje koje definiraju prostor Bunjevačkog etničkog samoodređenja i sumarni postotak ispitanika koji se djelomično i u potpunosti slažu s pojedinom tvrdnjom

Tvrdnja	Hrvati Slaže se (posto)	Bunjevci Slaže se (posto)
Država treba dati financijsku potporu da Bunjevci imaju svoje »Bunjevačke novine« koje su ranijih godina izlazile	22,6	72,6
Na Radio Subotici treba formirati redakciju na bunjevačkom jeziku	18,9	61,7
Bunjevci trebaju imati svoje škole u kojima će se nastava održavati na bunjevačkom jeziku	7,7	40,0
Bunjevci kao poseban narod trebaju imati svoje nacionalne simbole kao što su zastava i grb	8,0	40,2
Komunisti su nakon Drugog svjetskog rata natjerali Bunjevce da se izjašnjavaju kao Hrvati	14,9	58,3
Bunjevci nisu niti Hrvati niti pokatoličeni Srbi nego su posebna nacija	16,8	71,0
U Katoličkoj crkvi služba se treba održavati na bunjevačkoj ikavici	9,6	34,4
Josip Broz Tito je jednim potezom pera izbrisao Bunjevce »s lica zemlje« zbog skrivenih interesa Hrvatske	8,4	40,6
Ne bi trebalo koristiti izraz »bunjevački Hrvati«; Bunjevci neka budu samo Bunjevci, a Hrvati neka budu samo Hrvati	21,9	73,3

Elizabeta Sineš, učiteljica u mirovini

Skromni doprinos očuvanju hrvatskoga jezika

Iako je u službenoj uporabi bio srpsko-hrvatski jezik, nastojala sam nastavu obogatiti brojnim čisto hrvatskim riječima nastojeći očuvati kontakt s matičnim jezikom

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Tekovine današnje demokracije omogućile su osnivanje hrvatskih odjela u osnovnim školama, a djeca slobodno mogu pohađati nastavu na svom materinjem jeziku. Ali u svima dobro znanoj prošlosti zajedničke države na našim prostorima vladala su neka druga vremena, dok je želja za očuvanjem hrvatskog jezika nastojala biti sačuvana samosvjesnošću i hrabrosti određenih prosvjetnih djelatnika. Učiteljica *Elizabeta Sineš*, provela je dobar dio svog »školskog« staža radeći na Bikovu, a potom u Osnovnoj školi u Aleksandrovu pokraj Subotice, uvijek nastojeći čuvati osnovnu

jezičnu poveznicu hrvatskog jezika koji je, unatoč, zvaničnoj formulaciji srpsko-hrvatskog, uvijek bio pretpostavljen dominantnijem govoru sredine.

► Gdje ste sve radili tijekom svojeg učiteljskog staža?

Na samom početku svog prosvjetnog poziva, 1955. godine dobila sam službu na Bikovu u »Puzić« školi u kojoj sam provela sljedećih jedanaest godina. Potom sam radila dvije godine u centralnoj školi »Moša Pijade« u Subotici, da bi sve do odlaska u mirovinu 1990. godine službovala u Osnovnoj školi »25. svibnja« u Aleksandrovu pokraj Subotice.

► Na kojem jeziku ste držali

nastavu i na koji način ste uspijevali njegovati hrvatski jezik, iako je to bilo pomalo »škakljivo« u to vrijeme?

Službeni srpsko-hrvatski jezik koji je bio u nastavnoj uporabi, u suštini bio je samo, što bi se kazalo, na papiru, jer on u biti nije imao nikakve temeljite sveze s hrvatskim. U želji da barem na određeni način obogatim rječnik svojih đaka, a samim tim i pokušam očuvati poveznicu s hrvatskim jezikom, konstantno sam nastojala rabiti mnoge hrvatske riječi uspoređujući ih s riječima iz službenog srpsko-hrvatskog jezika. Primjerice od onih najjednostavnijih poput hlača namjesto pantalona ili pridjeva krasno ili lijepo umjesto lepo i sl. Smatrala sam kako se jezik jedino može naučiti ukoliko se uči od malih nogu (vrtići, škola), kroz nastavu i igru...

► Jeste li rabili i nekakve udžbenike na hrvatskom jeziku?

U nastavi iz prirode i društva koristila sam udžbenike i priručnike iz Zagreba, jer su bili obilato ilustrirani i ispunjeni s puno pjesmica i priča koje su djeci bili veoma zanimljivi. Tako su moji đaci uživali u dogodovštinama lijenog Martina i marljivog Vlade, a naročito u brojnim knjigama *Mate Lovraka*, *Ivane Brlić Mažuranić*, i to ne samo naslovima koji su bili u obvezatnoj školskoj lektiri.

► Je li bilo problema zbog korišćenja hrvatskih udžbenika i priručnika?

Naravno, o ovoj praktičnoj uporabi hrvatskih učila nije se smjelo govoriti na glas, jer je bio čest slučaj da su pojedini

prosvetari bili »prozivani« zbog ovakve smjelosti, a neki su čak i morali napustiti službu.

► Uz rad u srpsko-hrvatskim odjelima predavali ste i u odjelima na mađarskom jeziku, gdje ste također koristili brojne hrvatske riječi prilikom prijevoda.

U radu s nižim odjelima koja su nastavu pohađala na mađarskom jeziku, a ja sam im predavala srpsko-hrvatski jezik, obilato sam koristila hrvatski jezik prilikom prijevoda radnih tekstova i nastavne materije. I sami učenici su često puta uočavali da se jedna riječ posve različito govori i tumači. No, problema nikada nije bilo, jer su se i tada mnoga djeca željela naučiti što više, a mnogo njih je poslije svršene srednje škole odlučilo poći na studije u Hrvatsku.

► Kako gledate na današnju mogućnost slobodnog izbora o jeziku na kojemu se želi pohađati osnovnoškolska nastava?

Sretna sam jer smo i mi Hrvati, ako nacionalna manjina, u mogućnosti školovati svoju djecu na našem hrvatskom jeziku. Imamo svoje odjele u školama i učiteljice koje slobodno mogu predavati na hrvatskom nastavnom jeziku i na određeni, ipak specifičan način to predstavlja nastavak naše skrivene i istrajne želje, u onim vremenima, za očuvanjem našeg, hrvatskoga jezika. Zato bih poručila svim roditeljima da daju djecu u hrvatske odjele, jer narod koji zna i ljubi svoj jezik nikada neće izumrijeti!

Modest Dulić, pokrajinski tajnik za sport i omladinu, o prijedlogu novog Ustava Republike Srbije

Iskoristimo moguće

Vojvodina novim Ustavom dobiva veće nadležnosti, mogućnost konačnog posjedovanja i raspolaganja svojom imovinom, mogućnost donošenja odluka koje praktično imaju snagu zakona, i ono što je najvažnije, dobiva izvorne prihode

Konačno definiranje najvišeg pravnog okvira nove, samostalne Republike Srbije, potvrđivanje Kosova srbijanskim teritorijem, imenovanje novih državnih obilježja na najvišoj razini, te pravni razvod od Miloševićeva režima, najčešći su razlozi i vriednosti koje aktualna srbijanska vlast navodi obrazlažući novi Ustav Republike Srbije, kojega je Narodna Skupština usvojila 30. rujna. Široki politički dogovor je neophodni temelj najvišeg državno-pravnog dokumenta, a sve se to onda, daka-ko, temelji na kompromisima.

Izvršno vijeće Autonomne Pokrajine Vojvodine, na čelu s predsjednikom Bojanom Pajtićem, pozvalo je građane Vojvodine da podrže novi Ustav. U posljednjih je nekoliko tjedana nastojalo građanima predočiti što to novim Ustavom dobiva ova Pokrajina, te se javno priznavalo kako se, u političkom ringu uz aktualni odnos snaga u Srbiji, više nije moglo ostvariti, bar za sada. Nešto više o tome što Vojvodina i njezini građani konkretno dobivaju novim Ustavom, za ovaj broj »Hrvatske riječi« govori pokrajinski tajnik za sport i omladinu, te potpredsjednik Općinskog odbora Demokratske stranke u Subotici Modest Dulić.

► Građani Vojvodine, kada je riječ o novome Ustavu, najveće zanimanje pokazuju za status ove Pokrajine. Što novi Ustav garantira Vojvodini i u čemu je razlika ako to usporedimo sa sadašnjim stanjem?

Tvrda centralizacija tijekom Miloševićeva vremena ostavila je zastrašujuće ekonomske rezultate na Vojvodinu. Osiromašila je, devastirala i upropastila jednu od najrazvijenijih regija u bivšoj SFRJ. Nakon demokratskih promjena 2000. godine, u očekivanju donošenja novog Ustava ponuđeno je prijelazno rješenje, Omnibus zakon, kojim su neke nadležnosti s razine Republike spuštene na razinu APV. Međutim i dalje preko 60 posto proračuna APV čine transferna sredstva na čiju raspodjelu pokrajinska administracija nema utjecaja. Dakle, danas Vojvodina nema svoju imovinu, ima

premalene nadležnosti i nema svoje izvorne prihode. Iako prijedlog Ustava nije do kraja uvažio platformu Izvršnog vijeća u kojoj se traži veća izvršna, zakonodavna i dijelom sudska vlast, Vojvodina je dobila ono što je od suštinske važnosti. Dobiva

Borba za veću autonomiju Vojvodine na prestaje:
Modest Dulić (prvi s desna)

veće nadležnosti, mogućnost konačnog posjedovanja i raspolaganja svojom imovinom, mogućnost donošenja odluka koje praktično imaju snagu zakona, svoja obilježja i ono što je najvažnije dobiva izvorne prihode. DS je inzistirala da se Ustavom garantira postotak sudjelovanja pokrajinskog u republičkom proračunu i postotak obveznih investicija u Vojvodini. Druge stranke taj zahtjev nisu prihvatile pa je DS, na čelu s Borisom Tadićem i Bojanom Pajtićem, prekinula pregovore i izašla iz procesa donošenja novog Ustava. Taj čvrst i beskompromisan stav po pitanju položaja Vojvodine je natjerao pregovarače drugih stranaka na ustupke. Zahvaljujući DS-u Vojvodina će već od sljedeće godine, ukoliko se usvoji novi Ustav, imati proračun od najmanje 7 posto od republičkog, s time da su tri sedmine namijenjene za investicije. To znači da će oko 18 milijardi dinara tj. više od 200 milijuna eura godišnje biti namijenjeno ulaganju u kapitalne projekte na koje smo tako dugo čekali. Obnovit će se putovi, vodovodna i kanalizacijska mreža, nasipi, izgraditi škole, tvornice, zdravstveni centri, sportske i fiskulturne dvorane diljem Vojvodine. Pored ovih

značajnih sredstava, pokrajinski proračun će činiti i sredstva iz republičkog proračuna za ostvarivanje onih nadležnosti koje su republičkog značaja.

► Prema novome Ustavu, Srbija je država srpskog naroda i ostalih građana.

Kako je njime reguliran položaj manjinskih zajednica?

Prijedlogom novog Ustava u potpunosti je ispoštovana Povelja o ljudskim i manjinskim pravima tako da je potvrđen čitav set prava koja nacionalne manjine imaju, poput prava na obrazovanje, kulturu, informiranje, službenu uporabu jezika a dodano je i pravo na osnivanje nacionalnih vijeća i ostvarivanje kulturne autonomije. Potvrda kako je Ustav moderan jest i članak Ustava koji poziva i nameće kao državnu obvezu poticanje, uvažavanje i njegovanje različitosti.

Važno je reći kako će Vojvodina

imati mogućnosti pokrajinskim propisima dodatno proširiti prava nacionalnih manjina. Činjenica da su sve relevantne manjinske organizacije pozvale na potvrđivanje Ustava govori o pozitivnom odnosu prema dijelu Ustava kojim se tretiraju i garantiraju prava nacionalnih zajednica.

► Ovoga je vikenda referendum, na kojemu o sudbini ovoga akta ima pravo odluke preko 6.500.000 birača. Što biste poručili biračima iz Vojvodine?

Poručio bih biračima da izađu na birališta i podrže donošenje novog Ustava. Ukoliko Ustav ne dobije dovoljnu podršku najveći gubitnik će svakako biti Vojvodina. Ostat će bez izvornih prihoda i sredstava za investicije, bez imovine, bez značajnijih nadležnosti, bez svega onoga što predstavlja preduvjet za razvoj, prosperitet. Naravno da borba za veće nadležnosti i punu autonomiju, koje čine sastavni dio platforme Izvršnog vijeća, ne prestaje. Demokratska stranka će se, vjerojatno kao stožer i predvodnik buduće demokratske vlade, truditi da Vojvodini osigura sve preduvjete koji će od Vojvodine napraviti bogatu i modernu europsku regiju.

T. P.

Priopćenje za javnost subotičke podružnice DSHV-a

Ukloniti Zvonimira Perušića s funkcije

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini Podružnica u Subotici pozdravlja odluku Hrvatskog nacionalnog vijeća o smjeni *Laze Vojnić Hajduka* s dužnosti predsjednika Izvršnoga odbora ovoga tijela. Pozdravlja isto tako odluku da se na njegovo mjesto imenuje gospođa Slavica Peić, smatrajući da će se na ovaj način biti riješen problem stvaranja stalnog razdora među Hrvatima u Vojvodini. Iskreno se nadamo da će sada HNV biti predstavnik hrvatske zajednice u za to zakonom propisanim djelatnostima, a ne kao što je do sada radio Izvršni odbor, odnosno njegov bivši predsjednik, koji je pri tome ignorirao i samog predsjednika HNV-a te očekujemo da će se gospođa Slavica Peić u svojem radu, za razliku od dosadašnje prakse, striktno pridržavati propisa glede HNV-a.

DSHV se nije ni do sada miješao u rad Izvršnoga odbora, niti to želi činiti u buduću, već nam je cilj da svatko radi svoj posao u zakonom određenim okvirima prema istovjetnome cilju kojemu težimo, pri čemu predstavnici stranke u HNV-u moraju zastupati stajalište stranke u pitanjima koja su zakonom određena kao djelokrug rada HNV-a. Ali, stranka ne može, a ne reagirati kada dozna da predsjednik Izvršnoga odbora izjavljuje kako mu je »cilj uništiti DSHV«; ili kada Izvršni odbor donosi odluku o raspodjeli novca hrvatskoj zajednici iako je za to apsolutno nenadležan a da pri tome niti ne obavijesti HNV, a zatim na temelju tog fantomskog propisa još i podijeli novac na zaprepaštenje većine članova zajednice; ili kada na otvorenju Učiteljskog fakulteta na mađarskom jeziku u Subotici pokrajinski tajnik za obrazovanje izjavi da je u istoj zgradi trebao biti otvoren i učiteljski fakultet s hrvatskim nastavnim jezikom, ali nije zato što hrvatska zajednica nije obavila svoj posao, za što su bili zaduženi ljudi u Izvršnom odboru HNV-a, koji su za to još i dobro plaćeni, a trebalo je samo stupiti u kontakt s Mađarskim nacionalnim vijećem i pripremiti istu dokumentaciju; ili kada se zna da pitanje nastave na hrvatskom jeziku u gimnaziji nije ni do danas riješeno, opet samo zato što ništa nije urađeno, čime se nanose velike štete hrvatskoj zajednici u

Vojvodini.

Iskreno očekujemo da će gospođa Slavica Peić naći sebi stručne suradnike, koji će svoj posao obavljati na zadovoljstvo sviju nas, a izgubljeno nadoknaditi. Isto tako očekujemo da će se voditi računa o trošenju novca sastavljajući proračun i izvješće o utrošenim sredstvima na uvid javnosti, jer smatramo da HNV ne dobiva novac da bi isplaćivao zarade svojih uposlenika i dužnosnika, već i da pomaže hrvatske organizacije, udruge, aktivne pojedince, studente itd.

Međutim, želimo ukazati da subotnjom smjenom nije riješen još jedan ključni izvor stvaranja razdora u hrvatskome korpusu, a u »cilju uništenja DSHV«. To je aktualni direktor i v. d. glavnog i odgovornog urednika NIU »Hrvatska riječ« *Zvonimir Perušić*, koji je ove novine već dulje vrijeme specijalizirao za sijanje mržnje prema DSHV-u i za aktivnosti usmjerene na rušenje ugleda stranke, što se osobito očitivalo kroz otvoreno propagiranje tzv. građanske opcije kao i kroz pisanje o navodno pogrešnoj politici DSHV-a prema Bunjevcima - istim onima koji su na ranijim izborima podržavali stranke haških optuženika *Miloševića i Šešelja* - ignorirajući stajalište HAZU o ovome pitanju. Poznato je i da postoji zabrana pozitivnog pisanja o našoj stranci i njezinom predsjedniku, uz neobrazložene tvrdnje kako je raniji predsjednik bio bolji, »zaboravljajući« činjenicu da je smjena bivšeg predsjednika stranke bila volja gotovo svih delegata, a ne nekakav financijski problem. Prisjećamo se i kako je o godišnjoj skupštini DSHV-a »Hrvatska riječ« pisala nekoliko stupaca, dok istodobno, primjerice, o privatnom tulumu pojedinih članova Izvršnog odbora na salašu *Bele Ivkovića*, nekoliko stranica s desetak fotografija. Ili kada »Hrvatska riječ« piše o izbornome neuspjehu DSHV-a, a prešutkujući da je na posljednjim lokalnim izborima u Subotici pet vijećnika izabrano bez ijednoga dinara utrošenog za propagandu, dok su druge stranke u tu svrhu utrošile ogroman novac i na koncu imali slabiji uspjeh od DSHV. No, nije naša stranka jedini objekt naručenih tekstova, već su to i drugi koji nisu po volji bivšem Izvršnom odboru, čiji je član

- u nashvatljivom sukobu interesa kao šef samome sebi - bio i direktor »Hrvatske riječi«. U zadnjim brojevima, osim otvorenog podržavanja isključivo jedne političke opcije, predmet su bili i *Katarina Čeliković*, kao organizatorica tradicionalne ugledne manifestacije Dani Balinta Vujkova, koja se napada naručenim pamfletima od strane osoba upitne stručnosti, ili pak Leksikon podunavskih Hrvata, koji dobiva visoke ocjene od stručnjaka, među ostalim i od Leksikografskog zavoda u Zagrebu, koje ocjene Perušić nije dopustio objaviti već samo pamflete nestručnih osoba. Sve ovo su samo neki od primjera koji ukazuju na tešku neprofesionalnost i zlobu direktora i v.d. glavnog i odgovornog urednika »Hrvatske riječi«, ali i pojedinih novinara koji su sami ili po njegovom diktatu ili po nalogu bivšeg predsjednika Izvršnog odbora provodili ovakvu politiku.

Obzirom da je HNV osnivač »Hrvatske riječi« očekujemo da će se poduzeti koraci kako bi se Zvonimir Perušić uklonio sa sadašnje funkcije zbog teškog ogrješenja o profesionalnu etiku, sa tim da se hrvatskom korpusu objasni koliki je prodani tiraž novina, te koliko je sredstava ta kuća utrošila, osobito koliko je od tih sredstava isplaćivano za primanja pojedinih uposlenika. Pri ovome nismo zaboravili na Perušićevo dopisništvo iz sada strane zemlje 1991. godine, koji se unatoč tome u autorskom tekstu u posljednjem broju pita je li sadašnji predsjednik DSHV-a bio u tim godinama u mišjoj rupi - mi ga podsjećamo da je bilo noćnoga lijepljenja plakata po gradu drugačijeg sadržaja od njegova ratnoga izvješćivanja iz Baranje.

Zato držimo da HNV ne smije dopustiti da se novinari pretvaraju u kameleone, već ih se treba smijeniti, ako sami neće dati ostavku. Tek kada se ovo pitanje riješi, može hrvatska zajednica u Vojvodini i Srbiji krenuti u novom sastavu radi ostvarivanja zajedničkog cilja svih Hrvata u Srbiji. U tome cilju želimo uspjeh u radu novome Izvršnom odboru HNV-a na čelu sa gospođom Slavicom Peić, na zadovoljstvo svih Hrvata u Vojvodini!

Subotica, 24. listopada 2006.
Demokratski savez Hrvata u Vojvodini
Podružnica Subotica

Preporuke za izgradnju institucije ombudsmana u multietničkim lokalnim sredinama

Građanski branitelj u službi pojedinca

U multietničkim sredinama u Vojvodini, a takve su u 41 općini od 45, lokalna uprava trebala bi reflektirati nacionalni sastav stanovništva, udovoljiti jezičnim zahtjevima, to jest osigurati nesmetanu uporabu službenog jezika i pisma koji je u službenoj uporabi u lokalnu, te biti spremna rješavati moguće slučajeve diskriminiranosti, kako nalažu pravni akti, dok praksa pokazuje nespremnost ispratiti pravne norme

Prošlog tjedna u Centru za regionalizam u Novom Sadu prezentirana je publikacija pod nazivom »Preporuke za izgradnju institucije ombudsmana u multietničkim lokalnim zajednicama«, koji je realiziran u okviru šireg projekta »Lokalne politike u multietničkim zajednicama«. Pokraj direktora Centra, *Aleksandra Popova*, nazočni su bili i pokrajinski ombudsman *Petar Teofilović*, te članovi Savjeta projekta »Lokalne politike«. *Miroslav Samardžić* i *Žužana Serenčes*.

Cilj ovog šireg, višegodišnjeg i složenog projekta je doprinijeti razvoju održivog i etno-kulturalno pravičnog modela upravljanja multietničkim lokalnim zajednicama. Sudionici projekta stajališta su da se cilj može realizirati uspostavom i razvojem novih lokalnih politika koje će etnički biti senzitivne i uvažavati načela multikulturalnosti. Također, osnaživanjem institucija na lokalnoj razini mogu se povećati interkulturalni kapaciteti organa javne uprave.

SPECIFIČNA ULOGA OMBUDSMANA: Naime, u multietničkim sredinama u Vojvodini, a takve su u 41 općini od 45, lokalna uprava trebala bi reflektirati nacionalni sastav stanovništva, udovoljiti jezičnim zahtjevima, to jest osigurati nesmetanu uporabu službenog jezika i pisma koji je u službenoj uporabi u lokalnu, te biti spremna rješavati moguće slučajeve diskriminiranosti, kako nalažu pravni akti, dok praksa pokazuje nespremnost ispratiti pravne norme. Upravo iz ovih obveza i zahtjeva koji se postavljaju spram organa lokalne samouprave u multietničkim zajednicama proizlazi specifična uloga ombudsmana.

Kao posljedica ovakvog shvaćanja situacije, tim okupljen oko projekta posebno je pozornost usmjerio na funkciju, ulogu, mjesto i značaj institucije ombudsmana na lokalnoj razini. Dva su se pravca nametnula, kako je rekla *Žužana Serenčes*, predsjednica Savjeta »Lokalne politike u multietničkim zajednicama« – jedan, glede ostvarivanja manjinskih i ljudskih prava i drugi, glede procesa upravljanja u multietničkim lokalnim zajednicama. Pokraj bavljenja preporukama za izgradnju institucije ombudsmana i potrebe sagledavanja mjesta, funkcije, uloge i značaja ove institucije istraživači su pozornost usmjerili na

još jedno novo tijelo kod nas - općinski Savjet za nacionalne manjine koji još uvijek nemaju jasno definirane zadatke, funkciju i obveze.

RJEŠAVANJE MNOGIH SPOROVA: Sa obzirom da do sada nije bilo ozbiljnijeg javnog i stručnog sagledavanja dosadašnjih iskustava u radu lokalnih ombudsmana, naročito ne o njihovim mogućim specifičnostima u multietničkim zajednicama, rezultati istraživanja i ponuđene Preporuke, po stajalištu pokrajinskog ombudsmana Petra Teofilovića koristit će u radu svih lokalnih zajednica i onima u kojima su formirane institucije ombudsmana u Vojvodini, kao što su Zrenjanin, Sombor, Bačka Topola i Subotica. Iako je institucija ombudsmana mlada demokratska pravna tvorevina u Republici Srbiji, koja mirnim putem - medijacijom - uspješno rješava mnoge sporove i time rasterećuje ionako zagušeno i nespretno sudstvo, nepostojanje službene evaluacije rezultata rada ombudsmana može se tumačiti kao nedovoljna zainteresiranost za unapređenje ljudskih i manjinskih prava namjenskih dužnosnika Republike Srbije, koji su na ta mjesta postavljeni zahvaljujući i manjinama.

NAČIN I DJELOKRUG RADA: Institucija ombudsmana je nezavisan i samostalno tijelo javne uprave koji ima cilj zaštititi i unaprijediti ljudska i manjinska prava bez obzira jesu li ona propisana domaćim i međunarodnim pravnim aktima. Iz položaja pojedinca građanski branitelj ima funkciju reagirati u svakom specifičnom slučaju u kojem bilo koje tijelo državne uprave ne poštuje ljudska i/ili manjinska prava koja su propisana pravnim aktima. Ukoliko se pojedinac sa povrijeđenim pravima obrati ombudsmanu, jer na primjerice, državno tijelo nije htio izdati osobnu iskaznicu na jeziku manjine, građanski branitelj po dužnosti dijapazanom dozvoljenih metoda staje u zaštitu pojedinca čija prava su ugrožena. Tako da, institucija ombudsmana po osnovnoj vokaciji štiti građane i kontrolira rad državnih tijela uprava.

Po riječima pokrajinskog ombudsmana Petra Teofilovića, dvije su osnovne polazne točke formiranja i funkcioniranja institucije ombudsmana. Prva koja se navodi u vezi je sa mogućnosti osiguranja nezavi-

Subotički ombudsman: Anna Baka

snosti rada bez kojeg ombudsman ne može uspješno funkcionirati. »Povjerenje građana u instituciju ombudsmana može se steći samo ukoliko institucija djeluje snagom autoriteta, ako ne zastupa posebne interese određene grupe moćnika i ako nije zavisna od tijela koje kontrolira«, tvrdi Teofilović.

Druga važna točka Preporuka je način i djelokrug rada ombudsmana. »Ombudsman ima mogućnosti široke lepeze djelovanja. Ona nije formalizirana, a akti koje donáša djeluju snagom autoriteta institucije. Za stranku, bilo da se pokreće po službenoj dužnosti ili na inicijativu pojedinca, postupak koji pokrećemo uvijek je besplatan«, objasnio je pokrajinski ombudsman.

Iz ove dvije osnovne, izvedene su ostale točke koje objašnjavaju i upotpunjavaju osnutak, rad i funkcioniranje ombudsmana kao institucije koje štiti ljudska i manjinska prava.

D. Popov

Broj: 461 / 2, Dana 23. listopada 2006. godine

Temeljem članka 49. stavak 3., članka 56. stavak 1. točke 3. Odluke o uređenju i održavanju groblja i pokapanju (»Službeni list Općine Subotica«, broj 13/98), Upravni odbor Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno«, na svojoj 25. sjednici održanoj dana 16. listopada 2006. godine, donio je

O D L U K U

O PRODAJI NAPUŠTENIH GROBNICA PUTEM JAVNE LICITACIJE

Licitacija će se održati:

- u **BAJSKOM GROBLJU**, ulica Mičurinova broj 1., dana **21. studenoga 2006. godine**, s početkom u **10 sati**,
 - u **KERSKOM GROBLJU**, Zapadne ugarnice broj 94., dana **22. studenoga 2006. godine**, s početkom u **10 sati**,
 - u **SENČANSKOM GROBLJU**, Senčanski put broj 144., dana **23. studenoga 2006. godine**, s početkom u **9 sati** i
 - u **PALIČKOM GROBLJU**, ulica Lovačka broj 57., dana **23. studenoga 2006. godine**, sa početkom u **12 sati**,
- na mjestima gdje se nalaze označene grobnice koje se prodaju, odnosno u okviru poslovnih prostorija Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« u navedenim grobljima, uz sudjelovanje Komisije za licitaciju.
- Grobnice koje se prodaju su:

BAJSKO GROBLJE

21. studenoga 2006. godine u 10 sati

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Kudliman Pal	Subotica, Murska 10	I-1-15	6	68.520,00
2.	Tot Pal Ivan	Subotica, Teretna 5	I-6-13	6	64.470,00
3.	Kovač Matija	Subotica, Travnika 20	I-10-13	6	76.620,00
4.	Mezedi Jožef	Subotica, Crnojevićeva 80	I-11-2	4	61.360,00
5.	Firanji Gizela	Subotica, Čavolj 2	I-21-18	4	57.310,00
6.	Kopunović Antun	Subotica, Petrinjska 10/8	I-22-19	4	65.410,00
7.	Pardić Rozalija Ostromka Marija	Subotica, Bolmanska 4	I-25-13	4	57.310,00
8.	Kajić Josip	Subotica, Huga Badalića 5/a	I-27-1	6	72.570,00
9.	Abraham Margit	Subotica, Mačvanska 125	I-29-19	4	73.510,00
10.	Kunu Roza	Subotica, Stipe Grgića 12	II-1-3	4	73.510,00
11.	Roža Ištvan Gačanović Rade	Subotica, Plitvička 7 Subotica, Markovića 3	II-3-4	6	64.470,00
12.	Prokoš Ištvan	Subotica, 15. maja 8	III-9-14	2	54.200,00
13.	Bukvić Etela	Subotica, Istočni vinogradi 7	V/b-5-8	4	61.450,00
14.	Tomić Marija	Sub., Laze Mamužića 12/a	VI -3-21	4	65.500,00
15.	Šebek Čaki Verona	Subotica, Dravska 5	IX/b-6-13	4	61.450,00
16.	Tomić Marko	Sub., Zapadni vinogradi 356	XIIN-13-12	4	49.300,00

KERSKO GROBLJE

22. studenoga 2006. godine u 10 sati

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Jakočević Robert	Sub. Evgenija Kumičića 18	I-2-3	4	81.610,00
2.	Milodanović Kata	Subotica, Mostarska 5	I-4-9	4	101.860,00
3.	Jaramazović Jelena	Beograd, Peke Pavlovića 7	I-6-2	6	104.970,00
4.	Perčić Đurđina Perčić Magdolna	Subotica, Čavolj 270 Titogradska 17	I-7-10	6	64.470,00
5.	Sudarević Margita	Subotica, Jukićeva 60	I-8-15	2	66.340,00
6.	Babić Elizabeta	Subotica, Trg cara Jovana Nenada 3	I-10-8	6	64.470,00
7.	Brčić Kostić Grgo Brčić Kostić Vita	Subotica, Jo Lajoša 96	I-10-18	4	77.560,00
8.	Malagurski Bela	Bikovo 140	I-12-4	6	68.520,00
9.	Stantić Ivan	Subotica, Beogradski put 6	I-15-3	6	68.520,00
10.	Jovanović Miloš	Sub., Antuna Mihaljevića 11	II-4-15	2	62.290,00
11.	Dodig Kristina	Zagreb, Josipa Kulušića 3	II-11-5	6	66.900,00

12.	Jurić Matija	Mala Bosna, Mala Bosna 151	II-13-13	6	66.090,00
13.	Bajić Katica	Sub.Ivana Milutinovića 84	II-15-21	4	65.410,00
14.	Poljaković Stipan	Kelebija 123	IV-5-3	6	67.620,00
15.	Sapanjoš Lajoš	Subotica, Drvarska 36	V-2-3	4	50.920,00
16.	Jovanović Petar	Subotica, A. Mihaljevića 11	VIII/a-3-13	4	57.400,00
17.	Francišković Franjo	Novi Žednik, Novi Žednik 78	VIII/a-4-8	4	73.600,00
18.	Mandić Pajo	Bajmok, Preradovićeve 19	III-6-5	6	64.470,00
19.	Kovač Ladislav Kubičković Jelena	Bajmok, JNA bb Subotica, Zmaj Jovina 9	III-10-8	4	58.930,00
20.	Matković Antun	Subotica, -	III-12-12	6	80.670,00
21.	ud. Prčić Antuna	Subotica, Bunjevačka 49	III-14-5	4	73.510,00

SENČANSKO GROBLJE
23. studenoga 2006. godine u 9 sati

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Bačić Vera	Zrenjanin, Đure Đakovića 14	0-3-12	4	57.400,00
2.	Antunovića Manda Štefanec Marija	Zagreb, Draškovićeve 9/3	I-5-8	4	49.300,00
3.	Rešćik Jožef	Subotica, Kriva 4	II-15-27	4	57.400,00
4.	Ivaković Ivandekić Đuro	Subotica, Josipa Kraša 10	II-16-8	6	59.520,00
5.	Tumbas Krista	Sub., Vladimira Gortana 3/a	III-4-5	6	75.720,00
6.	Puhalak Jožef	Subotica, Masarikova 63	III-12-10	4	49.300,00
7.	Čepela Iren Baći Terez	Subotica, Gavrila Principa 5	II-2-21	8	77.830,00
8.	Poljaković Geza	Subotica, Dalmatinska 44	II-12-33	4	50.920,00
9.	Laslo Marton	Subotica, Masarikova 91/b	VII-3-16	4	49.300,00
11.	Pertić Mihalj	Subotica, Braće Radića 79	IV-4-13	4	61.360,00
12.	Eke Mihalj	Subotica, Istarska 36	IV -5-19	4	57.310,00
13.	Sarić Šime	-	V-2-18	4	57.310,00

PALIČKO GROBLJE
23. studenoga 2006. godine u 12 sati

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Nađudvardi Janoš	Palić, Hajdukovo 44/c	I-4-3	4	72.280,00
2.	Ledenski Terez	Horgoš, Kiš Ferenc 3	VIII-6-10	4	44.600,00
3.	Hiel Lipol	Palić, Horgoški put 89	II/k-1-20	4	60.800,00

Sudionici javne licitacije su obvezni prije početka javne licitacije izvršiti uplatu **10 %** od početne cijene napuštene grobnice na blagajni u sjedištu poduzeća, odnosno blagajniku poduzeća na mjestu održavanja javne licitacije i to pola sata prije početka licitacije, kako je navedeno za pojedina groblja.

Udio radi sudjelovanja u licitaciji napuštenih grobnica polaže se isključivo u dinarima.

U tijeku licitacije, s kupcima će se zaključivati Predugovor o korištenju grobnice, odnosno Ugovor o prijenosu prava korištenja napuštene grobnice uz uračunavanje položenog udjela u konačno postignutu cijenu predmetne grobnice na javnoj licitaciji. Kupci su obvezni postignutu cijenu na javnoj licitaciji isplatiti odmah po završetku licitacije, u cijelosti.

Sva obavještenja mogu se dobiti osobno u poslovnim prostorijama u sjedištu Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« u Subotici, Trg žrtava fašizma broj 1 ili na telefon 024/ 55 48 48 svakog radnog dana od 8 do 13 sati, a za bliže informacije o napuštenim grobnicama za javnu licitaciju, zainteresirani građani mogu se obratiti grupovođa, odnosno grobarima u groblju u kojima se iste nalaze.

Molimo građane da se najkasnije 1 (jedan) dan prije održavanja licitacije u groblju gdje se nalazi napuštena grobnica za koju su zainteresirani informiraju nalazi li se predmetna grobnica na popisu za prodaju, s obzirom da su moguće promjene u slučaju da se za predmetnu grobnicu jave korisnici, zakonski nasljednici ili druge zainteresirane osobe.

Predsjednik Upravnog odbora Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« Dragan Hupko, v. r.

Iz kuta mladih: Mario Lulić

Panonski mornar

Pored djeda, majčinog oca, počeo sam se baviti ribolovom, a sad se već petnaest godina time intenzivno bavim. Moj djed ima vikendicu na Dunavu, gdje smo odlazili preko svakog ljetnog raspusta na dva ili tri tjedna. Nije mi teško ustati ranije, ni doma kad imam obveza, a pogotovo radi ribolova

Razgovor vodila: Olga Perušić

Mario Lulić (1981.), jedan je od brojnih mladih koji je sastavio svoj CV, kako bi konkurirao za posao i stvarao si budućnost. Završio je građevinsku srednju školu i stekao je zvanje geodetskog tehničara, a ponosi se znanjem rada na računarima osobito uporabom Auto CAD programa. Nedavno je okončao svoj vojnički staž, civilnim služenjem u Općinskoj upravi SO Subotica i u Zavodu za zaštitu zdravlja u Subotici.

Pri prvom odabiru škole koju će pohađati Mario je želio upisati stolarski zanat, ali stjecajem nekih okolnosti i po nagovoru

na kojima se, pod nekim opterećenjem, mjeri slaganje zemljišta. U ovoj struci preciznost je jako bitna, a postoje geodetski obrasci po kojima se mjerenje radi.

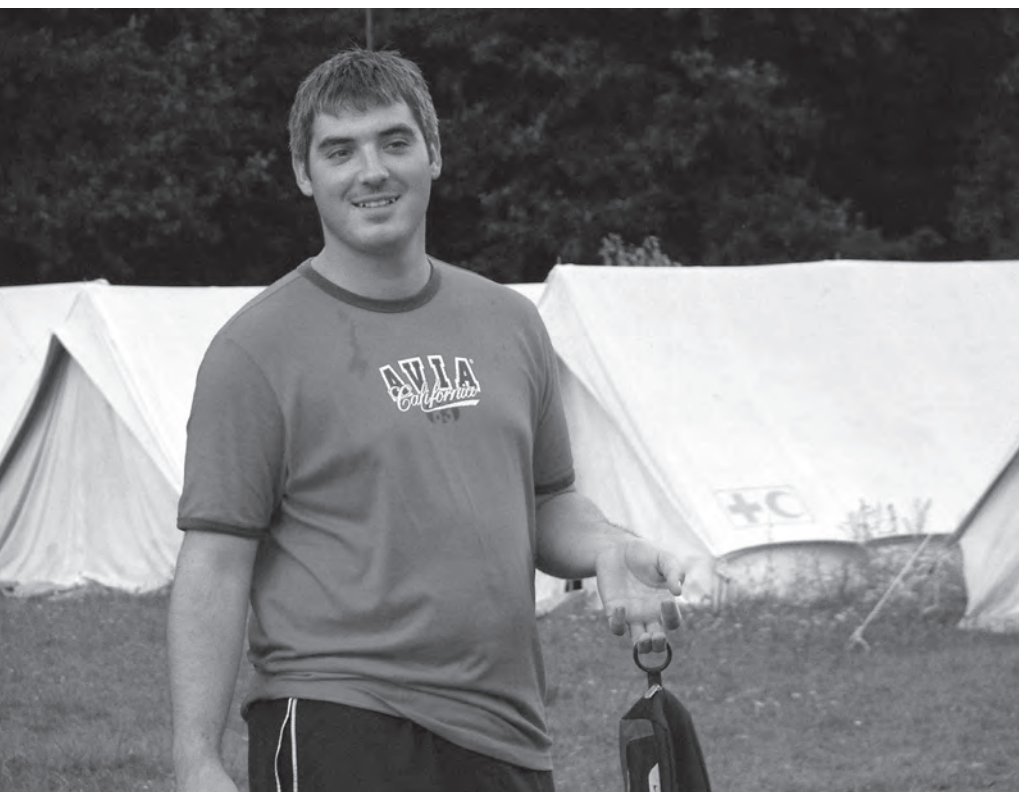
»Geodetski tehničar, kao zanimanje je vrlo interesantno, iako je samo po sebi predstavlja tjelesnu djelatnost, od pronalaženja točaka do kopanja radi provjere tla u dubini. Ove provjere tla uglavnom svi srećemo, jer se točke obilježavaju nekom metalnom oznakom ili običnim drvenim kolcem na njivama. U opis ovog posla spada i dijeljenje zemljišnih parcela. U srednjoj školi ima dosta terenskog

na urbanoj poligonskoj mreži, gdje sam ja imao zadaću napraviti generalni *nivelman* (nacrt, op.a). Sami terenski radovi bili su veoma zanimljivi i tijekom posla su se prepričavale razne anegdote. Mnogi slučajni prolaznici su mislili kako smo mi neki reporteri i kako baš ispred njihovog doma stalno snimamo nešto. Naše instrumente su vidjeli kao mikrofone i zbog njih smo morali odgovarati na razna pitanja. Nama je to dobro došlo, jer poslije posla uvijek se prepričavala neka dobra šala ili izjava »za javnost«. Kad bi se malo uozbiljili, vidjeli bi kako su ljudi totalno ne upućeni u osnove ponekih zanimanja poput, primjerice, geodete«, pojašnjava Mario Lulić.

Na koncu, naš sugovornik, stolarski zanat nije upisao, ali i nadalje voli raditi s drvetom, što ga, kako sam kaže, najbolje opušta. Želja mu je, u budućnosti, pored stalnog zaposlenja baviti se stolarijom za svoje potrebe. Njemu nitko u obitelji nije bio stolar, da ga privuče, tako ni on nije imao utjecaja na mlađeg brata da upiše ovaj zanat. Mariu je drago što je razdoblje školovanja prošlo, mada u biti i nije, jer su za njega školski dani ostali simbol bezbrižnosti. Jer što je čovjek stariji sve više treba razmišljati glede egzistencijalnih problema poput zaposlenja, smještaja, zarade i tako dalje. Mario se nije uspio izboriti sa studijama na Građevinskom fakultetu, ali kako voli raditi, sigurno će naći načina osigurati si budućnost.

ZANIMACIJE: Maria ribolov opušta, a intenzivno se bavi njime već nekih petnaest godina. Pored djeda, majčinog oca, naučio je i sam držati ribički štap, jer je djed i sam strastveni ribolovac.

Moj djed ima vikendicu na Dunavu, gdje smo odlazili tijekom svakog ljetnog raspusta, na dva ili tri tjedna. Nije mi teško ustati ranije, ni doma kad imam obveza, a pogotovo radi ribolova. Uvijek se ranije dižem, osim ako nije iza mene neka luda noć. Pored ribe u Dunavu se, kod željezničkog mosta u Bogojevu koji je nažalost oštećen tako da se ne može odvijati promet, može naći i bomba koja nije eksplodirala. Puno njih odlazi u ribolov tamo, zato što je to zanimljiv teren a dno je kamenito. Ribolov se poglavito odvija s obale ili s čamca koji je deset metara udaljen od nje, a bomba se nalazi nekih pedeset do stotina metara od obale. To je mjesto gdje je Dunav, ako ne najširi, onda blizu svog najšireg dijela. Od riba se može loviti šaran, smuđ, som, štika, deverike, karas, babuška i krupatica. To se naravno treba znati i pripremiti, a ja

roditelja upisao je četverogodišnju školu, na čemu mu je i danas drago. Upisavši geodetski smjer, nije znao što će doista izučavati, dok se na kraju ispostavilo kako ga je baš privuklo zanimanje i bilo mu je veoma interesantno tijekom srednjoškolske naobrazbe.

ZANIMANJE: Geodezija je, između ostalog premjeravanje zemljišta, a osobito je značajno prilikom gradnje jer je postavljanje temelja prvi i veoma bitan dio posla. Geometar treba raditi na provjeri tla, i postavljanju određenih privremenih točki

praktičnog rada jednom tjedno, u sklopu geodetskih mjerenja i računanja, pa smo tako išli na nekoliko spojenih sati na Trg žrtava fašizma gdje je bila postavljena jedna poligonska mreža za vježbu. Tamo smo, primjerice, učili kako se rabe geodetski instrumenti i na osnovu tih snimanja izrađivali smo svoje obrasce. U višim razredima išli smo u Dudovu šumu i vježbali mjerenja na stazi za trčanje gdje je, također, postavljena malo veća poligonska mreža. Za maturski rad nas petero je radilo zajedno, mjereći postojeće točke u gradu

volim kuhati i smatram kako znam dobro kuhati. Riječnu sitniju ribu, poput deverika, krupatica i jazeva, najjednostavnije je ispeći u kukuruznom brašnu s malo crvene paprike, tako što se riba zasiječe po širini sve do kičme, a da se ne presiječe, zatim se usoli i umota se u brašno, te se peče u puno ulja. Za mene su najjednostavniji recepti, ujedno, i najbolji. U posljednje vrijeme kuhanje više nije karakteristika samo ženskog spola, smatram kako bi svaki muškarac bi trebao znati kuhati. Sve se više uvodi europsko radno vrijeme i shodno tome trebaju se drugačije organizirati i domaći poslovi. Poneki moji prijatelji znaju kuhati ili se makar trude spremati nešto za sebe i druge«, kaže naš sugovornik Mario Lulić. Pored ribolova, on voli raditi i sa ivericom, jer se po narudžbi iverica sječe na mjeru i čovjek treba samo sastaviti željeni predmet. Po Marijevim riječima to nije umjetnost, jer svako tko iole malo voli i zna raditi s alatima, može napraviti široki spektar praktičnih mogućnosti. Najveće što je napravio bili su plakari u sobi, ali bilo je tu još puno manjih komoda, ormarića i polica. U posljednje vrijeme najviše ga zanima stolarija, te rad s gips-pločama.

»U našoj obitelji svi volimo sve raditi, moj otac je električar - elektroinstalater, brat mi je VKV stolar, a radi kao ličilac, a ja kao geodeta radim sve i pomalo se razumijem i u struju, i u ličenje. Na uređenju našega doma, obično otac i ja radimo zajedno, a brat je završna ruka posla, glede ličenja i ukrašavanja, a na poslijetku preuzima mama kako bi za nama spremila, mada joj tu i mi pomognemo ako zatreba. U obitelji svi radimo vrlo precizno, tako da svaki detalj dotjerujemo do perfekcije«, pojašnjava Mario.

INTERESIRANJA: Osim ribolova i stolarije, bavio se košarkom pet godina igrajući za osnovnu školu »Matko Vuković« iz Subotice, koju je pohađao, a nakon toga za KK »Yucom«, gdje mu se sve to činilo vrlo neozbiljno, jer bi trener poslije izgubljene utakmice, prestajao održavati treninge. Mario se voli družiti, iako nije zagovornik izlazaka i pijančenja. Društveni život ga zanima, voli posjetiti dobre manifestacije, ali ga više privlači kućna varijanta, u okruženju svojih prijatelja. Na taj način izbjegava prebacivanje i odmjeravanje što se dešava prilikom izlaska vani u noćni provod.

»Pratim događanja putem vijesti, i smatram kako bi svi, pa čak i mladi trebali redovito pratiti što se događa oko njih. Po mom mišljenju, to je neka opća kultura, znati što se dešava svijetu i u našoj blizini. Najviše me zanima vijest o ulasku Vojvodine u Europsku uniju, ili ulazak Vojvodine sa Srbijom u EU. Vojvođanski sam patriot, a u bliskoj budućnosti nažalost ne vidim poboljšanje stanja. Dosta je mladih otišlo iz zemlje, ali ja nisam mislio o tome, osim ako ne budemo natjerani otići zbog zarade. Mislim kako bih, ipak, teška srca otišao«, komentar je Maria Lulića.

DODATNE AKTIVNOSTI: »Drago mi je što sam član 'Krov'-a, jer smatram kako

je našem gradu i regiji potrebna ovakva manjinska omladinska udruga. Mladima je potrebna ta vrsta aktivnosti i edukacije. Ove godine organizirali smo, uoči poklada, Maškare, kao opušteno druženje mladih istomišljenika, a na ljetnoj akademiji u Bačkom Monoštoru uživali smo u kampu edukativno-zabavnog karaktera. Na mene su najjači dojam ostavilo predavanje konzulice *Mirele Lucić* o diplomaciji i workshop (radni seminar op.a) hrvatskoga jezika koje je držala učiteljica *Miranda Glavaš Kul*. U rujnu, smo skupa s udrugom mađarske omladine, kao članovi organizacije YEN VIFO, organizirali smo Međunarodni omladinski seminar na Paliću, koji je također bio edukativnog tipa, ali je fokus bio i na što boljem međusobnom upoznavanju mladih iz cijele Europe. Smatram kako udruga »Krov« ima svijetlu budućnost, i to je mjesto gdje se mladi Hrvati okupljaju radi razvijanja svojih znanja i sposobnosti. To se može prepoznati kroz pozitivnost samoga priključenja

udruzi, edukaciji, putovanjima i zabavi, i smatram kako je privilegij sudjelovati u takvim programima«, kaže Mario Lulić.

Svoja iskustva o druženju s mladima Mario ima još od sudjelovanja na »Task Force« susretu, kojeg organizira Hrvatska matica iseljenika, a održava se svake godine u drugom gradu Hrvatske, s ciljem okupljanja mladih Hrvata iz dijaspeore. Sudjelujući na susretu 2000. godine, u Motovunu, gradiću u kontinentalnom dijelu Istre, mladi su pomagali čišćenje zidina od bršljana, i to tijekom trajanja Međunarodnog filmskog festivala, pa su tako sudjelovali u kompletnoj pripremi grada za taj festival. Osim toga, svakodnevno su pohađali dvije radionice, glume i hrvatskog jezika. Kao rezultat toga, nakon tri tjedna, pripremili su predstavu za završnu večer festivala. Tu radionicu je vodio glumac HNK iz Osijeka, *Slaven Špišić*, a Mario je tada igrao ulogu pijanog lava.

JEL TAKO ŠEFE?

Splitska glumica Nives Ivanković, koja je kostim konobarice Miki prvi put odjenula prije jedanaest godina u humorističnoj seriji »Je l me netko tražio«, ovih dana u projektu Nove TV »Nad lipom 35« ponovno tumači ulogu izbjeglice iz Bosne koja uvodi red u lokalnu, za što često traži suglasnost svoga kolege. Duboki dekolte, kratka suknjica i napadan nakit

njen su zaštitni znak, baš kao i već dobro poznati upit: Je l tako, šefe? »Bio je to za mene pozitivan emotivni šok. Zapravo, opet sam se vratila u obitelj koju sam davno napustila, što mi je pravo zadovoljstvo«, kaže atraktivna glumica te dodaje da je i danas ljudi na cesti prepoznaju kao konobaricu Miki.

ISPRIČANE PRIČE

Odmah nakon prvih epizoda nove HTV-ove sapunice Obični ljudi na Forum.hr su se pojavili komentari da je temeljni zaplet serijala baziran na knjizi Tonya Parsonsa »The Family Way«, dok je kao samostalna autorica scenarija navedena Jelena Veljača. Pri tom nikakav scenarijski predložak nije naveden. Jutarnji list se raspitao u vezi tih navoda i sumnji da se radi o plagijatu, kod producerske kuće Ava: »Angažirali smo Jelenu Veljaču za izradu cjelovitog, autorskog scenarija. Od korištenja knjige kao predloška scenaristica je odustala, procjenjujući da ta priča ne

bi bila idealna za potrebe scenarija«, izjavili su iz Ave, te dodali: »Motiv triju sestara koje je u djetinjstvu napustila majka više je puta upotrijebljen u književnosti... Sve su priče već davno i u stvarnosti ispričane.« Inače prava za ekranizaciju knjige The Family Way kupila je Julia Roberts. Forumaši su otkrili vrlo zanimljivu pogrešku, naime da se isti lik u knjizi zove Cat (vjerojatno od Catharine), u TV seriji Vanja, a na Webu Katarina!

MUZEJ KRAVATE

Neprofitna ustanova Academia Cravatica, poznata po megainstalacijama Kravata oko Arene i Kravata oko Hrvatske, pokrenula je novu inicijativu – osnivanje muzeja kravate. Sjedište muzeja biti će u Zagrebu, a prikazivati povijesni razvoj kravate kao posebnog medija komunikacije, te multimedijalna djela suvremene umjetnosti na temu kravate. Stručni savjet muzeja već je izabran, a njegovi su članovi uvjereni kako će muzej kravate pridonijeti promidžbi hrvatskoga kulturnog identiteta u svijetu.

NEPREDVIDIVA PRIRODA

»Nemam poseban razlog za promjenu frizure, ja uvijek tako reagiram, padne mi nešto na pamet i onda to i napravim«, kaže TV voditeljica Mila Horvat o svojoj novoj frizuri. »Tako je bilo i ovaj put, samo sam se odlučila na promjenu i učinila je. Zaista nisam osoba koja nešto dugo planira, spontano djelujem, jednostavno sam nepredvidive prirode, probudim se ujutro s nekom odlukom i provedem je u djelo. Što da vam kažem, žao mi je, dogodilo se. Kako sam počela s novim projektom, Arenom, mislim da je i jedna ovakva promjena bila sasvim dobrodošla.«

STIŽE MAX BUNKER

Luciano Secchi, autor legendarnog stripa Alan Ford, stiže na 9. međunarodni festival stripa »Crtani romani šou« koji će se sljedeći mjesec održavati u Zagrebu. Bit će to do sada najpoznatiji gost festivala

Luciano Secchi, poznatiji kao Max Bunker, autor stripa Alan Ford koji je dugo vremena bio hit u Italiji i Hrvatskoj, no nažalost ne i diljem svijeta, doći će u Zagreb na festival stripova koji će se održavati u prostorima Zekaema. Tema ovogodišnjeg natjecanja je »Vampir«, a svi pristigli radovi završno sa 16. listopada bit će izloženi na natječajnoj izložbi.

ČETIRI MISICE

Hrvatske ljepotice zablistale su u najnovijim Sposinim kreacijama. Strast života! Tako su u modnoj kući Sposa nazvali novu kolekciju kreatorice Vesne Pretković za proljeće i ljeto 2007., čija je promotivna kampanja predstavljena na snimanju za katalog u zagrebačkom Restaurant & lounge baru Peoples. Živahne, šarolike modele stvorene za uživanje nosio je impresivan hrvatski četverolist ljepote – sadašnja misica Ivana Ergić i bivše nositeljice lente Maja Cvjetković, Aleksandra Grdić i Nina Slamić Gudljević, koje su si međusobno upućivale pohvale na račun izgleda i zadovoljno, u punom sjaju »paradirale« u svili, taftu, čipki...

SEVERINA U BEOGRADU

Hrvatska glazbena zvijezda Severina Vučković prije nekoliko dana bila je na meti »Svetovog« paparaca koji ju je »uhvatio« u neobveznoj šetnji beogradskim Vračarom u društvu rođene sestre koja već niz godina živi i radi u Beogradu. Severinina sestra je do prije izvesnog vremena bila udana za jednog beogradskog novinara, a sada živi sama s njihovom kćerkom Miom. Tijekom šetnje, sestre

Vučković nisu neopaženo prošle ulicama jer nije baš svakodnevna pojava vidjeti Severinu kako šeće Beogradom. Ispostavilo se da je krajnja destinacija njihove šetnje bio restoran »Pietro dell Oro« u kojem su se zadržale nešto više od sat vremena koliko im je vjerojatno trebalo za večeru u opuštenoj atmosferi. Inače, hrvatska pjevačica i glumica će u idućem razdoblju mnogo više vremena provoditi u srpskoj prijestolnici jer je očekuje intenzivni rad na novom albumu na kojem su joj najbliži suradnici Marina Tucaković i Goran Bregović.

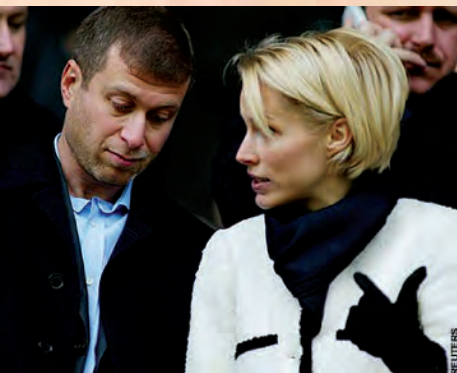
SPAVANJE NA KREDIT

»Svi me pitaju koliko mi se život promijenio otkako sam dobio sina. Milijun posto«, kaže Vlado Kalember. »Sve smo podredili njemu: ja djelomično, a Ana (Rucner) u potpunosti. Snimanje mog novog CD-a naglo smo odgodili. Bolest i dijete pokazuju ti kako je sve drugo u životu manje važno. Dijete te u potpunosti obuzme, a vidim da će tako biti do daljnjega. Nikad u životu nisam imao

kredite, a sad spavam na kredit. Za mene je minimalac bilo osam sati sna, i koliko god spavao – uvijek bih mogao još. No, noćas sam spavao tri i pol sata.«

DUBROVNIK LIJEČI POSRNUĆE

Vijest o razvodu ruskog milijardera Romana Abramoviča koju je lansirao britanski tabloid News OfThe World – tvrdeći da ga je supruga Irina ostavila zbog afere s 23-godišnjom ruskom manekenkom Darijom Žukovom – proteklog je vikenda bračni par zajedno opovrgnuo. No, ne samo riječima, već i zagrljajima i poljupcima koje su prošle subote izmjenjivali na – dubrovačkom Stradunu. Je li 39-godišnja gospođa Abramovič povjerovala objašnjenjima svog godinu dana starijeg supruga da je njegovo druženje s Darijom samo prijateljske naravi? Ili je nakon 15 godina braka – u kojemu je rodila petero djece – odlučila stisnuti zube i oprostiti mužu što je »posrnuo«? Što je od toga točno, još se ne zna, no čini se da od razvoda ipak neće biti ništa. Jer, da je do njega došlo, bio bi to jedan od najskupljih razvoda u povijesti. Naime, bogatstvo ruskog tajkuna koji već nekoliko godina živi u Velikoj Britaniji procjenjuje se na 11 milijardi funta, što ga je svrstalo

na 11. mjesto Forbesove liste najbogatijih ljudi na svijetu.

Irina je – kaže jedna njezina prijateljica – uz Romana bila kad je on bio nitko i ništa. Ona ga je naučila što je ljubav.

S predstavom »Mamica je umrla dva puta«, u Ljutovu gostovalo Kazalište »Petar Hektorović« s Hvara

Crnohumorna komedija o sukobu morala i koristi

Riječ je o »jako, jako crnoj komediji« koja prikazuje naličje ljudskog bića, pa i najbližeg člana obitelji, u situaciji izbora između moralnog postupanja s jedne, i koristi na drugoj strani

Naličje ljudskog bića, pa i najbližeg člana obitelji, u situaciji izbora između moralnog postupanja s jedne, i koristi na drugoj strani, tema je predstave »Mamica je umrla dva puta« koju su glumci Kazališta »Petar Hektorović« iz Starog Grada na Hvaru izveli prošle subote 21. listopada, u Domu kulture u Ljutovu. Riječ je o »jako, jako crnoj komediji« slovenskog autora *Vinka Möderndorfera*, koju je u starogradskom amaterskom kazalištu prošle godine postavio slovački redatelj *Michal Babiak*, inače profesor na Fakultetu dramskih umjetnosti u Bratislavi.

Smještena u krug šire obitelji Drexler, radnja predstave počinje okupljanjem njezinih članova na sprovodu majke (mamice) Amaliije. Zanimljivoj galeriji likova - kći Rozaliji sa supružnikom Petrom i njihovoj sluškinji Utii, sinu Ingou i njegovoj supruzi Marijani, te pokojničinoj sestri Klari - prigoda je to, kako nam otkriva medicinski brat Vili (koji je o »pokojnici« posljednji skrbio), doći do nasljedstva iz oporuke, za koje svatko ima svoju, uvijek bolju i navodno, humaniju viziju. Međutim, mamica je svojim najbližima zapravo priredila samo »predstavu«; njezino buđenje iz mrtvih okupljene šokira, baš kao i saznanje da će ostati bez novca i kuće, u kojima će majka nastaviti uživati - gle, čuda - s mlađahnim Vilijem.

Isti scenarij za familijarno okupljanje - smrt majke i čitanje oporuke - ponavlja se i u drugom činu, ovoga puta uz naglašenu crnohumornu nit majčine kreativnosti u poigravanju s pristiglima: budući da je sada kremirana, uvjet dobivanja nasljedstva za potomstvo je pojesti (njezin) pepeo iz urne na stolu. Pohlepa ne izostaje; međutim, dok naši junaci na različite načine svladavaju ovu neljudsku zadaću, na scenu upada policijski inspektor Štefan Holmčić, čiji je zadatak, kako saznajemo, istražiti slučaj majčine sumnjive smrti. Rezultat istrage biva sljedeći: kako se ne bi doznalo za ovaj »kanibalski« čin, rodbina se, uz cijenu ostanka bez nasljedstva, ali i svojevrsnu moralnu katarzu, uspijeva izvući, dok za zločin, kako se otkriva, trovanja majke, biva optužen dušebrižljivi Vili. I kada mislite da je sve gotovo, mamica je

ponovno na sceni, živa i zdrava po drugi puta, spremna ostatak života (ponovno) podijeliti s Vilijem.

Ipak, i njezinom poigravanju dolazi kraj. Ovoga puta konačni, s obzirom da je Vili i lažni inspektor Holmčić, kao iskusni dvojac u »radu« s imućnim bakicama, ubijaju, te za kraj, zadovoljno dijeleći plijen i plešući tango, odlaze na svoj novi, sličan zadatak.

Budući da počiva na tekstu koji većim dijelom pogoduje zahtjevima pučkoga teatra, predstava »Mamica je umrla dva puta«

poslužila je gostima s Hvara kao odličan prostor za prikazivanje glumačkog umijeća, po kome su ponekad, kako to i dio stručne javnosti tvrdi, veoma blizu kolegama profesionalcima. Što se tiče reakcija lokalne publike, vidjeli smo sljedeće: čak i kada je crnohumorna, komedija uvijek, baš kao i ova, uspijeva iskreno nasmijati.

Inače, gostovanjem ove predstave, u Ljutovu je okončan »Mjesec kulture«, skromna manifestacija u organizaciji lokalnog HKUD-a »Ljutovo«.

D. B. P.

U subotičkom Narodnom kazalištu nova predstava na hrvatskom jeziku

»Fritzspiel« na repertoaru od sredine studenoga

Radi se o jednom zafrkantskom, ali vrlo ozbiljno promišljenom kazališnom tekstu, koji je baziran na drami »Gospoda Glembajevi« Miroslava Krleža, kaže redatelj predstave Robert Raponja

Nakon komada »Ptičice« Filipa Šovagovića iz prethodne sezone, Drama na srpskom jeziku subotičkog Narodnog kazališta je početkom prošloga tjedna počela s pripremanjem još jedne predstave koja će biti igrana

dijelova drame uspoređujući je s mogućim uzorima«, kaže za naš list redatelj Robert Raponja.

U predstavi se, prema njegovim riječima, ista scena ponavlja kroz različite kazališne stilove, naslanjajući se pritom

nacionalnih kuhinja; dijelovi drame su napisani po uzoru na 'Ožalošćenu porodicu' Nušića, 'Jazavca pred sudom' Kočića i treća mogućnost koju mogu gledati je po receptu mladog Krleža, onako kako je napisao 'Kraljevo'. U posljednjem dijelu poigravamo se modernim obrascima teatra, te ćemo otplesati 'Glembajeve' po uzoru na plesno kazalište Pine Bausch, ili po uzoru na neverbalno kazalište Jana Fabrea, te po principu commedie dell'arte«, objašnjava redatelj, dodajući kako će publika neke od dijelova sa ovog, svojevrsnog kazališnog jelovnika, glasovanjem moći birati izravno na predstavi.

Također, tekst je, kako ističe, pun nepredvidivih duhovitosti, baziranih kako na situacijama, ali i na jezičnim doskočicama »upravo u onom dijelu gdje je Krleža bio pretjerano ozbiljan«.

»Nastojat ćemo da učinak predstave bude takav da publiku zabavimo i nasmijemo, ali i da ih zaintrigiramo ne bi li možda originalni komad ponovno pročitali. U predstavi će biti dosta pjevnoga i plesnoga. Ansambl predstave radišan je, podatan, i nadahnut, stoga vjerujem da ćemo napraviti atraktivnu predstavu na repertoaru subotičkog kazališta«, poručuje redatelj.

Osim Raponje, koji je ujedno i scenograf, u radu na predstavi sudjeluju koreografkinja Dalija Aćin, autorica glazbe je Arinka Šegando, dok je za kostimografiju zadužena Dragica Pavlović.

U predstavi će igrati: Jovan Ristovski, Suzana Vuković, Đorđe Simić, Miloš Stanković, Jelena Mihajlović, Vladimir Grbić i Ivana Fotez.

Inače, prvo gostovanje predstave očekuje se već u prosincu na »Krležinim danima« u Osijeku.

D. B. P.

Redatelj Raponja (za stolom) u društvu glumaca: s probe u Narodnom kazalištu

na hrvatskom jeziku. Naime, subotička će publika od 17. studenoga, za kada je zakazana premijera, na stalnom repertoaru moći gledati predstavu »Fritzspiel«, koju po tekstu Borisa Senkera, a kao i u slučaju spomenutih »Ptičica«, postavlja redatelj iz Hrvatske Robert Raponja.

»Radi se o jednom zafrkantskom, ali vrlo ozbiljno promišljenom kazališnom tekstu, koji je baziran na drami »Gospoda Glembajevi« Miroslava Krleža. Naime, pisac i ja smo htjeli preispitati koliko se ova velika Krležina drama, koja s pravom ne silazi s repertoara hrvatskoga i ex-jugoslavenskoga glumišta, drži i odolijeva vremenu i teatarskoj modi. Poigravamo se sa Krležinim dramaturškim nelogičnostima, a povremeno i sa smislom određenih

na poznate priče iz povijesti drame. »U prvom je bloku to povratak sina iz inozemstva u trulu i nesređenu obitelj u kojoj je jedan od roditelja mrtav, to je okvirna priča 'Glembajevih' ali tema i 'Orestije', 'Hamleta' i 'Fedre'. U drugom dijelu publici nudimo mogućnost izbora 'iz

Praizvedba drame

Senkerov komad »Fritzspiel« praizveden je 2002. godine u produkciji Istarskoga Narodnog kazališta iz Pule i »Epilog teatra« iz Zagreba. Prema riječima Raponje, predstava je uz brojne izvedbe, prošla zapaženo i na svim važnijim kazališnim festivalima u Hrvatskoj, među kojima je nagrađivana na Festivalu pučkoga teatra i »Danima satire«.

Predstavljanje KLD-a »Rešetari« u Somboru

Dragulj u ogrlici suradnje

Književna večer je protekla u upoznavanju s pjesmama iz zbirke koje je ovo književno-likovno društvo objavilo, te uz prekrasne starogradske i tradicionalne dalmatinske melodije skupine »Slavča«

Organizaciji HKUD »Vladimir Razor«, u subotu 21. listopada u Hrvatskom domu u Somboru, priređena je književna večer gostujućeg Književno likovnog društva »Rešetari« iz istoimenog mjesta u Hrvatskoj, koje je ovom prilikom predstavilo svoje izdavaštvo. Pjesmom »Na te mislim«, program je otvorila pjevačka skupina »Slavča« iz Rešetara, spremljena u prekrasne kostime iz doba baroka.

Nazočne je u ulozi voditeljice i domaćina pozdravila Marija Šeremešić, koja se gostima zahvalila na dugogodišnjoj suradnji i prijateljstvu ova dva društva. U ime KLD »Rešetari« i u ime 195 članova ovog društva prisutne je pozdravio predsjednik društva Ivan De Villa, te čestitao domaćinu 75 godina uspješnog rada. **RAD I SEKCIJE:** De Villa je nazočne upoznao sa radom društva i sekcijama koje u njemu djeluju. Likovna sekcija broji šezdesetak članova, isti broj ima i književna sekcija, a u društvu djeluje i tamburaška sekcija koju u šali nazivaju »veterani« jer više ne sviraju po svatovima već samo za potrebe Društva. Također, De Villa je ovom prigodom pjesnike Hrvate iz ovih krajeva, ali i pjesnike iz cijele Vojvodine, Srbije i Crne Gore, pozvao da svoja tri rada pošalju na adresu Društva do 1. veljače sljedeće godine. Kako je objasnio, pjesme će ići na odabir kod tri izbornika, a najbolje će biti objavljene u zbirci koja će biti promovirana 21. rujna 2007. godine.

Nakon njegova izlaganja, pozdrave u ime poglavarstva

O Rešetarima i udrugama koje u ovom mjestu djeluju:
Alojz Kovačević

Općine Rešetari uputio je načelnik Alojz Kovačević, upoznaajući okupljene s Rešetarima i udrugama koje djeluju u ovom mjestu od 5.500 stanovnika.

»Najvažniji segment Književno Likovnog društva je gajenje dobrih, prijateljskih odnosa sa Hrvatima koji žive izvan svoje domovine. Budimo okrenuti slozi, suradnji i Božjem blagoslovu, jer bez toga nema ništa«, rekao je, između ostalog, Kovačević. Goste i nazočne pozdravila je i konzulica Generalnog konzulata RH u Subotici Iva Aranjoš riječima:

»Slušajući divne pjesme vaše pjevačke skupine, mogu vam samo čestitati. Želim vam i daljnji uspjeh u radu, jer sa tako skromnim sredstvima, ovako nešto se može raditi samo iz ljubavi, a tako slično rade i ljudi u Bačkoj. S jako malo skromnih sredstava, oni naprave puno toga«.

ZBIRKA PJESAMA: KLD »Rešetari« je danas najpoznatije po zbirkama pjesama i Rešetaračkim susretima pjesnika, koje organiziraju. Naime, 1996. godine članovi Upravnog odbora ovoga Društva donijeli

su odluku da pokušaju s članovima društva-pjesnicima napraviti zbirku pjesama. Pripreme su trajale gotovo dvije godine, da bi plod ovog rada bila zbirka pjesama »Šapat srca«. Knjiga je tiskana u nakladi od 500 komada i brzo je razgrabljena. Vidjevši da je to bio dobar smjer rada, Upravni odbor je obavio razgovor s predstavnicima Hrvatske Matice iseljenika, a cilj je bilo objedinjavanje pjesama pjesnika Hrvata koji žive u dijaspori, u jednoj zajedničkoj zbirci. Na natječaj se javilo 36 pjesnika, da bi izašla druga zbirka pjesama »Izvor na dnu duše«. Hrvatska Matica iseljenika je dala potporu ovom projektu i raspisan je natječaj za pjesnike Hrvate u cijelom svijetu. Vremenom je odabrana i komisija od tri književnika, koji pristigle radove pregledaju i selektiraju, da bi naredne zbirke bile što kvalitetnije.

Do sada se Društvu javilo preko 300 pjesnika iz 25 zemalja cijeloga svijeta. U posljednjoj zbirci javlja se i 15 književnika kojima je književnost profesija, pa čak i jedan pjesnik iz Čilea koji je bio kandidiran za Nobelovu nagradu.

Književna večer u Somboru protekla je u upoznavanju s pjesmama iz zbirke koje je ovo Društvo objavilo, te uz prekrasne starogradske i tradicionalne dalmatinske melodije skupine »Slavča«, s kojom su zapjevali svi nazočni na koncu ove prijatne večeri.

Na kraju programu gostima i nazočnima zahvalio se Šima Raič, predsjednik domaćeg HKUD »Vladimir Nazor«.

Z. Gorjanac

Prekrasni barokni kostimi i starogradske i dalmatinske pjesme: pjevačka skupina »Slavča«

Nikola Peić, trombonist, student treće godine Fakulteta muzičke umjetnosti u Beogradu

Klasična, limena puhačka glazba može biti zanimljiva

Cilj mojih kolega i mene je upravo to da pokažemo ljudima kako puhački limeni instrumenti mogu dobro zvučati i da se u toj domeni može postići visoka umjetnička razina

»Dobro večer, ja sam Nikola«, riječi su kojima je trombonist *Nikola Peić*, student treće godine Fakulteta muzičke umjetnosti u Beogradu, pozdravio publiku koja ga je došla podržati na njegovom prvom samostalnom koncertu, održanom u utorak 24. listopada, u čitaonici Gradske knjižnice u Subotici.

Premda mu je ovo prvi solistički nastup, ovaj dvadesetjednogodišnji Subotičanin počeo je nastupati već za vrijeme srednjoškolskog obrazovanja, tako da je u proteklih nekoliko godina veoma aktivan na glazbenoj sceni u Subotici.

Glazbeno obrazovanje

Nikola Peić je rođen 1985. godine u Subotici. Nižu i srednju muzičku školu završio je u Subotici, u klasi prof. *Károlya Tokodija*. Trenutačno je student treće godine na FMU u Beogradu u klasi prof. *Aleksandra Benčiča*.

»Nastupao sam s kolegama iz srednje škole u čitaonici Gradske knjižnice i prije, ali i na koncertima drugim koncertima klasične glazbe koji su se održavali u Katedrali, Franjevačkoj crkvi i Velikoj vijećnici Gradske kuće«, objašnjava Peić na početku razgovora.

Za svoje prvo samostalno predstavljanje kaže kako se nada da je to »početak jednog dugačkog niza solističkih nastupa«, a o programu, što ga je ovom prigodom izveo uz klavirsku pratnju *Suzane Ivakić Samardžić*, naglašava kako je riječ o standardnom odabiru, budući da je »svakom solisti bitno predstaviti se u više stilova.«

»Koncert sam počeo skladbama iz starijim glazbenih perioda, u ovom slučaju baroknih skladatelja - *Handela*, *Bacha*, *Vivaldija*, dok sam za drugi dio odabrao

djela autora iz 20. stoljeća, kao što su *Stojowski*, *Bogar*, *Clerisse*, *Pryor*«, kaže Peić, dodajući kako je upravo suvremena klasična glazba ta koja ga najviše zaokuplja.

Prema njegovim riječima, u Subotici nema mnogo limenih puhača, posebice onih koji sviraju klasičnu glazbu. »Ne znam zašto je to tako... Imamo Gradski puhački orkestar gdje ima dosta limenih puhača, ali građani nisu mnogo zainteresirani za takvu glazbu. Možda je razlog taj, što nije postojao netko tko bi im na pravi način približio svu ljepotu ovih instrume-

naš sugovornik.

Također, Peić je član i novoformljenog Subotičkog puhačkog kvarteta, koji je svoj debitantski nastup imao početkom listopada u subotičkoj Katedrali. »Planiramo raditi i dalje, te bismo se time, ukoliko bude uvjeta, voljeli u budućnosti i profesionalno baviti, uz nastojanje da dosegamo jednu, rekao bih, europsku razinu. Glede naših skorijih nastupa, bilo bi lijepo prirediti jedan novogodišnji koncert, na kome bismo osim klasične, svirali i ponešto iz repertoara zabavne, jazz i evergreen glazbe«, kaže naš sugovornik.

Nikola Peić, trombonist na svom prvom samostalnom koncertu

nata. Cilj mojih kolega i mene je upravo to da pokažemo ljudima kako ti instrumenti mogu dobro zvučati i da se u toj domeni može postići pristojna umjetnička razina. Bilo bi dobro ako bi se Gradski puhački orkestar malo više promovirao, ako bi u njega došli i neki novi članovi, budući da je imati takav ansambl tradicija u svim manjim i većim gradovima Europe«, kaže

Po pitanju svojih planova za budućnost, kako kaže, za sada ne razmišlja još mnogo. »Volio bih završiti i poslijediplomski studij na Akademiji, možda i otići na nekoliko godina u inozemstvo, ali u svakom slučaju, volio bih se vratiti natrag u Suboticu«, kaže mladi trombonist na kraju razgovora.

D.B.P.

Sophie Kinsella - »Tajni snovi jedne šopingholičarke«, Naklada Oceanmore, 2005.

Duhovito i osvježavajuće štivo

Provokativno i sa šarmom vrhunskog komediografa, britanska književnica *Sophie Kinsella*, inače bivša financijska novinarka, smješta radnju svoje trilogije u London i New York kao epice centre iskušavanja izvjesne, reklo bi se, sasvim obične mlade žene *Rebecca Becky Bloomwood*. Ono što je čini specifičnom je sposobnost uobičajeni čin kupovine podignuti do razine na kojoj nestaju parametri o svrsishodnosti istog. Fenomen je poznat kao šopingholizam (kupoholizam) ili opsesivna ovisnost o kupovini.

Nesvjesno uvjetovana osobnim porokom kao imperativom uspjeha u svim segmentima života Becky hrabro stupa u labirint potrošačkog društva suočavajući se pritom i sa naličjem samonametnutih iluzija o prestižu. Moglo bi se reći, jedan blještavi svijet iz snova u kojem, barem teoretski ne postoje granice. Ali praksa polako otkriva svoje zakonitosti te junakinja opijena životom na visokoj nozi biva primorana na dovitljivo previđanje izvještaja o sve fantazmogoričnijim financijskim minusi-

ma čime postaje izuzetno interesantna i bankarskim činovnicima u kojima vidi zlostavljače i progonitelje, ukratko, oruđa zavjere osmišljena sa ciljem da je udalje od *Luka Brandona*, najpoželjnijeg među bogatim neženjama i inkarnacije ikone rješavanja svih problema u čijem se vidokrugu »po svaku cijenu« mora zadržati, iz čega proistječu njezini sve iracionalniji postupci. Da bi groteska bila potpuna, Rebecca se u činu očajnika, a kako bi isplivala iz dugova, zapošljava ni manje-ni više nego kao savjetnica za financije u udarnom terminu jutarnjeg programa nacionalne televizije te je za očekivati rasplet u vidu javnog skandala...

Svojim prvijencem »Tajni snovi jedne šopingholičarke« stiže svjetsku slavu, dok nastavcima »Šopingholičarka u inozemstvu« i »Šopingholičarka se udaje« neprikosnoveno utvrđuje svoje mjesto među autorima bestselera te se sasvim lako može desiti da ovo, prije svega duhovito i osvježavajuće štivo, bude preneseno i na filmsko platno.

Dejan Ušumović

Iz knjige »Lira naiva 2006.«

Mato M. Groznica

Sonet Helena

Grijesi mog nemira zovu se Helena,
jer poeta ljubav bezgranično niže
na nit što je srcu svakodnevno bliže,
makar znao da je smokva još zelena.

Sakupljati sunce što je hrana njena,
nalikuje slijepcu koji tromo gmiže,
i kome se dani u sivilu knjiže,
jer mu isto prija pokrov i pelena.

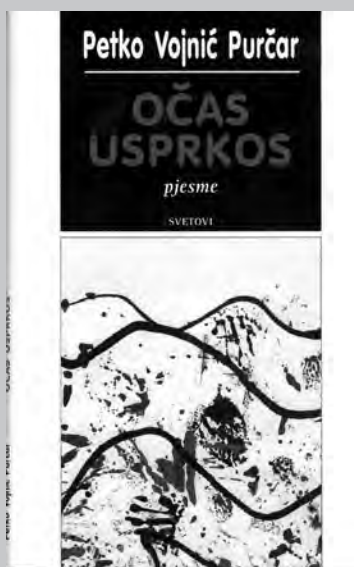
Zbogom nekušane lati tulipana,
ja ne skrivam srca što taj miris žude,
oprostite porad mladalačkih rana,
što bijahu dio vlastite zablude.
Zbogom, već je mukla usplamtjela nada,
čemerom je do vijek skrivena bala-da.

Mato M. Groznica rođen je 1966. u Sovićima (Bosna i Hercegovina). Diplomirani je inženjer prometa. Živi u Golubincima i Beogradu. Obnašao je visoke funkcije u hrvatskoj zajednici u Srbiji: funkciju potpredsjednika HNV-a, predsjednika HKPD »Tomislav« u Golubincima te predsjednika prvog Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«. Redovito sudjeluje na susretima pjesnika »Lira naiva« i pjesme su mu uvrštene u istoimene zbirke.

Nova knjiga pjesama Petka Vojnića Purčara

U izdanju novosadske kuće »Svetovi«, ovih je dana objavljena nova knjiga pjesama *Petka Vojnića Purčara* pod nazivom »Očas usprkos«. »Naizgled formalizirane i retorizirane, u osobnoj gramatici, pjesme Petka Vojnića Purčara, od prve su vrste, u gestovima autentičnog pjesničkoga mišljenja i govore o ljubavi ili o mitskim i svakodnevnim modusima svijeta. A s druge strane ovaj pjesnik poklanja pažnju istraživanju subjektivnog, pa i ličnog i njegovih uloga u ovom svijetu rastrojstva i nemira.

U svakom slučaju iz ovih pjesama Vojnića Purčara isijavaju znakovi vremena, senzibilnog bića i pitanja na koja često nema odgovora«, navodi se u recenziji ove knjige.

Vukovarci i Vinkovčani posjetili Hrvate u Zemunu

U nedjelju 22. listopada, predstavnici vukovarske podružnice Hrvatske matice iseljenika boravili su u posjetu Zajednici Hrvata Zemuna i Hrvatskoj knjižnici i čitaonici »Ilija Okrugić« u ovom mjestu. U sklopu ovog susreta, gostovao je i crkveni zbor župe sv. Euzebijije i Polina iz Vinkovaca koji je nastupio pod svetom misom u katoličkoj Crkvi Blažene djevice Marije u Zemunu. Također, ovom prigodom hrvatskoj čitaonici u Zemunu gosti iz Hrvatske darovali su oko 200 knjiga, što predstavlja donaciju Gradske knjižnice i čitaonice iz Vinkovaca, Ogranka Matice hrvatske iz Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije.

Kako ističe *Stipe Ercegović*, predsjednik Zajednice Hrvata Zemuna, ovaj posjet predstavlja nastavak njihove suradnje s udrugama iz Hrvatske, koja će se nastaviti u studenom, kada će se ovdanjski Hrvati, izložbom srijemskim slikara i filmom »Srijem u vremenu i prostoru«, predstaviti publici u Vukovaru i Vinkovcima.

Tamburaši »Kola« snimaju CD s Tinom Favazzom

Sredinom tjedna, Tamburaški orkestar HKC »Bunjevačko skolo« iz Subotice počeo je snimanje zajedničkog promotivnog CD-a s tenorom sa Sicilije *Tinom Favazzom*. Na CD-u će se naći pet napolitanskih pjesama po izboru vokalnog soliste. Tamburaški orkestar Centra pripremila je ravnateljica Glazbenog odjela prof. *Mira Temunović*. Inače, zajednički koncert orkestra i talijanskog tenora, prema njihovim najavama, očekuje se u studenome.

Predstavljanje 5. sveska Leksikona u Vukovaru i Vinkovcima

Peti svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«, kako je najavljeno, predstavljen je sinoć, u četvrtak 26. listopada, u Vukovaru, u tamošnjem Pastoralnom centru. Pokraj glavnog urednika *dr. Slavena Bačića*, suradnika *Tomislava Žigmanova* i *Duje Runje* predsjednika HAD-a, o Leksikonu je ovom prigodom govorila i *Štefica Šarčević*.

Večeras, u petak 27. listopada, predstavljanje Leksikona će biti održano u Vinkovcima, u prostorijama Matice hrvatske, gdje će pokraj već spomenutih izlagača iz Subotice, ispred domaćina govoriti i *Krešo Bušić*. Predstavljanju će prethoditi i prikazivanje filmova »Klapim« i »Bubuš«, autora *Ivana Ivkovića Ivandekića*. Početak je u 19 sati.

Dvodnevna kolonija »likovnjaka« na Paliću

Prošloga vikenda, 21. i 22. listopada, članovi Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice bili su gosti *Jovana Aradskog*, vlasnika odmarališta »Palička kruna«, gdje su u neposrednoj blizini paličke obale održali dvodnevnu likovnu koloniju. U radu je sudjelovalo 25 slikara, a tema je bila - Palić u jesen.

Mozartov »Requiem« u Subotici

U četvrtak 2. listopada, subotička će publika u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske imati prigodu čuti *Mozartov* »Requiem«. U izvedbi ovog najveličanstvenijeg i najpoznatijeg djela čuvena skladatelja sudjelovat će Komorni orkestar Segedinskog simfonijskog orkestra, Komorni zbor »Pro musica«, Zbor Više pedagoške škole »Juhász Gyula« iz Segedina i Katedralni zbor iz Segedina. Kao solisti nastupit će: *Timea Dulics* iz Temerina (sopran), *Izabella Guzsvány* iz Novoga Sada (alt), te *Ladislav Vrgoč* (tenor) i *Berislav Puškarić* (bas) iz Opere Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka. Koncertom će ravnati *Csaba Paskó*.

Koncert počinje u 19 sati, a karte se po cijeni od 200 dinara, mogu kupiti u Galeriji pod tornjem.

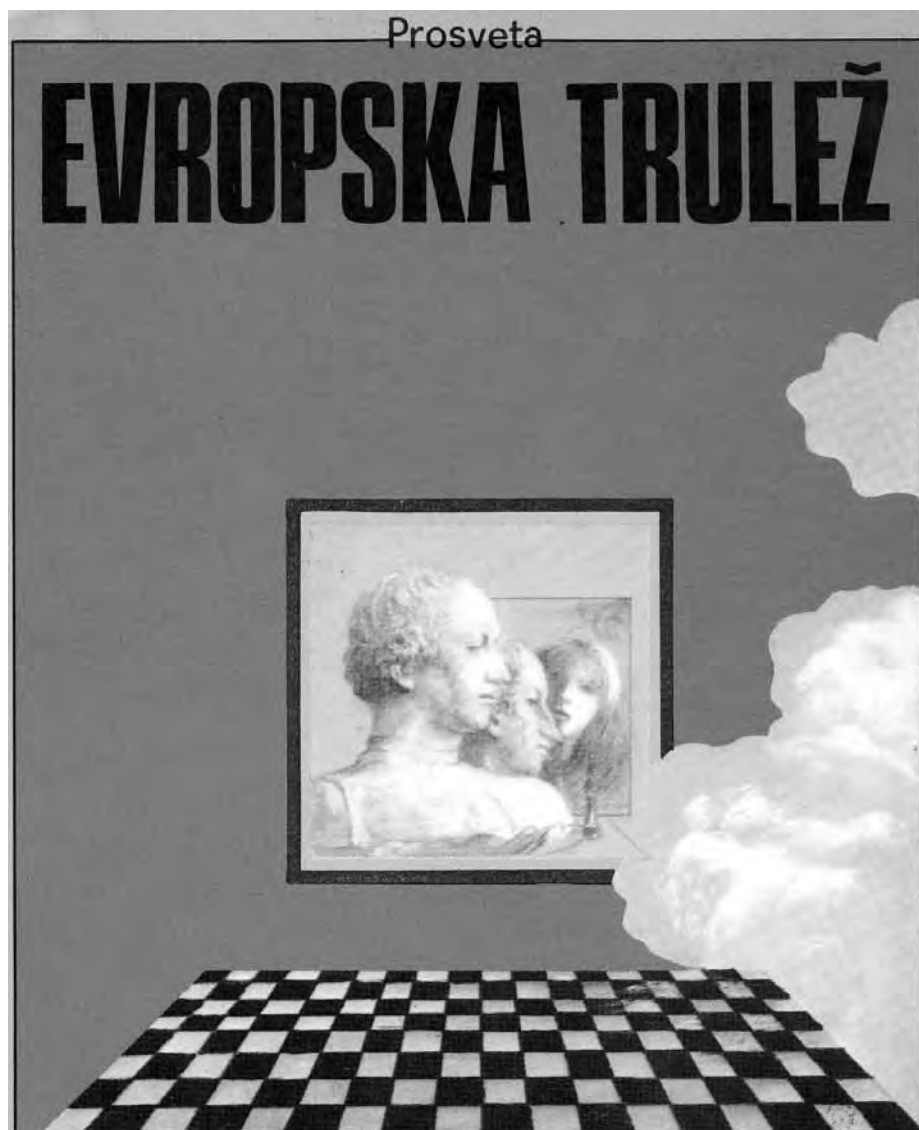
Dramska sekcija HKC »Bunjevačko kolo« priprema novu predstavu

Prošloga tjedna, Dramska sekcija HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice počela je pripremanje nove predstave. Riječ je o predstavi »Sunce djever i Neva Nevičica«, koju će prema istoimenoj bajci *Ivane Brlić Mažuranić*, režirati *Ninoslav Šćepanović*. U tom povodu, pozivaju se svi zainteresirani stariji od 15 godina, koji se žele uključiti u rad na predstavi, da se jave u prostorije Centra (Preradovićeve 4) i to utorkom i četvrtkom od 18 sati, kada se održavaju probe.

O knjizi »Europska trulež« Mirka Kovača

Auto/po/etički zapisi

Kovačeva zbirka eseja »Europska trulež« predstavlja iskustveno štivo jednog velikog pisca, koje se u isto vrijeme može čitati kao vodič za pristup djelu njenog autora i kao vodič za književne naraštaje koji dolaze. Pri tom, tu nije riječ o pukom dijeljenju savjeta i uputa, nego bi se prije moglo reći da pisac predočava smjernice kojih se držao prilikom rada na prozi

Knjiga »Europska trulež«, prozaika, romansijera, esejista, dramskog pisca i filmskog scenarista *Mirka Kovača* (Petrovići kod Bileće, Bosna i Hercegovina, 26. prosinca 1938.) jedna je od svakako najznačajnijih esejističkih knjiga nastalih na ex – jugoslavenskim prostorima. Knjigu je prvi put objavio beogradski nakladnik »Prosveta« 1986. godine i od onda je doživjela više izdanja. Za književni rad dobio je više značajnih nagrada, među kojima su »NIN-ova nagrada« (1978. i 1986.), »Andrićeva nagrada« (1980.), »Tucholsky prize« (1993.), »Herderova nagrada« (1995.), »Bosanski stećak«, (2003.), »Vilenica« (2003.) i dr.

Mirko Kovač formirao se kao stvaratelj i djelovao je u krugu kozmopolitski nastrojenih beogradskih pisaca, koji su se pojavili početkom šezdesetih godina XX. stoljeća, kao što su *Danilo Kiš*, *Borislav Pekić* i *Filip David* i koji su, baštineći u svojoj poetici visoke književne domete starije generacije pisaca (*Krleža*, *Andrić*, *Crnjanski*, *Desnica* i *Selimović*, za koje se neosporno može vezati uvođenje književnosti koja je nastajala na bivšim jugoslavenskim prostorima u europske i svjetske literarne tokove) i na tokove u suvremenoj svjetskoj književnosti, svojim djelima obilježili književni život šezdesetih i sedamdesetih godina. Kovač je napustio Beograd 1991. godine, u znak prosvjeda zbog agresije na Hrvatsku, pogotovo zbog razaranja Dubrovnika i Vukovara od strane tadašnje JNA, i nastanio se u Rovinju.

Objavio je romane »Gubilište« (1962.), »Moja sestra Elida« (1965.), »Životopis Malvine Trifković« (1971.), »Ruganje s dušom« (1976.),

»Vrata od utrobe« (1978.), »Uvod u drugi život« (1983.), »Kristalne rešetke« (1995.) i »Rastresen život« (1996.), zbirke pripovijedaka »Rane Luke Meštrevića« (1971.), »Nebeski zaručnici« (1987.) i »Na odru« (1996.), »Ruže za Nives Koen« (2005.), zbirke eseja »Europska trulež« (1986.) i »Cvjetanje mase« (1997.) i knjigu dramskih tekstova »Isus na koži« (2003.). Također, Mirko Kovač se uspješno okušao i u kinematografiji kao autor scenarija za filmove »Mali vojnici« (1968.), »Lisice« (1970.), »Muke po Mati« (1973.), »Okupacija u 26 slika« (1976.), »Pad Italije« (1978.) i »Tetoviranje« (1991.).

SLIKE SRAMA I RASULA:

U književnom opusu Mirka Kovača najznačajnije mjesto zauzimaju romani (od kojih je »Vrata od utrobe« danas nedvojbeno klasično djelo suvremene hrvatske književnosti), i pripovijetke (najznačajnija je zbirka »Rane Luke Meštrevića«), tematski pretežito vezane za piščevu rodnu Hercegovinu u vrijeme II. svjetskoga rata, u kojima, složenom postmodernom narativnom tehnikom predložava slike srama i rasula i prenosi ih sa šireg na užu plan, odnosno sa nacionalne na obiteljsku ravan i u više knjiga iznosi različite verzije obiteljske kronike u kojima ratna događanja, kao i predratni i poratni period, predstavlja tek pozadinu, koja je dana često s ironičnim otklonom Kovač je u svojoj prozi, također, bavio i suvremenim događanjima, obrađujući pretežno doživljaje i događanja iz vlastitih beogradskih godina.

Krajem osamdesetih i početkom devedesetih godina, Kovač se intenzivnije počinje baviti esejistikom i publicistikom, obrađujući pretežito pitanja vezana za vlastitu poetiku i osvrćući se (poglavito od početka devedesetih) na neka događanja neposredno vezana za dnevnu politiku. Ova knjiga

nastajala je krajem osamdesetih, u vrijeme kada dnevno-politička događanja počinju imati sve intenzivniji upliv u književne tokove, odnosno u vrijeme kada bujanje nacionalizma u beogradskim književnim krugovima (koje je neposredno prethodilo teškim ratnim događanjima tijekom devedesetih godina) hvata sve veći zamah.

autopoetička poema, objedinjuje više kratkih esejističkih zapisa, koji sadrže u sebi elemente refleksije, novinskog članka i ogleda.

»Europska trulež« je programska knjiga u kojoj se Kovač bavi problemima suvremenog svijeta i stvaralaštva, iznoseći vlastita umjetnička iskustva i obrazlažući svoju

ževnosti, čime se može iščitati i Kovačeva lektira, kao i piščevi osvrti na djela pojedinih velikana (posebno mjesto u knjizi zauzima esej o *Ivi Andriću*).

O svim problemima koje obrađuje u ovoj knjizi, Kovač govori hrabro i otvoreno, trudeći se da, prilikom sagledavanja stanja predoči i subjektivnu i objektivnu perspektivu i da

Kovač se ovoj knjizi, istina više uzgredno, u onoj mjeri u kojoj se to doticalo njegovog književnog rada i njega samog, u više navrata osvrtao na razvoj spomenutog stanja, odnosno na štetnost koju takvo stanje može imati za estetsku kvalitetu književnog djela.

AUTOPOETIKA, POETIKA, ETIKA:

Zbirka eseja »Europska trulež« nastala je u piščevoj zreloj stvaralačkoj dobi, nakon nekoliko zapaženih proznih knjiga, imala je nekoliko ponovljenih i dopunjenih izdanja, i može se ubrojiti među Kovačeva najznačajnija ostvarenja. Knjiga (u izradi ovog teksta konzultirali smo njeno drugo izdanje, objavljeno nakladi »Prosvete« iste godine kada i njeno prvo izdanje), koju otvara autobiografska i zatvara

stvarateljsku poetiku. U ovim kratkim zapisima, osvjedočeni prozaik predložava svoje poglede na svijet i književnost, osvrćući se na čitav spektar pitanja vezanih neposredno za nastajanje jednog proznog djela (odnos tradicionalnog i modernog i odnos prema tradicionalnom i modernom, na mjesto fabule u književnom djelu, na točku gledišta prilikom pisanja i dokumentaristički postupak), kao i za vanjske, uglavnom (dnevno)političke okolnosti u kojima djelo nastaje ili koje utiču na vrednovanje već napisanog djela (zabrane knjiga, tabu-teme, neka politička ili društvena događanja iz ne tako daleke prošlosti i odnos politike i književnosti). Knjiga posjeduje i mnoštvo biblijskih citata i citata iz domaće i svjetske knji-

nazove stvari njihovim pravim imenom, što ovoj knjizi, pored poetičke, odnosno autopoetičke, daje i etičku dimenziju. Primjetna je piščeva tendencija da se u cijeloj stvari ne postavi kao sudac, nego da tek predložči vlastita zapažanja, konstatira činjenice i iznese stav. Dakle, Kovačeva zbirka eseja »Europska trulež« predstavlja iskustveno štivo jednog velikog pisca, koje se u isto vrijeme može čitati kao vodič za pristup djelu njenog autora i kao vodič za književne naraštaje koji dolaze. Pri tom, tu nije riječ o pukom dijeljenju savjeta i uputa, nego bi se prije moglo reći da pisac predložava smjernice kojih se držao prilikom rada na prozi.

Ivan Stan

23. listopada u Katoličkoj crkvi se slavi spomendan na sv. Ivana Kapistrana

Propovjednik svih vremena

*U tridesetoj godini, 1416. godine, stupio je u franjevački red * Ljudi su ga često slušali pod vedrim nebom * Svetac je umro 23. listopada 1456. u Iloku, u Hrvatskoj, ali se njegovu grobu zameo trag*

Sv. Ivan se rodio 1386. godine u Capistranu, u talijanskoj pokrajini Abruzzo, u obitelji njemačkog podrijetla. Po papinom nalogu, kao jedan od najvećih pučkih propovjednika, obišao je pola Europe.

i zatražili od suca Ivana, da u ime grada pregovara s kraljem. Kad su njegovi pregovori postali bezuspješni, građani Peruge posumnjali su u Ivana i bacili ga u zatvor, gdje su mu za hranu davali samo kruh i vodu. Bilo je to 1413. godine, no Ivan se

Beču se još i danas može vidjeti vani izgrađena propovjedaonica s koje je veliki propovjednik propovijedao Božjem narodu. Kada je pošao u Češku, silni se propovjednik obratio mnoštvo husita, vrativši ih u krilo Katoličke crkve. Kapistran je revno sudjelovao i u borbi za oslobođenje kršćanskih krajeva od Turaka. Vrhunac tog nastojanja bijaše bitka koju je 1456. godine animirao kod tadašnjeg Grčkog Beograda (današnjeg Beograda), gdje je šačica junaka od 4.000 izvojevala pobjedu nad daleko nadmoćnijom vojskom sultana *Mehmeda II.*, osvajača, kod kojeg je izginulo 24.000 vojnika. Kapistran je prije bitke ugledao vatrenu streljicu s neba uperenu prema neprijatelju križa, a to je ulilo hrabrost i u njega i u kršćansku vojsku. Dva mjeseca nakon pobjede kod Beograda Ivan Kapistran je umro od kuge u Iloku te je vjerojatno pokopan u zajedničkoj grobnici, tako da mu se ne zna za grob. Iz života svetog Ivana Kapistrana jasno se vidi koliko dobrih posljedica može proizići iz križeva i patnje. Da nije bio onako pogođen patnjama vjerojatno nikad ne bi postao ono što je postao.

Priredila: Željka Vukov

Crkva sv. Ivana Kapistrana u Iloku

Pobjeda kršćanske vojske nad turskom vojskom kod Beograda 1456. velikim se dijelom ima pripisati njegovoj hrabrosti, zalaganju i žaru. Svetac je umro 23. listopada 1456. u Iloku, u Hrvatskoj, ali se njegovu grobu zameo trag. Poznati profesor *Franz Spirago* je opisao kako se mladi pravnik *Giovanni da Capestrano* odrekao ovoga svijeta. To je možda i najveća pouka iz njegova vrlo bogatog života pa ćemo se nastojati u to uživjeti.

ZEMALJSKA PROLAZNOST: Spirago piše da je sv. Ivan Kapistran jedan od najglasovitijih propovjednika svih vremena. Na Sveučilištu u Perugi studirao je pravo, te je postao doktor pravnih znanosti. Tadašnji napuljski kralj 1412. godine postavio je mladog doktora prava za suca u Perugi. Oženio se kćerkom najbogatijeg građana Peruge i tako se domogao velikog bogatstva, te mu je to otvorilo put do časti i blistave karijere, ali Bog je za njega odredio drugačije. Građani Peruge su se pobunili protiv kralja

u toj teškoj situaciji, punoj patnje, ponadao da će se kralj zauzeti za njega, ali od toga nije bilo ništa. Bio je ostavljen na cjedilu i duboko razočaran, predan u beznađe. Svemu tome je došao još jedan težak udarac, naime, njegova mlada žena, teško pogođena sudbinom svog muža, umrla je od žalosti. Pored svih nevolja koje su ga zadesile oduzeli su mu i svu njegovu imovinu, tada je mladi, iskušavani, čovjek brzo uvidio kako prolazi zemaljska sreća. Odlučio je da više neće čeznuti za zemaljskim častima i dobrima, nego čim bude slobodan krenuti drugim putem, te da će se odreći svijeta i samo Bogu služiti.

PROPOVIJEDNIK I BORAC: Obećanje je ispunio, te je u tridesetoj godini, 1416. godine, stupio u franjevački red. Brzo je postao propovjednik pokore, propovijedajući po Italiji, Austriji, Njemačkoj, Poljskoj, Mađarskoj, a došao je i u naše krajeve. Ljudi su ga slušali često pod vedrim nebom jer i najveće crkve bijahu premalene da prime silna mnoštva koja su željela slušati njegove propovijedi. U

Svi Sveti i Dušni dan

Prema kršćanskoj tradiciji, koju prihvaćaju i mnogi nekršćani, 1. i 2. studenoga, na Dan Svih Svetih i Dušni dan, vjernici se posebno sjećaju i u duhu povezuju sa svojim pokojnicima. Svetkovina Svih svetih, koju ćemo slaviti ovih dana, prigoda je u kojoj se ovom zemaljska Crkva sjeća mnoštva ljudi koji čine njezin proslavljeni dio u nebu, posebno onih koji nisu službeno proglašeni svetima ili blaženima. Svi Sveti i Dušni dan su dani kada se pojedinačno sjećamo onih koji su pred nama otišli u vječnost, posjećujući njihove grobove, uz paljenje svijeća, te molitvu za njihove duše.

Svetkovina Svih Svetih i Dušni dan

Zapaljena svijeća nad grobovima

Piše: vlč. dr. Andrija Kopilović

Prošla su vremena kada smo osvajali pravo na svoje svetinje, svoja groblja i svoje crkve. Prošla su vremena kada su nas obvezivali na obilazak grobova protivljenja i nauke kako nema vječnoga života. Prošla su vremena kada je dolazak na groblje bio praćen s herojstvom i ponosom. Pred nama su vremena u kojima nas više ne obavezuju niti prisiljavaju na grobljanske pohode ni ideologije, ni običaji, niti ljudski obziri, nego zov vlastite duše koja se ne može smiriti i bez te hrane

Pred nama je svetkovina Svih Svetih i Dušni dan. Dani osobite sabranosti i molitve. Sjećanja i slavljenja. Dan je osobitih čudnih susreta. U svom razmišljanju za ove dane došao sam do misli i tekstova koje s vama želim podijeliti. Ponajprije me uvijek napunja osobitom nadom i čudesnom ljubavlju tekst velikog »zanesenjaka« ljubavi, svetog *Franje Asiškog*, koji pjeva: »Hvaljen budi, Gospodine moj, zbog sestre nam Smrti tjelesne kojoj nijedan živi čovjek izmaknuti ne može! Jao onima što umiru u smrtnom grijehu. Blaženi koje snađe u tvojoj presvetoj volji, jer im druga smrt neće nauditi«, (Pjesma stvorova - Sveti Franjo Asiški).

Svake godine na Sve Svete i Dušni dan svjedoci smo najvećeg skupa na grobljima diljem svijeta. Toga dana svaki put iznova naša groblja kao da ožive. Presvučena u raskošno ruho najljepšeg cvijeća, okupana u moru tisuća svijeća, ona neodoljivo privlače. U čovjeku se bude najdublji osjećaji, naviru drage uspomene na osobe koje nas ostaviše i preseliše se ovamo. Htio ili ne htio, u toj prilici čovjek se sreće licem u lice sa svojim najvećim, zapravo jednim pravim problemom, s pitanjem smrti. Tu na groblju ona nas gleda u najrazličitijim oblicima: u onom nama još nekako shvatljivom odlasku starca, ali i u okrutnom gubitku mladog oca ili majke, tragičnom nestanku mladića ili djevojke, u preranom gubitku neke nam posebno drage osobe, što ostavlja nezacjeljivu ranu. Dolaze mi na pamet misli Ive Andrića, koji piše: »Kad dođe glas o mom svršetku, uzrujat će se na čas ljudi što stanuju u malim kućicama na jedan kat i s vrtom do ulice. I moj će spomen, u pričanjima zaprepastene čeljadi, još jednom proći ulicama, gdje je prohujalo moje djetinjstvo...

U Bogu je svršetak misli koja nam se gubi u očajan beskraj. Ne nosi nas vjetar kao lišće i ova gorka sreća da se leti nije smisao i svrha samoj sebi. Mi nismo atomi prašine koja se u oblacima bez cilja diže ljeti na drumovima, nego sićušni dijelovi beskonačnog mozaika kome ja ne mogu ni naslutiti smisao, oblik ni veličinu, ali u kom sam, evo našao svoje mjesto i stojim pobožno kao u hramu.«

VRIJEME VAGANJA NAŠE DUŠE: Koga će, kada i gdje uzrujati glas o mom svršetku koji mora doći kao što svanut mora - ne znam. Hoće li neki ljudi, nekada, negdje, na nekom groblju pet, deset, dvadeset, pedeset godina poslije moga sprovoda obilaziti moj grob - ne znam. Ali, znam ovo, da to može učiniti i osjećati, žaliti za pokojnikom i obilaziti grobove, samo živi čovjek. Od svih živih bića samo čovjek znađe i osjeća koliko je bogatstvo duše obilaziti grobove onih koje je volio. I samo ona bića koja nisu čovjek nemaju osjećaja ni duše za obilazak počivališta onih što ih zadužiše. Stoga su Svi Sveti i Dušni dan vrijeme vaganja naše duše kada se dobro izvažuje koliko jesmo ili nismo ljudi.

Prošla su vremena kada smo osvajali pravo na svoje svetinje, svoja groblja i svoje crkve. Prošla su vremena kada su nas obvezivali na obilazak grobova protivljenja i nauke kako nema vječnoga života. Prošla su vremena kada je dolazak na groblje bio praćen s herojstvom i ponosom. Pred nama su vremena u kojima nas više ne obavezuju niti prisiljavaju na grobljanske pohode ni ideologije, ni običaji, niti ljudski obziri, nego zov vlastite duše koja se ne može smiriti i bez te hrane. Taj glas grobova neće prestati zvati i dozivati, vikati sve do kletve svima onima što glume gluhe i nevine, a žive u hladnom gospodskom odmetništvu. Stoga

je doista težak usud naroda čija su groblja okićena jedino dračom i korovom i za Dan mrtvih, ne zbog samog zaboravljenog groblja, nego zbog narodne duše koja kad zaboravi korijene više ne diše nego uzdiše na bolesničkoj postelji duševnog ništavila. Zato je netko s grobljanskih oltara poručivao živima: »Dolazite na grobove svojih pokojnika s dušom, budite ovdje ispunjeni ponosom i živom vjetrorom da biste se s grobova vraćali s mirom!«

UNADI ZAPALJENA SVIJEĆA BOLJE BUDUĆNOSTI: A kada u narodu ili u čovjeku nestanu svi drugi porivi, običaja i samodokazivanja, ostane samo duša ili bezdušje koje se očituje u svim običnim danima. Toliki susreti na grobljima, molitva s poštovanjem, bili su vrela gdje se svačija duša napajala mirom što se samo tu mogao otkriti i pronaći. Molitva za pokojne slijedi u mjesecu studenom kada se iz dana u dan u misli spominju imena pokojnika za koje se moli. Obilazeći grobove pokojnika sjećamo se neke sretnije budućnosti, mnogih dragih nam pokojnih prijatelja bez kojih je ova zemlja nama tužnija i praznija, ponavljamo s *Andrićem* kako »sa svakim starcem i staricom umire jedna priča, a sa svakim svećenikom jedna čitava povijest«. Pred nama je u nadi zapaljena svijeća bolje budućnosti, jer znamo da su oni ispred nas otišli u blaženu vječnost koju mi tek slutimo i uz ovaj dokaz prolaznosti groblja najbolje osjećamo da život traje i dalje. Ponavljamo, sjećamo se, hranimo dušu sjećanjem i nadom i molimo: *Requiescant in pace* – počivali u miru!

Ustat ću toga dana, običi groblja, a onda navečer u Katedrali – bazilici svete Terezije uroniti u poruku skladbe neprolaznog Mozarta i moliti slušajući njegov Requiem. ■

Piše: Alojzije Stantić

Život salašara

Obiteljski zadružni život (III. dio)

Većinom je dioba zadruga obavljena na miran način.

*Kad je otac pristo na podilu,
onda su svi sinovi dobili tal (dio nasljedstva),
a čerima je pripala obično jedna trećina,
a digdi i manje od muškarčevog tala zemlje.*

Ko i u drugim obiteljima, i u zadrugama su med muškarcima i ženama podilili poslove ko će šta radit. O muškim poslovima di je »dida« vodio glavnu rič, muškarci su radili na njivi, u vinogradu, starali se o odranjivanju krupne živine, održavali zgrade i ogradu oko salaša i starali se o redu u ledini (zatavljen dio avlije) i guvnu (mjesto kabaste stočne hrane i prostirke). Kad će šta i koliko posijati el posaditi, to je odlučivo starešina i nadziro je druge kako se staradu oko odranjivanja litine.

Poslovi su med muškarcima najčešće bili podiljeni ko je šta većma volio radit. Muškarac koji je najvećma volio konje bio je kočijaš (koji se stara i radi s konjima), š njima je radio sve poslove s kolima, s kakim sermajom (pokretna imovina) el zemljodilskom mašinom na njivi. Govedar se staro oko odranjivanja marve, a ako su imali volove el i bivoie, volar se staro o njima, radio je š njima sve poslove koji su za ujarmljenu marvu. Podjednako su se starali o odranjivanju svinja i ovaca.

DIOBA POSLOVA: Muškarci su zajedno radili veće ratarske poslove, a ako je tribalo više rukivi pomagale su njim i žene, pa i veća dica. To je bilo kad su kopali kuruze, radili ris (ručnu žetvu), privrćali i kupili ditelnu el sino i otavu (drugi el posljednji otkos trave), žuljali (sjekli korov), kačovali (kidali zaperke s vinove loze) el brali vinograd i voće, pekli rakiju... Jedino su samo muškarci kosili trsku.

U odranjivanju živine pomagali su manja muška dica. Manji je ko svinjar čuvo svinje na ledini i strniki, a kad je naraso u čavrgana (momčić), ko govedar je napasivo marvu. Manja ženska dica pomagala su u odranjivanju pileža (perad), s prolića sređivali kvočke, odranjivali piliće, čuvala su guske, katkad i pučke (pure) na strniki. Žene su radile poslove reduša (žena koja obavlja kućne poslove) i stanarica (žena koja radi u dvorištu), a med njima je »majka« vodila glavnu rič, a kad nje nije bilo nju je odminila najstarija snaja.

Reduša i druge snaje i divojke koje su joj pomagale, podilili su se koja će kuvati ilo, koja zakuvavati i ispeći krov, i koja će raditi s mlikom. Svakog dana su kuvali užnu i za nju zakuvavali tisto za čorbu, za nasuvo (kuhano tijesto), a kad je došlo red pekli su ukiselo (kvasno) tisto. Užnu i večeru kuvali su u laciji (oveća prostorija za kuhanje hrane), zgotovljavale su je u velikim čupovima u užarenoj banja (krušnoj) peći, el

na banku (postolje ispred ognjišta), el u velikim kastronama (posuda iz ljevanog željeza) na sadžaku (metalni tronožac) na banku. Liti su kuvale u velikim loncima el na banku ispred peći, el u avliji na sadžaku u kastronama. Više reduša su se med sobom minjale posli nedilju dana, koja će bit glavna, a koje će joj pomagati. Divojke su se redale na svim poslovima da ga nauče prija neg se udome.

Gazdački salaš s kraja trideseti godina XX. vika

Ispeć krov bio je velik poso, pa još kad su kostirali i nadničare. Krov su pekle po potribi, a ima kad i svakog dana, nisu ga ili friškog već kad je odležo barem jedan dan. Znali su da je onda zdraviji, a i manje se ide.

Od dvadesetak i više muzara mliko su uskuvali koliko je tribalo. Najpre su ga poili friškog el ko kiselnu, a priostalo su usirili i poili ga ko friški sir el ga ostavljali u kačice i posli od njeg pravili tučen (traj-niji) sir.

Stanarice su podilile poslove na odranjivanje pileža, a kad je došlo vrime čupanja perja i kljukanje (tovljenje) gusaka, onda su njim pomagale i druge žene i divojke, pa čak i starija ženska dica. Kad su se nastarale oko pileža, očle su raditi u bašči na odranjivanju zeleniša (povrća). Oko tog je bilo posla svaki dan. Obično su ponediljkom prale košulje (rublje), a utorkom el sridom ji i poroljale (glačale). U većim obiteljima, di je bilo više žena, makar jedna je znala tkat na stanu (razboj za tkanje), a di je tušta čeljadi, tkalja je skoro svaki dan štogod tkala za svoju obitelj, al i drugima u zadrugi. Svaka se žena starala i o svojoj obitelji. Svima je krpila odiću, šila i štrikala koješta, starala se o odranjivanju dice.

Zajednički su pravile kuruzni kvas (za pečenje kruha), ostavljale ranu za zimu: mlatile gra, prale i sušile mak, pravile taranu, sušile voće, kuvale pekmez, ostavljale dunc (kompot), kiselile kupus, papriku i krastavce. Godišnje su barem jedared krečom umazale sve zgrade.

Majka se starala da med snajama i jetrovama ne bude razmirice, a ako ji je i bilo, ona je prisuđivala. Starala se da žive mirno i što složnije.

DIOBA ZADRUGE: Većinom je dioba zadruga obavljena na miran način. Kad je otac pristo na podilu, onda su svi sinovi dobili tal (dio nasljedstva), a čerima je pripala obično jedna trećina, a digdi i manje od muškarčevog tala zemlje. Kod diobe, u našem ataru obično je najstariji sin dodvorio oca i mater, zato je dobio malo veći tal, bilo u zemlji, el je talovo salaš, el kuću u varoši, dok su drugi sinovi roditeljima za života plaćali komenciju. Još za života, roditelji su se nastarali da svakom sinu ociguraje salaš kako bi svaki počeo obaško život. Toliko čeljadi i nisu mogli živiti na jednom mistu, pa su često, još dok su bili u zadrugi, većoj obitelji napravili obaško salaš, a u zadrugi zajedno radili zemlju, a naspram svog udila u radu dobivali su i dobit.

U zadrugi Gabrićevi iz Naćvina (Žednika) kad je otac ostario zapovido je najotresitiji sin. Jedan od sinova je izašao iz zadruge na nagovor supruge koja je unela velik tal. Dobili su svoj tal u živini, sermaju i rani, a zemlja je na nji pripisana kad su pripisivali zemlju i drugim sinovima.

Ko u svakoj obitelji, braća su se slagali al je u zadrugi katkad došlo i do razmirica koju su najčešće izazvale žene. Svaka snaja je nuz prćiju talovala i u zadrugu donela i zemlju. Podikoja je bila nezadovoljna kako gazduju, a najviše podilom zarade. Držala je da bi samostalnim životom obitelj bolje napridovala.

U zadrugi Gabrićevi iz Verušića otac je tripot odbio podilu, al je na kraju otac popušto. Kad su zadrugu podilili sinovi su dodvorili roditelje, a svaki je s pet lanaca zemlje hasnu dao na dvorbu.

Bilo je i takog da je otac prid smrti testamentom podilio zadrugu. Zabilužena je i podila da je otac svakom sinu dao tal zemlje da š njom gazduje, al podila je sprovedena u katastru posli smrti oca. U jednoj zadrugi su podilu zemlje sproveli u katastru, al je otac do smrti zadržao plodouživanje. ■

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (130.)

Hrvatsko proljeće

*Tito je isprva podržao hrvatsko vodstvo. Sve veći broj građana i ustanova, podržavajući hrvatsko vodstvo, uključivao se u nacionalni pokret * Hrvatsko proljeće je 1971. godine dobilo najveći zamah * U dnevnim i tjednim novinama sve se slobodnije govorilo o hrvatskim zahtjevima*

Piše: Zdenko Samaržija

Nakon Brijunskog plenuma 1966. godine oslabio je nadzor saveznih institucija nad republikama.

To je omogućilo veću slobodu izražavanja nezadovoljstva zbog gospodarske, političke i kulturne neravnopravnosti republika.

PREISPITIVANJE POLOŽAJA HRVATSKE: U Hrvatskoj su krajem 60-ih godina smijenjeni vodeći par-

Postupno se u tu raspravu uključuje sve veći broj intelektualaca i institucija što će dovesti do masovnog i demokratskog hrvatskog nacionalnog pokreta kasnije nazvanog hrvatskim proljećem.

SAVKA I MIKO: Komunističko vodstvo Hrvatske, predvođeno *Savkom Dabčević-Kučar* i *Mikom Tripalom*, tražilo je »politiku čistih računa«. Hrvatska je uz Sloveniju bila

Za ravnopravniji položaj Hrvatske zalagali su se sve širi narodni slojevi: demonstracije u Zagrebu

tijski dužnosnici. Najutjecajniji čovjek u Hrvatskoj i dalje je ostao *Vladimir Bakarić* koji je do svoje smrti 1983. godine obnašao najviše političke dužnosti, ali na političke položaje dolaze i mladi ljudi koji počinju preispitivati gospodarski i politički položaj Hrvatske u sklopu federacije

najrazvijenija republika SFRJ. Njezina industrija, posebice brodogradnja, metalurgija i elektroindustrija bila je usmjerena prema izvozu. Znatna novčana sredstva donosio je turizam.

Problem je nastao zbog raspodjele novca između saveznih i republičkih ustanova. Usto,

Moćni i u vrijeme reformatora: Vladimir Bakarić i Josip Broz Tito

već je dugo postojao problem saveznih ulaganja koja su uglavnom dijeljena prema političkim, a ne prema gospodarskim uvjetima. Hrvatsko je vodstvo željelo veću gospodarsku samostalnost, više novca pri raspodjeli i pravo da samo određuje kako će taj novac ulagati.

ODGOVOR: Težnja prema većoj samostalnosti nije se zadržala samo na gospodarstvu. Novinski članci potpredsjednika Savezne skupštine *Miloša Žanka* u kojima optužuje hrvatsko partijsko vodstvo za nacionalizam i razbijanje Jugoslavije, bili su povod za novi zamah hrvatskog proljeća.

Na sjednici Centralnog komiteta SKH jednoglasno je osuđen Žankov istup, ali i centralističke snage. Oblikovani su zahtjevi za cjelovitom demokratizacijom društva i preobrazbom gospodarskog sustava.

Tito je isprva podržao hrvatsko vodstvo. Sve veći broj građana i ustanova, podržavajući hrvatsko vodstvo, uključivao se

Predvodnica Hrvatskoga proljeća: Savka Dabčević-Kučar

u nacionalni pokret. Hrvatsko proljeće je 1971. godine dobilo najveći zamah. U dnevnim i tjednim novinama sve se slobodnije govorilo o hrvatskim zahtjevima. Osim kulturnih i znanstvenih ustanova, sve glasniju i odlučniju potporu hrvatskom političkom vodstvu davali su i Savez studenata i veliki broj građana. ■

Hrvatski tjednik

Hrvatski tjednik je izlazio od 16. travnja do 3. prosinca 1971. godine. Bio je glasilo intelektualaca okupljenih u Hrvatskom proljeću. Kao urednik i autor Hrvatskog tjednika istaknuo se književnik i političar *Vlado Gotovac*. Posljednji je broj zaplijenjen, a njegovo daljnje izlaženje zabranjeno.

Republika Srbija – Autonomna Pokrajina Vojvodina
POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE
21000 NOVI SAD
Bulevar Mihajla Pupina 16
Tel.: +381 21 487 4213, 421 444
Faks: +381 21 557 074

Temeljem čl. 3. Odluke o raspoređivanju proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine za dotacije etničkim zajednicama, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine raspisuje

NATJEČAJ

*za dodjelu sredstava organizacijama nacionalnih manjina u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini
za sufinansiranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranja manifestacija,
kao i nabave opreme i investicijska ulaganja u ukupnom iznosu od 3.500.000 dinara.*

Prijave na natječaj se podnose na srpkome jeziku ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, sa naznakom za koju namjenu se sredstva traže, u iznosima zaokruženim na tisuće dinara.

Rok za podnošenje prijava je 5. studeni 2006. godine.

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu, u prizemlju zgrade Izvršnog vijeća APV ili se poštom upućuju na adresu: Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, 21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 16. Prijave se podnose isključivo na natječajnim tiskanicama, koji se mogu dobiti u Tajništvu ili skinuti sa internet adrese: www.vojvodina.sr.gov.yu. Uz prijavu se obvezno podnosi i zvanični dokaz o otvorenom žiro-računu kod ovlaštene banke.

Na natječaj se mogu prijaviti jedino registrirane pravne osobe – organizacije i udruge nacionalnih manjina sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine.

Neće se razmatrati nepravovremene i nepotpune prijave (nepotpisane, sa nepopunjenim rubrikama, popunjene grafitnom olovkom i sl.), a nedostatak nije odstranjen ni u naknadnom roku, one koje nisu podnesene na odgovarajućoj tiskastici ili se ne odnose na natječajem predviđene namjene ili su podnesene od neovlaštenih osoba.

Korisnik se obvezuje da odobrena sredstva uporabi samo za namjene za koje su dodijeljena, a da neutrošena sredstva virtumanski vrati proračunu na odgovarajuću poziciju Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine. Korisnik se obvezuje da o utrošku dodijeljenih sredstava do kraja godine podnese izvješće.

Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine pridržava pravo od podnositelja prijave po potrebi zatražiti dodatnu dokumentaciju i informacije ili izaći na mjesto zbivanja, spojiti više istovjetnih ili sličnih zahtjeva, odnosno za dodjelu sredstava odrediti ispunjenje dodatnih uvjeta.

Rezultati natječaja se objavljuju na internetu. Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke. Protiv ovih diskrecijskih odluka Tajništva ne može se uložiti pravni lijek.

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

Film »Zmije u avionu«, režija: David R. Ellis

B-produkcija kao budućnost Hollywooda

Provjerite zašto svi kritičari, svjesni njegovih mana, daju pozitivne ocjene ovom filmu i zašto je ovo film sa najboljim odnosom uloženog i zaredenog novca u povijesti kinematografije poslije ostvarenja »Blair Witch – Projekat«. Kao što kaže reklamna parola filma: »Sjedite, opustite se i uživajte u letu«

Filmovi imaju svoj život. To ne znači da svaki film koji je »začet«, mora i da se »rodi«. Neki nikada ne vide više od mraka laboratorije, dok drugi sudbinu okončaju na nekoj jeftinoj talijanskoj »Muvioli«. Predviđena sudbina onih koji dožive makar jednu javnu projekciju ne mora se uvijek i ostvariti.

Obično u filmskim magazinima možemo naći gomilu tekstova o neuspjesima velikih hitova na blagajnama ili o lošim djelima autora »na dobrom glasu«, od kojih se mnogo očekuje. Sa druge strane malo je tekstova posvećenih uspjehu filmova kojima se nije predviđala blistava budućnost, a oni su je ipak zablistali punim sjajem.

NEOČEKIVANI USPJEH: Film hollywoodske B-produkcije »Zmije u avionu« u režiji malo poznatog *David R. Ellisa* sa *Samuel L. Jackson* svakako ulazi u grupu filmova od kojih nitko ništa nije očekivao, ali su oni razbili i publiku i kritiku. David Ellis možda i nije poznato ime, ali iza ovog čovjeka stoje godine rada u Hollywoodu. Radnja filma kao što možete pretpostaviti ima veze sa zmijama u avionu. Film se prvobitno zvao »South Pacific Flight 121«, da se ne bi previše otkrilo u naslovu, ali se netko ipak sjetio da je taj naslov pretjerano glup i iskorišten je originalni naslov scenarija. Specijalni agent *Neville Flynn* (*Samuel Jackson*) vodi svjedoka *Sean Jonesa* (*Nathan Phillips*) u L.A. sa Havaja kako bi ovaj svjedočio u parnici protiv mafijaša *Eddija Kima*. Međutim *Kim* avion kojim oni lete za L.A. napuni sa oko 450 zmija raznih »vrsta i ukusa«. Ovo komplicira planove protagonista i otvara dosta mogućnosti *Samuelu Jacksonu* da u jednoj od svojih najgorih uloga izgovori masu nepotrebnih replika. U daljnjem razvoju filmske priče poginut će mnogo ljudi na mnogo različitih načina, ali tu se zaustavljam kako ne bih pokvario »uživanje«.

Činjenica da je većinu radnog vijeka *David Ellis* proveo kao ka-

skader i asistent redatelja ide u prilog njegovoj anonimnosti. Kao redatelj, na svoj konto stavio je filmove kao što su »hitovi za jedan vikend« – »Posljednja ekskurzija 2« i »Mobitel«. Osim *Samuela Jacksona* u filmu glume TV glumci ili glumci s B liste (koji su na *imdb.com* navedeni pod imenima tipa *Nathan Phillips II*), ali ovo i jeste »B« film. Gluma je generalno razočarala, čak i majstor *Jackson* sa izuzecima u pojedinim trenucima izgleda kao da mjesečari ili da se dobro najeo. Svoju rolu fenomenalno je odradio *Flex Alexander* koji tumači ulogu hip hop zvijezde (koja neodoljivo podsjeća na *P. Diddyja*); obratite pozornost na detalje i iznenadit ćete se što je ovaj momak sve pružio.

IPAK FENOMENALAN: Pokraj loše glume dijalozi su u najmanju ruku smiješno napisani, a o originalnosti i logici cijele priče dalo bi se diskutirati... ali nije važno. I specijalni efekti su izuzetno loše urađeni. Prečesto se vidi da su u pitanju CGI ili gumene zmije, koje se ne ponašaju i ponekad ne kreću poput pravih zmija (za snimanje filma je i korišteno oko 220 različitih zmijskih vrsta). Ali ni to nije važno. Pokraj svih loših stvari koje su rečene o filmu on je ipak fenomenalan i pri tome ne mislim na vrhunski urađen marketing i prateći materijal – plakati (jedan od top 10

plakata svih vremena, po mojoj procjeni) i drugi materijali kao i fenomenalna internet prezentacija filma.

Film je specifičan i po tome što je u razvoju projekta izravno sudjelovala publika koja je na svom siteu obožavatelja davala prijedloge za pojedine dijelove scenarija i neke replike koje izgovara *Jackson*, za koje se poslije glasovalo - mnogo toga je i stavljeno u film. Ono na što također preporučam da obratite pažnju, je fenomenalna glazba koja nije karakteristična za filmove B produkcije.

Ovo je film za kino koji se gleda uz gomilu drugih ljudi, koji vrište i skaču po stolicama (vjerujte mi bilo je baš tako) i zato nemojte ga iznajmljivati na DVD-u, jer ćete se razočarati. Uz pravu kino publiku film će vam pružiti neviđen spoj straha i napetosti, a i uzbudljivu akciju u *Bruce Willis* stilu. Još ako se bojite zmija ili letenja ovo ja pravi film za vas. Uostalom provjerite sami zašto svi kritičari, iako svjesni njegovih mana, daju pozitivne ocjene ovom filmu i zašto je ovo film sa najboljim odnosom uloženog i zaredenog novca poslije filma »Blair Witch – Projekat« u povijesti kinematografije. Kao što kaže reklamna parola filma: »Sjedite, opustite se i uživajte u letu«.

M. Šokčić

Zahvala Bogu za plodove zemlje

Dani kruha

*»Šokačka grana« je u suradnji s osnovnom školom »Retfala« u Osijeku prošloga vikenda organizirala »Dane kruha 2006.« * »Blagovanje kruha i krušnih proizvoda nasušna je potreba svakoga čovjeka, a potrebno je i sjetiti se zahvalnosti Bogu za darove i kruh naš svagdašnji i zato danas blagoslivljamo ovaj kruh i plodove zemlje i molimo se Bogu da primi našu zahvalnost za sve što nam je darivao«, rekao je prigodom blagoslova kruha vlč. Pavao Vukovac*

»Šokačka grana« je u suradnji s osnovnom školom »Retfala« u Osijeku prošloga vikenda organizirala »Dane kruha 2006.«, te su ponizno zahvalili Bogu za plodove zemlje u nazočnosti brojnih posjetitelja, građana Retfale, učenika i njihovih roditelja. Prostrano je predvorje ove škole bilo ispunjeno različitim plodinama i ukrašeno šokačkim rukotvorinama a prigodni su program osmislili učenici i njihovi učitelji, te muška pjevačka skupina »Šokci« i tamburaški sastav »Šokačka duša«, a svojom su nazočnošću pridonijeli »Belje« d.d. i najveći proizvođač kruha i peciva u Slavoniji, »Kruna«.

»Blagovanje kruha i krušnih proizvoda nasušna je potreba svakoga čovjeka, a potrebno je i sjetiti se zahvalnosti Bogu za darove i kruh naš svagdašnji i zato danas blagoslivljamo ovaj kruh i plodove zemlje i molimo se Bogu da primi našu zahvalnost za sve što nam je darivao. Potrebno je to raditi češće, a mi vjernici to radimo slaveći euharistiju, a moram vas podsjetiti na tvrdnju ruskog pisca *Turgenjeva*, koji je zabilježio: dobrota i zahvalnost dvije su dame koje rijetko susrećemo u našem životu«, rekao je prigodom blagoslova kruha vlč.

Pavao Vukovac, župnik župe Uzvišenja sv. Križa u Retfali.

ČEŠĆE REĆI HVALA: »Mi vjernici i kršćani moramo znati što češće reći hvala, izražavajući zahvalnost Bogu, zahvalnost roditeljima i starijima općenito, braći i sestrama. Uistinu, ponekad znamo biti zahvalni i za nekakvu sitnicu, djeca za bombone ili čokoladu, a stariji za cigaretu ili čašicu pića, a doista bi trebali svakodnevno zahvaljivati Bogu, za zdravlje, za sve što nam je darivao, a ta zahvalnost često zna izostati. A podsjetit ću Vas što je rekao sv. Jakov: svaka zraka sunca, svaka kap kiše, svaki udisaj zraka i svaki zalogaj kruha, sve su to darovi stvoritelja«, naglasio je vlč. Pavo.

»Ja sam iznimno sretna da je Šokačka grana baš našoj školi ponudila ovu divnu suradnju, jer šokaštvo je nešto uz što sam odrastala i što je njegovano i u mojoj obitelji, a danas nam je i vlč. Pavo rekao da moramo voljeti svoje kako bi poštovali tuđe, istaknula je ravnateljica škole Blaženka Jelaš. U našoj smo školi čitav ovaj tjedan posvetili kruhu i plodovima zemlje, a danas smo imali integriranu nastavu na temu kruha, a večeras se posjetiteljima predstavio naš učenički zbor, recitatori I i III razreda, lutkarska sekcija i učenici VII razreda a posebno nam je drago da je naš program upotpunila Šokačka grana, i ja vjerujem da je ovo samo početak jedne dugoročnije i još plodnije suradnje. Meni je drago da se potvrđuje da suradnja koju uspostavimo za Dane kruha traje i razvija se. Tako smo prošle godine baš tom prigodom uspostavili suradnju s našim Šokcima i Bunjevcima u Somboru, Sonti i Subotici u Vojvodini, te Mohaču i Peču u Mađarskoj, i ta suradnja već daje prve rezultate, a evo večeras smo u ovom prelijepo uređenom prostoru osnovne škole »Retfala«, s ovim divnim ljudima i njihovim učenicima, i vjerujem da će i ova suradnja trajati na obostranu korist, rekla je Vera Erl, predsjednica udruge »Šokačka grana«.

ŠOKAČKI ŠTIH: »Naša udruga i djeluje na području Retfale, i kako sam naglasila otvarajući ovu manifestaciju, pokrećemo projekt Šokački suveniri, a upravo tu želimo angažirati i mlade, ali i njihove

roditelje, a voditeljica je projekta poznata dizajnerica *Jelena Havelka*, za koju mogu reći da je kreirala odoru za Papu, pa ako je mogla dizajnirati za svetoga oca, vjerujem da će naći i neka originalna rješenja za nas Šokce. Blagovanju kruha i drugih plodova zemlje mi smo večeras dali jedan šokački stih, i kroz ovo lijepo ruho naših snaša i naših Šokaca, i kroz nastup samičara *Franje Verića*, muške pjevačke skupine »Šokci« i naših tamburaša, »Šokačke duše«, koji su duša naše udruge, a sva ova mladost nam je dobrodošla i oni su zaloga da će Šokačka grana trajati i granati se«, istaknula je Vera Erl.

»Pogledajte ova ukrašena zaprežna kola, pogledajte ove peškire, ručnike ili otarke, kako to već nazivamo u različitim dijelovima Šokadije, pogledajte ove kolače i sla-

stice, sve je to djelo naših snaša i ja im od sveg srca zahvaljujem, rekao je *Iva Živić*, ravnatelj osnovne škole »Franje Krežme« u Osijeku. Raduje me da smo večeras uspostavili suradnju sa školom u Retfali, jer tu sam radio punih devet godina, a ova zaprežna kola sam ja pokloni ovoj školi, da djeca vide kako se nekada prometovalo. Ovo su nam drugi Dani kruha i uvjeren sam da će svaki sljedeći biti i ljepši i bogatiji«.

DOMAĆI KRUH: Snaša *Ljubica Domaćinović* za tu je prigodu mijesila domaći kruh.

»Ovo je tijesto od pet kila brašna, a koristila sam domaći kvas prema receptu moje bake. Soli dodajem nekoliko prstohvata, već prema ukusu, a što se vode tiče, ne mogu vam reći nekakvu mjeru, jednostavno vode dodajem koliko brašno primi. Kada zamijesim, ostavim da se dignu a onda ložim vatra u krušnoj peći, jednu dvije dobre vatre. Poslije premijesim i razdijelim tijesto, ali kruh ne oblikujem u obliku vekne već tri velika okrugla kruha, starovinski, kako bi se reklo, a dio ostavim za nekoliko lepinja. Prvo u furunu stavljam lepinje, i peku se 15 – 20 minuta, a onda stavim kruh da se peče, i to ako su manji, oko sat i pol, a ako

je veći i do dva sata. Evo, probajte, vrlo je ukusan«.

Kume, *Magdalena Marukić* i *Katica Haman*, obje djevojački *Kovanović* i obje rodnom iz Soljani, donijele su slasne kiflice, listariće, pogaču i par fela slatkih kolača.

»Donijele smo i ručnike i astalnike da ovaj prostor uredimo po šokački«, kaže Katica.

»Ovaj ručnik je star više od 150 godina

i dobila ga je moja baka kad se udavala, to je tkano platno, ručno radene šlinge a motiv na vezu je hrvatski grb i još piše Bog i Hrvati. I ovo ruho na meni je šokačko, oplećak šlingani i tkanica a na glavi vunena marama, a oko vrata dukati a tu je i šokački broš, a sve to govori da sam urbano-ruralna Šokica«, kaže Magdalena.

Slavko Žebić

Donacija hrvatskim odjelima u osnovnim školama u subotičkoj općini

»Krillati momak« za svakog đaka

Knjigu Balinta Vujkova »Krillati momak«, koju je ove godine izdala Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«, od sada će moći istovremeno čitati svaki učenik koji u nižim razredima nastavu pohađa na hrvatskome jeziku.

Naime, ovu je knjigu knjižnicama u svakoj osnovnoj školi, u kojoj se nastava izvodi na hrvatskome jeziku, darovao nakladnik

– NIU »Hrvatska riječ«. Donacija je omogućena sredstvima Vlade Republike Hrvatske, a po natječaju HNV-a iz srpnja ove godine. Knjige je ravnateljima pet osnovnih škola u petak 20. listopada uručio direktor NIU »Hrvatska riječ« Zvonimir Perušić. Svaka je škola dobila onoliko primjeraka knjige koliko trenutačno ima učenika u hrvatskim odjelima.

T. P.

Školske knjižnice obogaćene knjigama za svakog đaka hrvatskih odjela

Obiteljski tradicional

Nedjeljni ručak

U mnogim domovima središnji obrok posljednjeg dana u tjednu predstavlja priliku za okup svih članova obitelji

Piše: Dražen Prčić

Zivot suvremenog doba izbrisao je mnoge navike, jer je nametnuti tjedni radni tempo uskratio brojne mogućnosti koje su bile dostupne nekadašnjim znatno sporijim ritmom. Uslijed brojnih radnih, školskih i inih obveza mnoge obitelji tijekom angažiranih dana u nedjelji jednostavno nemaju ni vremena ni prilike sjesti skupa za stol, eventualno možda za večernji obrok. Ali središnji obrok posljednjeg dana u tjednu, nedjeljni ručak idealna je prigoda za okupljanje i objedovanje u krugu svih članova uže ili šire obitelji.

TRADICIJA: U starijim vremenima, u »redovnim« kućama se znalo. Nedjeljni ručak

je morao biti služen točno u podne, još preciznije, juha (obvezatno zlatna) se morala »pušiti« u tanjuru ispred glave kuće. Mnoge domaćinske kuće zadržale su i danas isti običaj ranog termina za nedjeljno objedovanje, ali se velika većina ipak »modernizirala« pomjerajući vrijeme objedovanja za kasnije sate. Vremena su druga, subotom navečer se zna izaći do kasnijih sati, na koncu to je i jedina prilika tijekom tjedna, nedjeljom ujutro se voli i dulje spavati, vjernici odlaze na misu i tehnički premalo je vremena za spravljanje kompletnog objeda prije 13, 14 ili čak 15h istoga dana. Osim ukoliko ne idete kod nekog

na ručak (najuža rodbina) ili pak netko od starijih ukućana (bake, tetke) ne obavljaju taj »posao« u vašem domu. Ipak, bilo da počinje u podne ili koji sat kasnije, nedjeljni ručak ne gubi nimalo na svojoj važnosti i bitnosti u svijesti svih onih koje se u zakazano vrijeme nađu za trpezom. Trpezom koja toga dana, gotovo obvezatno, biva ispunjena bogatijim sadržajima prehranbenih artikala, uz, također neizbježni, ozbiljniji desert na koncu cijelog tradicionalnog objednog rituala. Glede gastronomske ponude na stolu i izbora ponuđenog menija, oni isključivo ovise o afinitetima ukućana, te određenim navikama u jelu i prehrani. Kada

su u pitanju »tradicionalisti« tada nema puno mudrovanja jer na meniju se mora naći domaća juha, kuhano meso kao prilog, potom pečeno po volji uz određeni garnirung, salata i, domaći kolač. Kod »modernista« ukoliko objeduju doma, a ne izaberu jednostavnije rješenje izlaska negdje vani na ručak, sastav nedjeljnog menija zna se znakovito razlikovati, prije svega od prehranbenih afiniteta i stavova glede same ishrane. Ukoliko je netko na dijeti ili je možda vegetarijanac, onda će na stolu dominirati hrana biljnog podrijetla. Ako se pak nedjeljnim objedom ne želi opteretiti trbuh, zbog primjerice već dogovorenih rekreacijskih aktivnosti tijekom prijedpodneva, onda čest izbor zna biti laganija mediteranska kuhinja s ribom ili tjesteninom u ponudi. Opet,

u potpunoj krajnosti postoje kuće koje se za ovaj objed konzumiraju velike količine čistog mesa (bilo koje vrste) u želji da nadoknade brze i »nekvalitetne« obroke tijekom radnog tjedna. O ukusima se ne diskutira...

POST FESTUM: Bilo da su u pitanju tradicionalisti ili modernisti, mesojedi ili biljojedi, dijetalci ili vegetarijanci, svima njima nedjeljni ručak predstavlja mnogo više od klasičnog središnjeg dnevnog objeda. Zajedništvo za stolom, u okupu svih bližnjih, mnogo je vrednije i značajnije od pukog popunjavanja praznog trbuha. Tradicija je tu da to sačuva! ■

Oliver Mlakar, voditelj »Kviskoteke«

Kviskov povratak

Odnedavno možete ponovno gledati ovaj popularni kviz na programu Nove tv

Razgovor vodio: Dražen Prčić

pojavi mnogi glasovi s pitanjem: »Zašto se to više ne emitira?«. I tako se već godinama kombiniralo u svezi povratka ovog kviza na male ekrane i kada su se sve »kockice posložile« započela je nova sezona.

► **Za one malo mlade mogli biste pojasniti fenomen ovog nekad iznimno popularnog kviza.**

Prema statističkim pokazateljima »Kviskoteka« je bila najgledanija televizijska emisija u vrijeme svoga prikazivanja, a »išla« je neprekidno više od deset godina. Autor cijelog projekta je *Lazo Goluža*, koji je sa svojim suradnicima uspio kreirati, po mnogima, najinteresantniji kviz za prave majstore znanja.

► **U vrijeme svojeg prvobitnog emitiranja kviz je rađen bez brojnih, danas dostupnih, tehničkih pomagala, poput primjerice računarske tehnologije. Kako sve to danas izgleda Vama za voditeljskim pultom i je li vam danas lakše ili teže raditi?**

Na neki način mi jest lakše raditi, ali ja sam vam ipak »stara škola« i uvijek u meni postoji želja da u ruci imam neki papir na kojemu je sve lijepo napisano. Ali danas se jednostavno moramo osloniti na računare, na suvremenu animaciju, elektroniku i shodno tome trendu i kviz je morao doživjeti stanovite promjene. Ipak držim kako »Kviskoteka« ne robuje pretjerano tehni.

► **Kako biste ocijenili prošlost**

i sadašnjost »Kviskoteke«?

U biti ne vidim neke značajnije promjene, osim navedenih tehničkih inovacija i moderniziranog »Kviska«, koji sada recimo napravljen od pleksiglasa.

► **Prema zamišljenoj shemi u emisijama se pojavljuju i stari natjecatelji, a nastup nekadašnjeg šampiona Roberta Pauletića ponovno je sve zasjenio, potvrđujući kako u ovaj kviz dolaze natjecatelji koji zbilja puno znaju.**

»Kviskoteku« je oduvijek krasi reputacija kviza u koji dolaze isključivo oni koje nešto znaju i, za razliku od drugih kvizova i svojevrstnih igara na sreću, ovdje ljudi nikada nisu dolazili u situaciju da ispadnu glupi pred velikim televizijskim auditorijem. Ovdje se to ne može niti dogoditi jer natjecatelji prije ulaska u konkurenciju pred kamerama moraju proći dosta testiranja i oni koji sve to s uspjehom prođu zbilja imaju velikog znanja.

► **Kako je zamišljen ovosezonski serijal?**

Previđeno je 39 izlučnih emisija uz veliko finale na koncu kviza, koje bi se trebalo emitirati negdje pred samo ljeto.

► **Iako nam to u potpunosti ne smijete otkriti, ipak možete li nam najaviti nove genijalce i veliku paradu znanja?**

Dosada su emitirane tri emisije, a snimljeno ih je dvanaest i mogu samo toliko kazati da će publika imati prilike vidjeti zbilja velike majstore znanja.

Poslije dugogodišnje stanke, na radost svih njezinih vjernih gledatelja, odnedavno se na programu Nove tv ponovno može gledati najpopularniji kviz nekadašnje zajedničke države. Uz vrsne natjecatelje, stvarne znalce kojima ne trebaju ponudeni točni odgovori, nezaobilazno lice i svojevrstan zaštitni znak

ovog kviz showa predstavlja njegov voditelj *Oliver Mlakar*, po mnogima najbolji hrvatski voditelj njenog televizijskog doba.

► **Kako je uopće došlo do ideje o povratku »Kviskoteke« na male ekrane?**

Ta ideja je već dugo tinjala, u biti još otkako je »Kviskoteka« prestala s emitiranjem, jer su se

Odgoj pasa

Uz voditeljski posao, Oliver Mlakar godinama se bavi i odgojem pasmine patuljastih šnaučera i svoje slobodno vrijeme najradije provodi u njihovom brojnom društvu.

V I J E S T I

Rukomet

Poraz u Rusiji

Rukometaši Zagreba poraženi su na gostovanju u Rusiji u četvrtom susretu svoje skupine Euroliige. Čehovski Medvjedi revanširali su se za poraz u Zagrebu (29-24), ali je unatoč izgubljenom susretu Zagreb ostao u prednosti nad izravnim rivalom za plasman u daljnje natjecanje obzirom na bolji učinak na domaćem parketu (26-19). U sljedećem kolu u Zagreb stiže prvi favorit skupine njemački Flensburg.

Vaterpolo

Ždrijeb za SP

Hrvatska vaterpolska reprezentacije igrat će na sljedećem Svjetskom prvenstvu (Melbourne, 17. ožujka – 1. travnja) u B skupini sa domaćom selekcijom, još uvijek nepoznatim predstavnikom Afrike i pobjednikom američkih kvalifikacija. Pobjednik skupine izravno ulazi u polufinale, dok će drugoplasirana momčad izboriti plasman u četvrtfinale. Momčad Srbije igrat će u Skupini A skupa sa Italijom, Njemačkom i drugoplasiranom reprezentacijom iz azijskih kvalifikacija.

NLB ABA liga

Bosna – Cibona 88:83
Olimpija – Hemofarm 68:73
Domžale – Zadar 83:76
C. zvezda – Široki 98:69
Split – Partizan 76:86
FMP – Budućnost 88:83
Zagreb – Slovan 65:60

Tablica: Partizan 11, FMP 11, Hemofarm 11, C. zvezda 10, Cibona 10, Zagreb 10, Olimpija 9, Budućnost 8, Zadar 8, Split 8, Bosna 8, Domžale 8, Široki 7, Slovan 7

HNL

11. kolo, 21. listopada

Hajduk – Pula 2:0
Osijek – Dinamo 0:4
Varteks – Šibenik 2:1
Zagreb – Cibalia 3:0
Rijeka – Međimurje 1:3
Kamen I. – Slaven B. 1:3

Tablica: Dinamo 28 (-1), Hajduk 28, Varteks 19, Međimurje 18, Zagreb 16, Slaven B. 15, Šibenik 15, Pula 14, Osijek 13, Rijeka 10, Kamen I. 7, Cibalia 6

Gimnastika

Seligman osmi

Najbolji hrvatski gimnastičar, Osječanin *Robert Seligman* ostvario je veliki uspjeh plasmanom i osvajanjem 8. mjesta u finalu discipline konj s hvataljkama na Svjetskom prvenstvu u danskom Aarhusu.

Tenis

I dalje u igri za Masters

Unatoč slabom nastupu na turniru Masters serije u Madridu, *Ivan Ljubičić* i *Mario Ančić* i dalje su u igri za nastup na završenom natjecanju osam najboljih tenisača svijeta. Istina »Ljubo« je ipak bliži, dok Mario treba napraviti dva odlična rezultata na posljednja dva natjecanja želi li naći svoje ime na popisu za Šangaj.

HARD DISKOVI OD 2,5 TERABAJTA?

Ako uspije u svojim pokusima, Seagate će uskoro ponuditi hard diskove od više terabajta (TB). Seagate je u laboratorijima postigao zavidne rezultate u gustoći zapisa, korištenjem sada već standardnog perpedikularnog »slaganja«.

Uspjeli su »zbiti« čak 421 GB po četvornom inču, što će dovesti do hard diskova kapacitete do 500 GB za laptope (2,5-inčni), kao i klasične hard diskove kapacitete do 2,5 TB. U sferi minijaturnih HDD-ova (veličine 1 do 1,8 inča) ovi rezultati će dovesti do kapacitete od 275 GB. Seagate je također naveo da još uvijek istražuju tehniku HAMR snimanja i da će ona omogućiti kapacitet od 50 TB po četvornom inču, kada se jednog liepog dana nađe u prodaji.

VATROSTALNE NAVLAKE

Kako nam iz Velike Britanije poručuje firma Wrappers, korisnicima laptopova potrebne su vatrostalne navlake. Naime, ova tvrtka prodaje navlake za laptop koje su otporne na požar (točnije vatru). Učestale havarije s baterijama u ovoj klasi računala dale su ideju da se ovakvo što napravi. Jako lijepog dizajna, ovi »džepovi« se cijene 30 eura, a ako želite svoje inicijale na njima, izdvojiti ćete dodatna 4 eura. Ako gori, neka gori bez sopstvenika.

PULSATING SPHERE SPEAKER

Nogometne lopte na stalcima nisu ništa drugo nego novi zvučnici iz JVC-ja. Lopte su promjera od 10 centimetara, sa specijalnim membranama u svakom od dvanaest petokutova, a zvuk koji proizvode vi-

bracijom širi se u svim smjerovima. JVC radi na razvoju ovakvih zvučnika još od 1967. godine kada je prva verzija ugledala svjetlo dana. Premijera ovih zvučnika predviđena je za prvu polovinu sljedeće godine, a za sada nema informacija o cijeni.

NOVA VERZIJA REBEL-A

Canon je izbacio novu verziju najpopularnijeg DSLR digitalca na svijetu poznatog pod imenom Rebel Canon EOS 400 D (službeni naziv) unaprijeđen je u svim segmentima. Sada ima rezoluciju od 10 megapiksela, 2,5 inča veliki displej i nekoliko novih tehnologija, poput SelfCleaning Sensor Unitanta kojime filter vibrira i time eliminira fine čestice prašine. Čišćenje se može obaviti i ručno iz menija, a traje oko jedne sekunde. U novom meniju naći ćete ISO vrijednosti do 1600. Podržani tipovi kartica su CF I i II. Početna cijena ide od 700 dolara za najslabiju verziju pa sve do 900 za najjaču.

PQI U510 CARD DRIVE

Kućište je izrađeno od legure aluminijuma, dimenzija sličnih kreditnim karticama (85 x 54 x 3 mm) i težine samo 20 grama. To je novi PQI-jev USB disk kapaciteta do 16 GB. Kači se na USB 2.0 port putem tanke »vrpce«. PQI je posebno obratio pozornost na sigurnost koja ima nekoliko razina. Prvi je PC-Lock - zaključavanje računala ako se on ne koristi neko duže vrijeme. Slijedi Zipper-locker, program za kriptiranje podataka, a uz uređaj stižu i programi Mobile Doc, Mobile Browser, Mobile Email i Sync Center radi lakšeg komuniciranja i korištenja na raznim uređajima i sustavima.

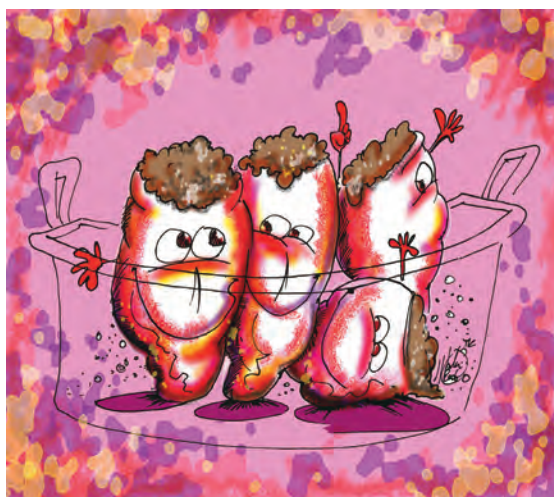
Priređuje: Siniša Jurić

GASTRONOMSKI KUTAK

Filovane paprike

Sastojci:

10-12 paprika babura
½ kg svinjskog mesa
½ kg neke druge vrste mesa,
junetine, ćuretine
malo sušene slanine ili šunke
2 glavice luka srednje veličine
malo riže (pola šalice)
1 cijelo jaje
½ litre kuhane rajčice
2 kašike mljevene crvene paprike
soli i bibera po okusu

Samljevenom mesu dodati kosani luk, sol, biber, mljevenu papriku, opranu rižu i jedno cijelo jaje.

Masu dobro izmiješati i njome puniti paprike koje smo prethodno očistili od sjemena. Filovane paprike ređati u dublji sud te na kraju podliti vodom i kuhanom rajčicom tako da paprike budu potpuno potopljene. Između paprika naređati malo sušene slanine ili šunke. Kuhati na laganoj vatri oko sat i pol. Po ukusu, pri kraju kuhanja možemo dodati laganu zapršku od 2 kašike brašna.

Odlazak velikana

Umirovljeni Schumacher

U 37. godini života, nakon 16 sezona u Formuli 1, najbolji vozač svih vremena odlučio je povući se iz najbrže svjetske karavane

Piše: Dražen Prčić

Posljednja utrka aktualne sezone (2005.-06.), vožena prošle nedjelje za VN Brazila na stazi Carlos Pace, držala je neizvjesnost borbe za novog svjetskog prvaka do samog njenog kraja i tako na najljepši mogući način obilježila posljednji nastup najvećeg i najboljeg pilota svih vremena. *Michaela Schumachera*. Veličanstveni Nijemac imao je teoretske šanse za osvajanje svog osmog naslova, ali je, na koncu, ipak u mirovinu otišao s impresivnih sedam naslova osvojenih u šesnaest sezona najbrže svjetske karavane. U svojoj 37. godini iz bolida je posljednji puta izašao u nedjelju 22. listopada, osvojivši četvrto mjesto i posljednjih pet poena, što mu je konačnom redoslijedu bilo dovoljno za naslov doprvaka u sezoni 2005.-06.

IMPRESIVNA KARIJERA: Rođen 3. siječnja 1969. godine nedaleko od Kölna (Njemačka), a već u dobi od samo šest godina uspio je pobijediti u natjecanju kartinga i navijestiti veliki šampionski potencijal. S osamnaest godina (1987.) postao je njemački i europski prvak u kartingu i na određeni način njegova vozačka sudbina je bila određena. Osvajanjem naslova u natjecanju Formule 3 (1990.) u sljedećoj sezoni

(1991.) dobio je priliku debitirati na velikoj sceni Formule 1 vozeći svoju prvu utrku na stazi Spa (Belgija) za momčad Jordana. Njegov veliki potencijal odmah je bio uočen od strane momčadi Benettona, koja ga je uzela već sljedeće sezone i za koju je ostvario svoju prvu pobjedu u F1 karijeri, simbolično, upravo na istoj stazi. U momčadi talijanskog tekstilnog magnata u sljedeće četiri godine ostvario je impresivnu nisku od 18 osvojenih utrka i već 1994. godine stigao do prvog naslova prvaka Formule 1. Titulu je obranio i sljedeće 1995. godine postavši najmlađi vozač u povijesti kojemu je to uspjelo. Prelaskom u redove Ferrarija (1996.) započinje Schumacher era u kojoj je najpoznatijoj svjetskoj automobilskoj »štali« donio pet naslova u razdoblju od 2000-2004. godine, apsolutno dominirajući na brojnim utrkama. Posebno impresivni su njegovi rezultati u sezonama 2002. – 11 pobjeda u 17 utrka i 2004. – 13 pobjeda u 18 utrka. Na koncu svoje blistave šampionske karijere »Schummi« podvukao crtu na fenomenalnom 91 pobjedom iz 250 Grand Prix startova, te također vrijednih 68 Pole pozicija (start s prve pozicije nakon najboljeg vremena na treningu).

MARKETING: Uz košarkaša Jordana,

svog imenjaka Michaela, Schumacher spada u dva najveća sportsko-marketingška imena suvremenog svijeta, jer njegovi vrhunski rezultati otvaraju idealne kombinacije za brojne promotivne aktivnosti. Naravno marketingški angažman donosi i ogromnu zaradu, govori se o čak 100 milijuna \$ na godinu, ali pritom »Schummi« redovito donira pozamašne iznose u dobrotvorne svrhe (10 milijuna \$ za žrtve tsunamija), i uvijek se odaziva pozivima za sudjelovanje u sličnim akcijama. Odlaskom u natjecateljsku mirovinu zasigurno neće prestati marketingški angažmani i aktivnosti velikog šampiona Formule 1, jer još dugo će svaki njegov nastup u javnosti i svijetu automobilske sporta biti pod velikim povećalom javnosti. Stoga ne čudi najnovija ponuda *Audija*, da za iznos od 12,5 milijuna \$ nastupi u njihovom automobilu u legendarnoj utrci 24 sata Le Mansa. Bilo kako bilo, nastavi li voziti neke druge utrke ili se možda, poput mnogih odlazećih velikana, predomisli i ponovno vrati na stazu Formule 1, Michael Schumacher je zlatnim slovima ispisao svoje ime u povijesti najatraktivnije discipline automobilske sporta. I to sedam puta!

Auf wiedersehn, Schummi!

Mali maratonci

Marija i Ivan stigli na cilj

*Poslije pet dana i pretrčanih 105 km, u ponedjeljak 23. listopada
»subotički tandem« utrčao je u Budimpeštu*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Protekloga tjedna, točnije od 19. do 23. listopada održana je tradicionalna, 17. po redu, utrka Beč-Bratislava-Budimpešta, na kojoj štafetno trče brojni natjecatelji iz zemalja u okruženju. Među gotovo 3.000 natjecatelja ove godine su trčali i *Marija Ivković Ivandekić* (12), te *Ivan Vaci* (13) učenici OŠ »Matko Vuković« iz Subotice, uspješno završivši svoju trkaću zadaću. Svoje, još uvijek svježije, dojmove, s ove velike međunarod-

ne utrke, iznose ekskluzivno za Hrvatsku riječ.

► **O kakvoj se zapravo utrci radi i na koji način se trče svakodnevne dionice?**

Marija i Ivan: U pitanju je međunarodna utrka Beč-Bratislava-Budimpešta, koja svojoj rutom prolazi kroz ove tri prijestolnice i na kojoj svake godine sudjeluje veliki broj trkača. Na ovoj utrci se prakticira tzv. štafetno trčanje što znači da se svakoga dana istrči određena zadana

dionica, konkretno 21 km dnevno za manje od dva sata.

► **Jeste li uspjeli izvršiti svoju trkaću zadaću?**

Marija i Ivan: Uspjeli smo, istina u početku je bilo teško, ali je iz dana u dan već bilo sve lakše izdržati predviđenu kilometražu. Najteže je bio posljednjeg dana, zadnjih deset kilometara uzbrdo prilikom ulaska u Budimpeštu.

► **Obzirom da se radi o višednevnoj i vrlo zahtjevnoj utrci, gdje ste noćili tijekom njezinog trajanja?**

Marija i Ivan: Prvi dan smo noćili u Sopronu (Mađarska), potom u Bratislavi (Slovačka), Gyoru, Tati i pred Budimpeštom (Mađarska). U trenucima odmora, nakon istrčanih dionica, imali smo prilike za brojne zabavne aktivnosti poput druženja, kupanja u bazenima i sl.

► **Kakav je osjećaj trčati jednu maratonsku utrku?**

Marija i Ivan: Osjećaj je lijep, jer uz užitak trčanja sve vrijeme se moramo boriti i sa samim sobom, posebice kada nastupe trenuci krize i umora.

► **Koliko dugo se bavite trčanjem?**

Marija: Ovom sportskom disciplinom se bavim već 2,5 godine i dosada sam već istrčala nekoliko utrka na duže kilometarske staze.

Ivan: U trčanju sam još uvijek nov, jer sam tek nedavno počeo ozbiljnije trčati. Inače treniram tenis i trčanje mi predstavlja dodatnu kondicijsku aktivnost.

► **Što ste osjećali kada ste prošli ciljom ravninom na završetku utrke u Budimpešti?**

Marija i Ivan: Posljednjeg dana utrke na stazi je bilo više od 1.000 trkača, u cijeloj utrci i svih 3.000, i zbilja je bio veliki doživljaj utrčati u cilj ove velike međunarodne utrke. Istrčati zadane dionice, u tri velika europska grada, ispuniti trkaću zadaću u zadanom vremenu predstavlja ispunjenje jednog sportskog cilja na koji smo oboje iznimno ponosni. ■

105 km za pet dana

Marija Ivković Ivandekić i Ivan Vaci, učenici su šestog razreda osnovne škole i u njihovoj dobi pretrčati čak 105 kilometara za pet dana (21 km svakodnevno) predstavlja respektabilni pothvat i za mnogo starije trkače.

Hrvatsko narodno samoodređenje 1918. godine

Priredio: Zdenko Samaržija

24. listopada 1970. *Cassius Clay*, kasniji *Muhammed Ali*, postao je boksački prvak svijeta u teškoj kategoriji.

25. listopada 1995. godine umro je *Miljenko Smoje*, novinar, publicist, pisac, dramatičar, scenarist. Nijedna mu država nije bila sklona pa možemo reći da njegovo vrijeme tek dolazi. Godine 1952. pokrenuo je *Pomet*, humoristični list, a 1961. s Davorinom Rudolfom piše prvu knjigu o Hajduku. Tri godine kasnije objavljuje scenski kolaž Ča je pusta Londra kontra Splitu gradu, 1969. dovršava scenarij *Naše malo misto*, 1973. dovršava scenarij za film *Sutjeska*, 1979. dovršava scenarij za film *Partizanska eskadrila*, 1980. dovršava scenarij za seriju *Velo misto* i tako dalje.

26. listopada 1879. godine rođen je *Lav Davidovič Trocki*, sovjetski revolucionar i Lenjinov potencijalni nasljednik.

26. listopada 1905. odvojila se Norveška od Švedske.

27. listopada 1858. rođen je *Theodore Roosevelt*, 26. američki predsjednik i Nobelovac.

28. listopada 1492. godine *Kristofer Kolumbo* je pristao na Kubi.

28. listopada 1881. rođen je u Malagi *Pablo Picasso*, španjolski slikar. Kada je u okupiranom Parizu u njegov stan ušao visoki njemački časnik i ugledao sliku *Guernica* upitao je *Piscassa*: »To ste vi napravili?«, a *Picasso* je odgovorio: »Ne, to ste vi napravili«.

Na press-konferenciji jedan mu je novinar dobio da je u kubiističkoj fazi jer ne zna crtati. *Picasso* je zamolio olovku i komad papira i pred začuđenim novinarima nacrtao žabu. Potpisao se pod crtež i rekao novinaru: »Čuvajte ovo jer to sada ni *Picasso* ne može kupiti.«

29. listopada 1908. godine umro je *Silvije Strahimir Kranjčević*, hrvatski književnik.

29. listopada 1918. održana je sjednica Hrvatskoga sabora, na kojoj su, među ostalim, doneseni i sljedeći zaključci:

»Hrvatski državni sabor na temelju potpunoga prava narodnoga samoodređenja... stvara ovaj zaključak: Svi dosadašnji državno-pravni odnošaji i veze između kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije s jedne strane, te kraljevine Ugarske i carevine Austrije s druge strane, razrješavaju se. Dalmacija, Hrvatska, Slavonija s Rijekom proglašuje se posve nezavisnom državom... prema Ugarskoj i Austriji, te prema modernom načelu narodnosti ... pristupa u zajedničku narodnu suverenu državu Slovenaca, Hrvata i Srba.«

Država Slovenaca, Hrvata i Srba, koja je nastala 29. listopada 1918. godine obuhvaćala je južnoslavenske zemlje koje su dotad bile pod austrougarskom vlašću. Zakonodavnu je vlast imalo Narodno vijeće, a izvršnu je vlast imao Središnji odbor Narodnoga vijeća. Osnovane su pokrajinske vlade za Bosnu i Hercegovinu, Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju te Sloveniju, a Jugoslavenski je odbor ovlašten da u inozemstvu zastupa interese Države Slovenaca, Hrvata i Srba.

30. listopada 1922. godine na vlast u Italiji došao je *Benito Mussolini*.

31. listopada je Noć vještica.

31. listopada 1517. *Martin Luther*, augustinac, sveučilišni profesor u Wittenbergu, izvjesio je na vrata katedrale u Wittenbergu

devedeset i pet teza u kojima je tražio javnu raspravu o indulgencijama, prodaji crkvenih položaja i drugim zlouporabama unutar Crkve. Također je upozorio na visoke crkvene poreze u njemačkim zemljama koji su slabili njihovu gospodarsku snagu. Tim je događajem započela reformacija. Reformacijski je pokret zahvatio sve slojeve njemačkog društva. Građanstvo i brojni velikaši vidjeli su u reformaciji snažno oružje protiv crkvenog utjecaja na društvene i političke prilike u njemačkim zemljama, a rasprava o Lutherovim tezama brzo se proširila cijelom Europom. Papa ga je pozvao u Rim da opravda svoje

stavove, no kako se nije odazvao, izopćen je iz Crkve, a Luther je javno spalio bulu o izopćenju.

Luther je poricao papinu vodeću ulogu u Crkvi i tražio da se Crkva odrekne svojih materijalnih dobara, npr. velikih zemljoposjeda. Osim toga, zahtijevao je uvođenje bogoslužja na narodnom jeziku i povratak nauku prvobitnog kršćanstva.

Lutherov je pokret nazvan protestantizmom, jer su njegove pristaše protestirale protiv odluke o zabrani njegova učenja. Usprkos zabrani i papinu protivljenju, njemački car Karlo V. polovicom 16. stoljeća priznao je Lutherovu crkvu, čime je u njemačkim zemljama uspostavljen vjerski mir. Tada je utvrđeno i pravilo čija je zemlja, njegova je i vjera, što je značilo da vladari imaju pravo birati vjeru koju moraju prihvatiti i njihovi podanici. Reformacija se iz njemačkih zemalja proširila Europom i prouzročila mnoge sukobe protestanata i katolika.

31. listopada 1984. godine umrla je *Indira Gandhi*, ministrica-predsjednica Indije.

31. listopada 2000. Spomenik djeci poginuloj u Domovinskom ratu, prvi u Hrvatskoj, otkriven je ispred Osnovne škole Huga Badalića u Slavonskom Brodu.

SASTAVIO: IVICA ŠUBAT	SPLITSKA GLUMICA ("CIMMER FRAJ")	BAŠ PO MJERI	OTRGNUTI SE	GRADIĆ U GORSKOM KOTARU	MATERIJE	GLUMICA HAY- WORTH	RODI- TELJI, OČEVI	SIROTIŃ- SKA ČETVRT U GRADO- VIMA JUŽ AMERIKE					
ZNAK IZOSTAV- LJANJA (')													
POVRTNA BILJKA													
UČESTALI GLAGOL													
TROŠNA KUĆICA OD PRUGA							2 VOKAL RIJEČNA RIBA, LEN						
SPOJEVI AMONI- JAKA						RIMSKI: 1500 POZNA- NICA							
"NATIONAL ACADEMY OF SCIEN- CES"				ŽITELJ MEDI- MURJA	OPAČINE GRAD U RUSIJI (TURGE- NJEV)								
BILJKA ŠUMARICA, SASA								PUHAČE GLAZBALO OD GLINE					
SLOVO S KVAČICOM		VRHUNSKI URADAK	MUZA LJUBAVNE POEZIJE SPARINA										
DOMORO- DAC													
NAPRAVA ZA LEM- LJENJE													
MUSLI- MANSKI SVEČENIK					GLAVNI GRAD NEVADE POTVRDNA RIJEČ								
ČILEANSKI PJESNIK, PABLO							DOMOVINA ARIELA SHARONA ŠAHIST NIMČOVIĆ			"UGLJIK"			
REŽISER KURO- SAWA						FRANCU- SKA SPISA- TELJICA GRAD U RUSIJI					PLAČA ZA OBAV- LJENI POSAO		
 DONJI DIO POSUDE (MNOŽ.) KOŠARKAŠ NAGLIČ					MORSKA RAKOVICA IMPERA- TOR				KISELINA (LAT.) GRAD U RUMUNJ- SKOJ				
GLAVNI GRAD KORZIKE							OSOBNJA ZAMJENICA CIRUS ILI STRATUS		JARAM VOLOV- SKIH KOJA GRAD U ITALIJI (F-1)				
NOTA SOLMI- ZACIJE			PLANINA U HERCE- GOVINI	PROTJEČE FIRENZOM SLIKAR VAN DER NEER				ČIN KOJIM SE KRŠI PROPIŠ EUROPSKA RIJEKA					
NOGOME- TAŠ RECOBA							MJESTO BLIZU PAZINA "AGENCIJA GIORNAL ITALIA"			GRČKO SLOVO TANKA METALNA PLOČA			
JADRAN ILI BALTIK					GRAD U SPANJOL- SKOJ "SELEN"								
"ITALIJA"		UMJET- NOST (LAT.) "ITALIJA"				GABRIELA OD MILJA "TEMEPUS"			LUKAVA ŠUMSKA ŽIVOTINJA "ZAPAD"				
TEKSTIL PROIZVE- DEN KEMIJSKIM PUTEM								GRAD- VINA S KULAMA, UTVRDA					

RJEŠENJA:

OPTIMIST, REALIZAM, HRPETINA, ALE, OSOR, NATA, KVA, P, ERVIN, AN, SAVIN, MIG, RAKU, UNIKAT, G, KATALIZATOR, TRS, BARI, ATOM, SLIM, CARACAS, NADMEMO, EDI, ALUMINIJ, TT, SRŠI, INA, KVEKER, TITRAJ, RNA, ROLA, AČ, IRANKA, PARE, R, PSINA, PROTONI, ILI, ASTERONIM, S, NOVINARSTVO, AES, AROMA, ATA, SAČMA

PETAK 27. 10. 2006.

HRT 1

06.50 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Villa Maria, serija
 09.55 - Moj novac, pp
 10.00 - Vijesti
 10.05 - Schatze Sibiriens, dokumentarna serija
 10.50 - Vijesti iz kulture
 11.00 - Među nama, znanstveno-obrazovna emisija
 12.00 - Vijesti
 12.16 - TV kalendar
 12.30 - Protiv vjetra i oluje, serija
 13.15 - Radni ručak
 14.00 - Siska 5., serija
 15.00 - Vijesti
 15.15 - Pucca, crtani film
 15.20 - Nora fora, igra za djecu
 15.50 - Znanstvena petica
 16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
 16.35 - Život uživo
 17.30 - Vijesti
 17.38 - Vrijeme sutra
 17.40 - Znanstvene vijesti
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Obični ljudi, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.01 - Vrijeme
 20.10 - Idemo u Ameriku
 21.00 - Babe: Pig in the City, američko-australski film
 22.40 - Vijesti
 22.55 - Emisija opće prakse
 00.00 - Vijesti iz kulture
 00.05 - Kamo za vikend
 00.10 - Fear, američki film
 01.45 - Vijesti dana
 01.55 - The Assassination File, američki film
 03.40 - Major Payne, američki film
 05.15 - Reprizni program
 07.45 - Protiv vjetra i oluje, serija

HRT 2

07.50 - TV kalendar
 08.00 - ŽUTOKLJUNAC
 08.55 - Crvena opatija, crtana serija
 09.20 - NULTI SAT
 09.55 - Kokice
 10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade
 10.45 - W.I.T.C.H., crtana serija
 11.05 - Crtani film
 11.15 - Gorile u magli, američki film
 13.20 - Vijesti na drugom
 13.25 - Ruku svoju mi daj, američki film

15.00 - Las Vegas 2., serija
 15.45 - Hrvatska danas
 16.00 - Vijesti na drugom
 16.10 - Vrtlarska godina, dokumentarna serija
 16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
 17.10 - Allo, allo 6. - humoristična serija
 17.35 - Život je lijep
 18.05 - Moj novac
 18.10 - Županijska panorama
 18.28 - Vrijeme sutra
 18.30 - Vijesti na drugom
 18.55 - Euroazija, dokumentarna serija
 19.45 - 8 jednostavnih pravila 3., humoristična serija
 20.10 - Genijalci
 20.50 - Večernja škola
 21.25 - Vijesti na drugom
 21.40 - Parovi 4., humoristična serija
 22.15 - Unconditional Love, mini-serija
 23.55 - Las Vegas 2., serija
 00.40 - Pregled programa za subotu

nova

06.35 Princeza Sissi, crtana serija
 07.00 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
 07.20 Šaljivi kućni video, serija
 07.50 Život na jezeru, serija
 08.30 Zemlja strasti, serija
 09.20 Vrtlareva kći, serija
 10.20 VIP DJ, glazbena emisija
 11.05 Svi vole Raymonda, serija
 12.05 Slučajni partneri, serija
 13.00 Vijesti
 13.25 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 14.30 Vrtlareva kći, serija
 15.30 Zemlja strasti, serija
 16.25 Rebeca, serija
 17.15 Vijesti Nove TV
 17.30 Rebeca, serija
 18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Dvoboj, talk show
 21.15 Dani hrvatskog turizma - Cavtat 2006., prijenos
 22.45 Vijesti Nove TV
 22.55 Seinfeld, serija
 23.25 National Geographic report: Tajne egipatskih faraona
 23.30 Dva metra pod zemljom, serija
 00.20 Bolero, igrani film
 02.05 Dvoboj, talk show
 03.00 Na rubu zakona, serija
 03.50 Dnevnik Nove TV

04.35 Kraj programa

RTL

05.50 Školske tajne, dramska serija (R)
 06.15 Battle B'Daman, crtana serija
 06.40 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 07.00 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
 07.30 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 07.40 Puna kuća, humoristična serija (R)
 08.10 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.35 Bračne vode, humoristična serija (R)
 09.05 Roseanne, humoristična serija
 09.35 Sudnica, show (R)
 10.30 Eksploziv, magazin (R)
 10.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 11.30 Vijesti, informativna emisija
 11.35 Big Brother, reality show (R)
 12.40 Macho muškarci, telenovela
 13.35 Začin života, telenovela
 14.30 Čarolija, dramska serija
 15.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 15.50 Puna kuća, humoristična serija
 16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
 17.15 Bračne vode, humoristična serija
 17.45 Sudnica, show

18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.05 Big Brother, reality show
 22.20 Besmrtno oružje, igrani film, komedija
 23.45 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Big Brother, reality show
 00.05 Iza vanjšine, igrani film, drama
 01.10 Posljednja bitka, igrani film, triler (R)
 03.20 Big Brother, reality show

SUBOTA

HRT 1

07.45 - TV raspored
 07.50 - TV kalendar
 08.00 - Idemo u Ameriku
 08.45 - Vijesti
 08.50 - Kinoteka - filmovi Billyja Wildera: Kiss Me, Stupid - američki film
 10.55 - Vijesti iz kulture
 11.05 - Meta, emisija za branitelje
 12.00 - Vijesti
 12.15 - TV kalendar
 12.30 - Protiv vjetra i oluje, serija
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.10 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
 14.25 - TV raspored
 14.30 - Vijesti
 14.38 - Vrijeme sutra
 14.45 - Oprah Show
 15.35 - Reporteri: Druga Europa
 16.45 - Vijesti
 16.53 - Vrijeme sutra
 17.00 - Uzmi ili ostavi, TV igra
 17.40 - Život u gustišu: Superzajednice
 18.35 - TV Bingo Show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - Sport
 20.01 - Vrijeme
 20.10 - Oscar, američki film
 22.00 - Vijesti
 22.10 - Emisija opće prakse
 23.15 - Vijesti iz kulture
 23.25 - Još jedan dan u raj, američki film
 01.00 - Vijesti dana
 01.10 - Ken Park, američko-nizozemsko-francuski film
 02.45 - Ulzanin prepad, američki film
 03.25 - Oscar, američki film
 05.10 - Reprizni program
 06.50 - Protiv vjetra i oluje, serija

HRT 2

06.45 - TEST
 07.00 - TV raspored
 07.05 - Obični ljudi, serija (repriza tri tjedne epizode)
 09.35 - Sölden: Svjetski skijaški kup - veleslalom (Ž), prijenos 1. vožnje
 10.55 - Kućni ljubimci

28. 10. 2006.

- 11.25 - Briljanteen
- 12.15 - Dokumentarni film
za mlade
- 12.35 - Sölden: Svjetski skijaški
kup - veleslalom (Ž),
prijenos 2. vožnje
- 13.35 - O.C. 2., serija
- 13.15 Kuća na plaži, serija
- 14.05 Navigator, nautički magazin
- 14.35 Automotiv,
auto moto magazin
- 15.05 Kuća pod opsadom,
igrani film
- 16.40 Kviskoteka, kviz
- 17.40 Vijesti Nove TV
- 17.50 Istraga,
kriminalistički magazin
- 19.15 Dnevnik Nove TV
- 20.05 Cimmer fraj, serija
- 20.40 Zuhra light show,
zabavna emisija
- 21.50 Potopljeni, igrani film
- 23.25 Smrtonosna zona,
igrani film

- 14.20 - Automagazin
- 14.55 - Miris žene, američki film
- 17.25 - Kulturni magazin
- 17.45 - Gilmoreice 6., serija
- 18.30 - Dokumentarni film
- 19.05 - Simpsoni 16.,
humoristična serija
- 19.30 - 8 jednostavnih pravila 3.,
humoristična serija
- 20.00 - Hrvatska nogometna
liga - emisija
- 20.10 - HNL - prijenos utakmice
- 22.05 - Hrvatska nogometna
liga - emisija
- 22.45 - Sportske vijesti
- 22.55 - Deadwood 1., serija
- 23.45 - Zločinački umovi, serija
- 00.30 - Život poslije smrti, serija
- 01.15 - Pregled programa
za nedjelju

- 06.30 Tri praščića, crtani film
- 07.20 Ninja kornjače, crtana serija

- 08.10 Atom, crtana serija
- 08.35 Power Rangersi S.P.D.,
serija
- 09.00 Bratz, crtana serija
- 09.25 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
- 10.25 Moja ekipa, serija
- 11.25 Čarobnice, serija
- 12.20 Smallville, serija

- 06.40 Lud za tobom,
humoristična serija
- 07.05 Nikola, humoristična serija
(2 epizode)
- 08.00 Fifi i cvjetno društvo,
crtana serija (3 epizode) (R)
- 08.40 Jagodica Bobica,
crtana serija
- 09.05 Trollz, crtana serija
- 09.30 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
- 09.55 Lijepe žene, dramska serija
- 10.45 Zabranjena ljubav, sapunica
(5 epizoda) (R)
- 13.15 Everwood, dramska serija
- 14.05 Jack i čarobni grah, igrani
film, fantastična mini serija
(prvi dio)
- 15.40 Big Brother, reality show (R)
- 17.40 Zvijezde Extra: 101
zvjezdana dijeta,
zabavna emisija (3. dio)
- 18.45 Vijesti, informativna emisija
- 19.10 Žuta minuta,
zabavna emisija
- 20.05 Harry Potter i kamen
mudraca, igrani film
- 22.40 Big Brother, reality show
- 23.40 Vladařice Playbojevog
carstva, reality show
- 00.35 Big Brother, reality show
- 00.45 Playboy: Zamjenici,
igrani film, erotski
- 02.25 Besmrtno oružje, igrani film,
komedija (R)
- 03.45 Iza vanjštine,
igrani film, drama (R)

NEDJELJA 29. 10. 2006.

- 07.35 - TV raspored
- 07.40 - TV kalendar
- 07.50 - Kull Osvajač,
američki film za djecu
- 09.30 - Nove pustolovine
medvjedića Winnieja Pooha

- 09.55 - Lilo i Stitch, crtana serija
- 10.15 - Vijesti
- 10.20 - Vrijeme danas
- 10.25 - Poirot 10., serija
- 12.00 - Vijesti
- 12.15 - TV kalendar
- 12.30 - Plodovi zemlje
- 13.25 - Split: More
- 14.00 - Nedjeljom u dva
- 15.05 - Vijesti
- 15.13 - Vrijeme danas
- 15.20 - U potrazi za mitovima i
herojima: Jazon i zlatno
runo
- 16.15 - Škrinja: Jastuk
- 17.10 - Uzmi ili ostavi, TV igra
- 17.50 - Hitlerov arhitekt, serija
- 19.20 - LOTO 6/45
- 19.30 - Dnevnik
- 19.57 - Sport
- 20.01 - Vrijeme
- 20.10 - Tko želi biti milijunaš?,
kviz
- 21.10 - Ne pitaj kako, TV film
- 22.05 - Vijesti
- 22.15 - Vijesti iz kulture
- 22.25 - Lica nacije
- 23.25 - CRNO-BIJELO U BOJI
- 01.00 - Vijesti dana
- 01.05 - Reprizni program
- 05.25 - Plodovi zemlje
- 06.15 - Split: More

- 07.35 - TEST
- 07.50 - TV raspored
- 07.55 - Obični ljudi, serija
(repriza dvije tjedne epizode)

- 09.35 - Sölden: Svjetski skijaški
kup - veleslalom (M),
prijenos 1. vožnje
- 10.45 - TV raspored
- 10.50 - Biblija
- 11.00 - Osijek: Dan reformacije,
prijenos
- 12.00 - TV raspored
- 12.05 - Opera Box
- 12.35 - Sölden: Svjetski skijaški
kup - veleslalom (M),
prijenos 2. vožnje
- 13.50 - Mir i dobro
- 14.20 - Vrijeme ljubavi, serija
- 16.00 - Orlovi pravde,
američki film
- 17.55 - Sportski program
- 18.30 - Arena
- 19.30 - Magazin nogometne
Lige prvaka
- 20.05 - Obitelj Soprano 6., serija
- 21.00 - Post scriptum
- 21.55 - Shpitzza
- 22.40 - Sportske vijesti
- 22.50 - Evergreen - ciklus velikih
ekranizacija: Smrt u
Veneciji,
talijansko-francuski film
- 00.55 - Pregled programa
za ponedjeljak

- 06.10 Tri praščića, crtani film
- 07.00 Ninja kornjače, crtana serija
- 07.50 Atom, crtana serija
- 08.15 Power Rangersi S.P.D., serija
- 08.40 Bratz, crtana serija
- 09.05 Yu-Gi-Oh GX, crtana serija
- 10.05 National Geographic report:
Tajne egipatskih faraona
- 10.10 Lutka, igrani film
- 11.50 Mačka na zadatku,
igrani film
- 13.30 Smrtonosna zona, igrani film
- 15.15 Žena iz snova, reality show
- 16.25 Cimmer fraj, serija
- 17.05 Vijesti Nove TV
- 17.15 Pevecov kutak
- 17.20 Naša mala klinika, serija
- 18.15 Red Carpet, zabavna emisija
- 19.15 Dnevnik Nove TV
- 20.05 Nad lipom 35, show,
humoristično glazbeni show
- 21.05 Epicentar, talk show
- 22.05 Danielle Steel: Kaleidoskop,
igrani film
- 23.40 Ubojniti inskint,
igrani film
- 01.10 Zuhra light show,
zabavna emisija

NEDJELJA

02.05 VIP DJ, glazbena emisija
02.40 Dnevnik Nove TV
03.25 Kraj programa

07.00 Nikola, humoristična serija (2 epizode)
08.00 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija (2 epizode) (R)
08.25 Looney tunes, crtana serija
08.50 Trollz, crtana serija
09.15 SpužvaBob Skockani, crtana serija
09.40 Od Zemlje do Mjeseca, dramska serija

10.25 Cijena savjesti, dramska serija (2 epizode)
12.00 Policajac s Petlovog brda, dramska serija
12.50 Jack i čarobni grah, igrani film, fantastična mini serija (drugi dio)
14.30 Harry Potter i kamen mudraca, igrani film (R)
17.00 Salto, zabavna emisija
18.05 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Big Brother, reality show
20.05 CSI, kriminalistička serija
21.00 Zakon braće, kriminalistička serija
22.00 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
22.55 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
23.50 Autopsija, dokumentarno-kriminalistička serija
00.20 Big Brother, reality show
00.30 Playboy: Zamjenici, igrani film, erotski (R)
02.10 Jack i čarobni grah, igrani film, fantastična mini serija (prvi i drugi dio) (R)

PONEDJELJAK 30. 10. 2006.

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Mit dug 7000 kilometara - Amazona: Izvor
11.05 - Vijesti iz kulture
11.10 - Ekumena, religijski kontakt program
12.00 - Vijesti
12.15 - TV kalendar
12.30 - Protiv vjetrova i oluje, serija
13.15 - Radni ručak
14.00 - Siska 5., serija
15.00 - Vijesti
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Dokumentarna emisija (ekologija)
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.30 - Vijesti
17.38 - Vrijeme sutra
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Latinica: Cijepljenje (1. dio)
21.05 - Latinica: Cijepljenje (2. dio)
21.40 - Na posebnom zadatku
22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Na rubu znanosti: Medicinski sustavi svijeta
00.30 - Vijesti dana
00.35 - Vrijeme je za jazz
01.35 - Reprizni program
06.00 - Protiv vjetrova i oluje, serija

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Crvena opatija, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Na glasu
09.55 - Kratki spoj
10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade
10.45 - W.I.T.C.H., crtana serija

11.05 - Crtani film
11.20 - The Old Feeling, američki film
13.05 - Vijesti na drugom
13.10 - Partnerica, američki film
15.00 - Las Vegas 2., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Maja, talk-show
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 6. - humoristična serija
17.40 - Direkt
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.55 - Euroazija, dokumentarna serija
19.45 - 8 jednostavnih pravila 3., humoristična serija
20.10 - CSI: Las Vegas, serija
20.55 - Luda kuća 2., serija
21.35 - Vijesti na drugom
21.50 - Vodeni svijet, američki film
00.00 - Pod površinom, američki film
01.35 - Las Vegas 2., serija
02.20 - Pregled programa za utorak

06.40 Princeza Sissi, crtana serija
07.05 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.30 Šaljivi kućni video
08.10 Svi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 CALL TV
12.05 Slučajni partneri, serija
13.00 Vijesti
13.25 Sudnica Melani Vukmirice, court show
14.30 Vrtlarova kći, serija
15.30 Zemlja strasti, serija
16.25 Rebeca, serija
17.15 Vijesti Nove TV
17.30 Rebeca, serija
18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 NAVY CIS, serija
21.00 Žena iz snova, reality show
22.15 Kućanice, serija
23.05 Vijesti Nove TV
23.15 Uvod u anatomiju, serija
00.05 Seinfeld, serija
00.35 Bazen, igrani film
02.25 Red Carpet, zabavna emisija

03.20 Na rubu zakona, serija
04.05 Dnevnik Nove TV
04.50 Kraj programa

05.15 Čarolija, dramska serija (R)
06.05 Battle B'Daman, crtana serija
06.30 Medvjedići dobra srca, crtana serija
06.50 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
07.20 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.35 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.00 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.30 Bračne vode, humoristična serija (R)
09.00 Roseanne, humoristična serija
09.25 Sudnica, show (R)
10.25 Ekkluziv, magazin (R)
11.00 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.35 Vijesti, informativna emisija
11.40 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.35 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
21.00 Zakon braće, kriminalistička serija
22.00 Oluja, igrani film, triler
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.55 Big Brother, reality show
00.05 CSI, kriminalistička serija (R)
00.55 Zakon braće, kriminalistička serija (2 epizode) (R)
02.35 FBI: Istraga, dokumentarno-kriminalistička serija (R)
03.25 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija (R)

UTORAK 31. 10. 2006.

HRT 1

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Mit dug 7000 kilometara
- Amazona: Klanci
11.05 - Vijesti iz kulture
11.10 - Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
12.00 - Vijesti
12.16 - TV kalendar
12.30 - Protiv vjetra i oluje, serija
13.15 - Radni ručak
14.00 - Siska 6., serija
15.00 - Vijesti
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Potrošački kod
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.25 - Vijesti
17.33 - Vrijeme sutra
17.35 - Znanstvene vijesti
17.50 - Najslabija karika, kviz
18.35 - Obični ljudi, serija
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Globalno sijelo
20.45 - Kontraplan
21.40 - Poslovni klub
22.20 - Otvoreno (+Vijesti)
23.15 - Vijesti iz kulture
23.25 - Purgatorij, dokumentarna emisija
23.50 - Vijesti dana
00.00 - Ponoćna antologija: Glavu gore!, francusko-belgijski film
01.50 - Reprizni program
06.00 - Protiv vjetra i oluje, serija

HRT 2

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Crvena opatija, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Ciak Junior
09.55 - Promjene: Zubni aparatić, islandski dokumentarni film

10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade
10.45 - W.I.T.C.H., crtana serija
11.05 - W.I.T.C.H., crtana serija
11.30 - The Lonely Guy, američki film
13.00 - Vijesti na drugom
13.05 - October Sky, američki film
15.00 - Las Vegas 2., serija
15.45 - Hrvatska danas
16.00 - Vijesti na drugom
16.10 - Maja, talk-show
16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
17.10 - Allo, allo 6. - humoristična serija
17.40 - Umnjak, znanstveni magazin
18.10 - Županijska panorama
18.28 - Vrijeme sutra
18.32 - Vijesti na drugom
18.38 - HNL: Dinamo - Rijeka, prijenos
20.40 - Nogometna Liga prvaka, prijenos
22.40 - Vijesti na drugom
22.55 - Dr. House, serija
23.40 - Sažeci nogometne Lige prvaka
00.20 - Las Vegas 2., serija
01.05 - Pregled programa za srijedu

nova

06.40 Princeza Sissi, crtana serija
07.05 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
07.30 Šaljivi kućni video
08.10 Svi vole Raymonda, serija
09.20 VIP DJ, glazbena emisija
10.00 Nova lova, TV igra
12.05 Slučajni partneri, serija
13.00 Vijesti
13.25 Sudnica Melani Vukmirice, court show
14.20 TV prodaja
14.30 Vrtlarova kći, serija
15.30 Zemlja strasti, serija
16.25 Rebeca, serija
17.15 Vijesti Nove TV
17.30 Rebeca, serija
18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.05 Naša mala klinika, serija
21.00 Začarana kuća, igrani film
22.35 Vijesti Nove TV
22.45 Seinfeld, serija

23.15 JAG, serija
00.05 Velika avantura Mortadela i Filemona, igrani film
01.40 Epicentar, talk show
02.35 Na rubu zakona, serija
03.25 Dnevnik Nove TV
04.10 Kraj programa

RTL

05.20 Čarolija, dramska serija (R)
06.10 Battle B'Daman, crtana serija
06.35 Medvjedići dobra srca, crtana serija
06.55 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
07.25 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
07.40 Puna kuća, humoristična serija (R)
08.10 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
08.35 Bračne vode, humoristična serija (R)
09.05 Roseanne, humoristična serija
09.35 Sudnica, show (R)
10.30 Eksploziv, magazin (R)
10.55 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
11.30 Vijesti, informativna emisija
11.35 Big Brother, reality show (R)
12.40 Macho muškarci, telenovela
13.35 Začin života, telenovela
14.30 Čarolija, dramska serija
15.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
15.50 Puna kuća, humoristična serija
16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.15 Bračne vode, humoristična serija
17.45 Sudnica, show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.05 Big Brother, reality show
21.20 Ukleti lijenčina, igrani film, horor komedija
22.55 Serija
23.55 Vijesti, informativna emisija
00.10 Big Brother, reality show
00.20 Oluja, igrani film, triler (R)
01.50 Serija (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Villa Maria, serija
10.00 - Vijesti
10.05 - Mit dug 7000 kilometara
- Amazona: U prašumi
11.05 - Treća dob, emisija za umirovljenike
12.00 - Vijesti
12.16 - TV kalendar
12.30 - Protiv vjetra i oluje, serija
13.15 - Radni ručak
14.00 - Siska 6., serija
15.00 - Vijesti
15.12 - TV raspored
15.15 - Pucca, crtani film
15.20 - Nora fora, igra za djecu
15.50 - Glas domovine
16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
16.35 - Život uživo
17.20 - Vijesti
17.28 - Vrijeme sutra
17.40 - Najslabija karika, kviz
18.25 - Obični ljudi, serija
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik
19.57 - Sport
20.01 - Vrijeme
20.10 - Piramida, zabavni program
21.15 - Sudski poziv
21.55 - Otvoreno (+Vijesti)
22.50 - Vijesti iz kulture
23.00 - Drugi format
23.55 - Vijesti dana
00.05 - Festivali filmovi: Himalaya - l'enfance d'un chef (Himalaja)
01.50 - Reprizni program
03.20 - Prekid programa radi redovnog održavanja uređaja
05.30 - Reprizni program
06.00 - Protiv vjetra i oluje, serija

HRT 2

07.30 - TEST
07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - ŽUTOKLJUNAC
08.55 - Crvena opatija, crtana serija
09.20 - NULTI SAT
09.35 - Športerica
09.55 - Iznad crte
10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade

SRIJEDA 1. 11. 2006.

10.45 - Crtani film
 10.55 - Milagro, američki film
 12.50 - Vijesti na drugom
 12.55 - Jedna prava stvar, američki film
 15.00 - Las Vegas 2., serija
 15.45 - Hrvatska danas
 16.00 - Mirogoj: Svi sveti, prijenos
 17.30 - Skica za portret
 17.35 - Euromagazin
 18.10 - Županijska panorama
 18.28 - Vrijeme sutra
 18.32 - Vijesti na drugom
 18.52 - Nezaboravna mjesta, dokumentarna serija
 19.47 - 8 jednostavnih pravila 3., humoristična serija
 20.10 - Emisija
 20.35 - Arsenal - CSKA, prijenos
 22.35 - Emisija
 22.55 - Vijesti na drugom
 23.10 - Galactica 1., serija
 23.55 - Sažeci nogometne Lige prvaka
 00.35 - Cedrovi pod snijegom, američki film
 02.40 - Las Vegas 2., serija
 03.25 - Pregled programa za četvrtak

06.40 Princeza Sissi, crtana serija
 07.05 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
 07.30 Šaljivi kućni video
 08.10 Svi vole Raymonda, serija
 09.20 VIP DJ, glazbena emisija
 10.00 Nova lova, TV igra
 12.05 Slučajni partneri, serija
 13.00 Vijesti
 13.25 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 14.30 Vrtlareva kći, serija
 15.30 Zemlja strasti, serija
 16.25 Rebeca, serija
 17.15 Vijesti Nove TV
 17.30 Rebeca, serija
 18.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.05 Kviskoteka, kviz
 21.05 U sridu, društveno politički magazin
 22.15 Vijesti Nove TV
 22.25 Novac, business magazin
 22.55 Seinfeld, serija
 23.25 Will i Grace, serija
 23.55 National Geographic report: Tajne egipatskih faraona

00.00 JAG, serija
 00.50 Hotel Splendid, igrani film
 02.50 U sridu, društveno politički magazin
 03.50 Na rubu zakona, serija
 04.40 Dnevnik Nove TV
 05.25 Kraj programa

05.10 Čarolija, dramska serija (R)
 06.00 Battle B'Daman, crtana serija
 06.25 Medvjedići dobra srca, crtana serija
 06.45 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
 07.15 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 07.30 Puna kuća, humoristična serija (R)
 08.00 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 08.25 Bračne vode, humoristična serija (R)
 08.55 Roseanne, humoristična serija
 09.25 Sudnica, show (R)
 10.20 Eksploziv, magazin (R)
 10.45 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 11.20 Vijesti, informativna emisija
 11.25 Big Brother, reality show (R)
 12.40 Macho muškarci, telenovela
 13.35 Začin života, telenovela
 14.30 Čarolija, dramska serija
 15.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 15.50 Puna kuća, humoristična serija
 16.20 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.45 Sam svoj majstor, humoristična serija
 17.15 Bračne vode, humoristična serija
 17.45 Sudnica, show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.05 Big Brother, reality show
 21.05 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 22.00 Dokaz krivnje, kriminalistička serija
 22.55 Serija
 23.55 Vijesti, informativna emisija
 00.10 Big Brother, reality show
 00.20 Ukleti lijenčina, igrani film, horor komedija (R)
 01.55 Serija (R)

ČETVRTAK

06.40 - TV raspored
 06.45 - TV kalendar
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Villa Maria, serija
 10.00 - Vijesti
 10.05 - Mit dug 7000 kilometara - Amazona: U Amazoni
 11.05 - Trenutak spoznaje, znanstveno-obrazovna emisija
 12.00 - Vijesti
 12.16 - TV kalendar
 12.30 - Protiv vjetra i oluje, serija
 13.15 - Radni ručak
 14.00 - Siska 6., serija
 15.00 - Vijesti
 15.12 - TV raspored
 15.15 - Pucca, crtani film
 15.20 - Nora fora, igra za djecu
 15.50 - Noć vještica, emisija pučke i predajne kulture
 16.20 - Vijesti + prijevod za gluhe
 16.35 - Život uživo
 17.30 - Vijesti
 17.38 - Vrijeme sutra
 17.50 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Obični ljudi, serija
 19.30 - Dnevnik
 19.57 - Sport
 20.01 - Vrijeme
 20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 - Brisani prostor
 22.05 - Pola ure kulture
 22.45 - Otvoreno (+Vijesti)
 23.40 - Vijesti iz kulture
 23.50 - Vjenčani kum, američki film
 01.50 - Vijesti dana
 01.55 - Reprizni program
 06.00 - Protiv vjetra i oluje, serija

07.30 - TEST
 07.45 - TV raspored
 07.50 - TV kalendar
 08.00 - ŽUTOKLJUNAC
 08.55 - Crvena opatija, crtana serija
 09.20 - MULTI SAT
 09.35 - Navrh jezika
 09.55 - Glazbeceda
 10.20 - U australskoj divljini, serija za mlade
 10.45 - W.I.T.C.H., crtana serija
 11.10 - K-9, američki film

12.50 - Vijesti na drugom
 12.55 - Lorenzovo ulje, američki film
 15.00 - Las Vegas 2., serija
 15.45 - Hrvatska danas
 16.00 - Vijesti na drugom
 16.10 - Sasvim obični ljudi
 16.45 - M.A.S.H. 4., humoristična serija
 17.10 - Allo, allo 7. - humoristična serija
 17.40 - Znati živjeti
 18.10 - Županijska panorama
 18.28 - Vrijeme sutra
 18.32 - Vijesti na drugom
 18.55 - Nezaboravna mjesta, dokumentarna serija
 19.45 - 8 jednostavnih pravila 3., humoristična serija
 20.10 - Američka predsjednica 1., serija
 21.00 - CSI Miami 3., serija
 21.50 - Vijesti na drugom
 22.05 - Breaking Up, američki film
 23.35 - Las Vegas 2., serija
 00.20 - Pregled programa za petak

06.40 Princeza Sissi, crtana serija
 07.05 Klinci s Beverly Hillsa, crtana serija
 07.30 Šaljivi kućni video
 08.10 Svi vole Raymonda, serija
 09.20 VIP DJ, glazbena emisija
 10.00 Nova lova, TV igra
 12.05 Slučajni partneri, serija
 13.00 Vijesti
 13.25 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 14.30 Vrtlareva kći, serija
 15.20 Tv prodaja
 15.30 Zemlja strasti, serija
 16.25 Rebeca, serija
 17.15 Vijesti Nove TV
 17.30 Rebeca, serija
 08.20 Sudnica Melani Vukmirice, court show
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 Sport Nove TV
 19.55 Vrijeme Nove TV
 20.00 Tema dana
 20.05 Istraga, kriminalistički magazin
 21.35 Forenzičari u potrazi za istinom, dokumentarna serija
 22.30 Vijesti Nove TV
 22.40 Izgubljeni, serija
 23.30 Seinfeld, serija
 00.00 JAG, serija

2. 11. 2006.

00.50 *Lubav na teži način*,
igrani film
02.45 *Novac*, business magazin
03.15 *Na rubu zakona*, serija
04.05 *Dnevnik Nove TV*
04.50 *Kraj programa*

05.20 *Čarolija*, dramska serija (R)
06.10 *Battle B'Daman*, crtana serija
06.35 *Medvjedići dobra srca*,
crtana serija
06.55 *Princ iz Bel- Aira*,
humoristična serija (R)
07.25 *Fifi i cvjetno društvo*,
crtana serija
07.40 *Puna kuća*,
humoristična serija (R)
08.10 *Pod istim krovom*,
humoristična serija (R)
08.35 *Bračne vode*,
humoristična serija (R)
09.05 *Roseanne*, humoristična serija
09.35 *Sudnica*, show (R)
10.30 *Exploziv*, magazin (R)
10.55 *Zabranjena ljubav*,
sapunica (R)
11.30 *Vijesti*, informativna emisija
11.35 *Big Brother*, reality show (R)
12.40 *Macho muškarci*, telenovela
13.35 *Začin života*, telenovela
14.30 *Čarolija*, dramska serija
15.20 *Princ iz Bel- Aira*,
humoristična serija
15.50 *Puna kuća*,
humoristična serija
16.20 *Pod istim krovom*,
humoristična serija
16.45 *Sam svoj majstor*,
humoristična serija
17.15 *Bračne vode*,
humoristična serija
17.45 *Sudnica*, show
18.45 *Vijesti*, informativna emisija
19.10 *Exploziv*, magazin
19.40 *Zabranjena ljubav*, sapunica
20.05 *Big Brother*, reality show
21.10 *Jako pristojni gangsteri*, igrani
film, kriminalistička komedija
22.45 *Serija*
23.40 *Vijesti*, informativna emisija
23.55 *Big Brother*, reality show
00.05 *Zaboravljeni slučaj*,
kriminalistička serija (R)
01.15 *Dokaz krivnje*,
kriminalistička serija (R)
02.05 *CSI: New York*,
kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskome jeziku TV Tjednik emitirat će se u petak 27. listopada u novom terminu od 22 i 30 sati na programu YU ECO televizije.

FILM TJEDNA

OLUJA

(STORM)

triler, 1999., 104 min.

RTL, 30.10.2006., 22.00

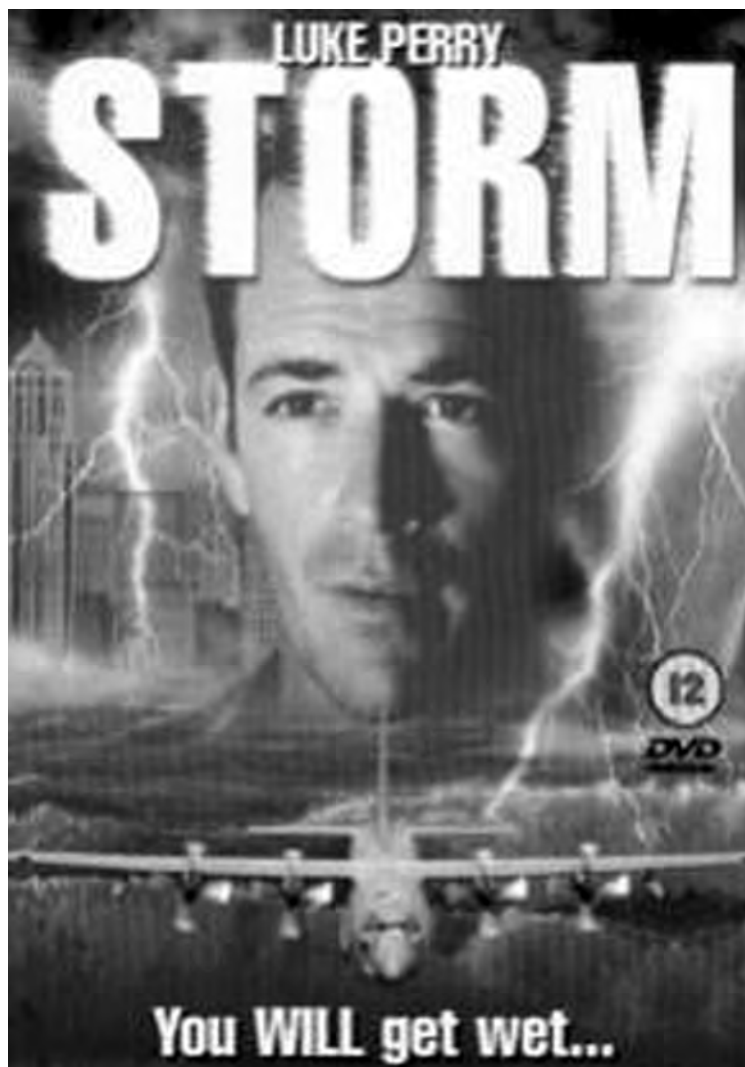
Što bi se dogodilo kada bismo mogli utjecati na vrijeme? Luke Perry i Martin Sheen dat će nam ne baš ugodne odgovore u trileru »Oluja«.

Ekipa vojnih znanstvenika pod ravnanjem generala Roberta (Martin Sheen) nakon dugotrajnih je eksperimenata i istraživanja napokon uspjela konstruirati mehaničku spravu koja može kontrolirati vremenske prilike. Međutim, netom nakon specijalnog testiranja njenih mogućnosti, ekipa je izgubila nadzor nad spravom i za par sati je formiran smrtonosni uragan. Nakon katastrofe, svi su postojeći dokazi eksperimenta uništeni, ali je sedam godina poslije Roberts opet oživio projekt. U novoj postavi ističe se ambiciozni meteorolog Ron Young (Luke Perry), izumitelj softvera koji upravlja vremenskim sistemima. Međutim, povijest se ponavlja, a sati preostali do novog udesa polako prolaze...

Film »Oluja« redatelja Harri- sa Donea tematizira jedno od najstarijih čovjekovih pitanja, a to je mogućnost kontrole vremenskih prilika i nepogoda, pokazujući nam kako je svaki pokušaj utjecanja na prirodu predodređen ne samo na neuspjeh, nego i na izazivanje ozbiljnih opasnosti. Spajajući žanrove tehnološkog trilera smještenog u vojni milje i znanstvene fantastike lakše zamislivih motiva, Done se u ovome napetom filmu predstavio kao umjetnik dosljedne vizije, koju je uspio ostvariti unatoč nešto nižem budžetu. Glavno oružje filma njegov je vodeći glumački par, Luke Perry i Martin Sheen, koji još jednom potvrđuju kako mladost i iskustvo čine odličan spoj.

Redatelj: Harris Done

Uloge: Luke Perry, Martin Sheen, Robert Knott, Renée Estevez, Alexandra Powers

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 800 dinara

☐ 1 godina = 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina = 70 EUR.

SWIFT: VBUBCS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: CS7335500000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovođa i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja prijevoz putnika na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

**SVI SVETI: SLAVEĆI OVAJ BLAGDAN SLAVIMO CIJELI LJUDSKI ROD,
ŽIVE I POKOJNE**

